

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i gieldowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości politycznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Lesiewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leltgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 16

Poznań, sobota dnia 11 stycznia 1930

Rok XXV

Po exposé

Nasz korespondent warszawski pisze: P. premier Bartel, prezentując się Sejmowi, wspominał, że nie jest on dla Sejmu homo novus. Istotnie występował on już czterokrotnie przed Sejmem, zawsze zaś w trudnych sytuacjach. Deklaracji jego w chwili obecnej, po ostatnim okresie silnego napięcia, wyciekano z dużym zaciekawieniem.

Nawrócił on do metody prezentowania się rządów parlamentowi. W obecnym, trwającym dwie i pół godziny, przemówieniu dał charakterystykę sytuacji wewnętrznej i zagranicznej państwa. Poszczególne ustępy jego exposé, dotyczące odpowiedzialnych dziedzin życia państwowego, nadają się do bliższej dyskusji: całość zaś czyniła wrażenie, iż premier szuka złotego środka współdziałania pomiędzy obecnym systemem a parlamentem i usiłuje zadowolić oba czynniki.

Nie można powiedzieć, by p. Bartel miał niekorzystną atmosferę w Izbie Słuchano go z wielkim zainteresowaniem, a poszczególne ustępy oklaskiwały bądź opozycja, jak np. zapowiedź bezstronności administracji, lub zapowiedź nieszykanowania prasy, bądź centrum rządowe, gdy domagał się podniesienia autorytetu władz i administracji. Gdy skończył, z ław B. B. padły gorące oklaski; zwracało uwagę, że prezes B. B. plk. Sławek zachował się całkowicie neutralnie.

Najważniejsze ustępy dotyczyły zagadnień politycznych. Tutaj p. Bartel przestrzegł wszystkich przed iluzjami, jakoby rząd jego mógł oznaczać jakiegokolwiek odchylenie od tychczasowej linii systemu pomajowego. P. Bartel z naciskiem wskazywał, że nie może być mowy o nawrocie do dawnego przedmajowego okresu.

Najistotniejszą kwestją, która jego to konsekwencje, wpływające z dokonaniem stała się podstawa panującego systemu, to kwestja rewizji konstytucji, nwywającego się obecnie kryzysu parlamentaryzmu. Potrzebie rewizji konstytucji p. Bartel poświęcił czołowy ustęp swego exposé. Niestety tutaj, jak i we wszystkich dotychczasowych wystąpieniach przedstawicieli systemu pomajowego, uniknął jasnego postawienia kwestii. Kto spodziewał się, że p. Bartel sprecyzuje postulaty kół kierowniczych, a przede wszystkim tych czynników, których się cieszy zaufaniem, t. j. p. Prezydenta i min. Piłsudskiego — ten doznał przykrego zawodu.

P. premier — jak tego obawę wyrażaliśmy już we wczorajszym artykule — obracał się w sferze ogólników, podobnie jak wszyscy z obozu „sanacyjnego”, propagujący zmianę ustroju. Wysuwał tylko hasła: wzmocnienia władzy wykonawczej i rozszerzenia kompetencji Prezydenta. Nie wspominał jednak ani słowem, w jakim zakresie mają być one dokonane, ani też nie określił stosunku swego względnie gabinetu do projektu słożonego przez klub B. B. Pozostawił społeczeństwo w tej samej niepewności co do stanowiska rządu, w jakiej było ono dotychczas.

Natomiast podkreślił on jeden szczególnie charakterystyczny i dla rządu i dla panującego systemu:

Obrady nad budżetem

min. spr. wewnętrznych

Referent Putek przeciw nadmiernej redukcji urzędników i militaryzacji ministerstwa — Okólnik ministra kolei przeciw urzędowej propagandzie politycznej

Warszawa, 10. 1. (PAT). Wczoraj sejmowa komisja budżetowa w obecności min. Józewskiego debatowała nad preliminarzem budżetu ministerjum spraw wewnętrznych. Preliminarz budżetu referował pos. Putek, który zaproponował szereg poprawek. Dłuższy ustęp przemówienia poświęcił referent sprawom personalnym, podkreślając, że min. spraw wewn. wykazuje największy procent redukcji urzędników. Dalej wystąpił przeciw militaryzacji min. spraw wewn. Referent oświadczył, że praktyka przenoszenia oficerów do służby w administracji cywilnej nie przynosi

korzyści samej wojskowości, przy czem wskazał, że są referaty, które z korzyścią mogą być obsadzone przez wojskowych, mianowicie referaty wojskowe w starostwach.

Następnie przewodniczący p. Byrka zakomunikował, że od prezesa Rady Ministrów otrzymał list, w którym premier donosi, że zarządził dochodzenia w sprawie okólnika dyrekcji kolei w Gdańsku propagującego wydawnictwo „Dzień Pomorski”. Wskutek tego p. min. komunikacji wydał specjalny okólnik do dyrekcji kolejowych, aby nie propagowały żadnych wydawnictw prócz fachowych.

Przemówienie min. Józewskiego

Warszawa, 11. 1. (Tel. wł.) Na dzisiejszym posiedzeniu komisji budżetowej przy omawianiu budżetu min. spr. wewnętrznych min. Józewski solidaryzował się z ustępem exposé premiera, dotyczącym działalności M. S. W. Wskazał na konieczność uspołecznienia administracji. W okresie pomajowym uwidoczniła się silna tendencja do organizowania społeczeństwa.

Co do stosunku do prasy powtarza słowa premiera. Będzie się starał, żeby ten stosunek był obiektywny i jednocześnie apeluje do wzajemności z tamtej strony. Zagadnienie mniejszości narodowych nie polega jedynie na tem, aby na danym obszarze zapanała normalna temperatura dla państwa.

Posel Diamand: — I dla nich.

Minister: — Oczywiście i dla mniejszości.

Posel Grünbaum: — Dobrze, że pan podpowiedział ministrowi.

Minister: Jest ona czemś więcej. Polityka zaborców wszczepiała jad i przeciwstawiała się między kulturą polską i ukraińską. Po wskrzeszeniu Polski powrót naszych dawnych tradycji jest konieczny. Druga przyczyna zaognienia leży w akcji prowadzonej na niektórych naszych obszarach przez te czynniki, w których interesie to leży. Polska racja stanu i praca państwowa doprowadziła do elementarnej stabilizacji życia na kresach.

Co do konieczności funduszu dyspozycyjnego, to jest ona aksjomatem, którego dowodzić nie potrzeba. Nie mam prawa podejrzewać panów o to, ażebyście go nie chcieli uchwalić, wiedząc, że jest konieczny na walkę z robotą wywrotową.

Diamand: No, i na prasę rządową.

Minister: Deklaruję, że na ten tylko cel zostanie ten fundusz ozyty.

W końcu minister prosił, ażeby nie krytykować jego poprzednika, który jako nieobecny nie może się bronić.

Druga konferencja haska

Polska zastępuje interesy Gdańska — Sprawa reparacji wschodnich — Niemcy zwlekają — Optymizm Snowdena
Curtius odłożył wyjazd do Genewy

Gdańsk, 11. 1. (AW.) Cała prasa gdańska zamieściła w sprawozdaniach o konferencji haskiej wzmianki o poparciu przez delegację polską pretenzji wolnego miasta Gdańska do odszkodowań w ogólnej kwocie około 160 milj. mk., należących się Gdańskowi z różnych tytułów. Delegaci wolnego miasta Gdańska nie biorą bezpośrednio udziału w konferencji i są zastępowani przez Polskę.

Haga, 11. 1. (PAT.) Przedstawiciele Włoch, Francji, Anglii i Malei Ententy rozpatrzą dziś szczegółowo zagadnienie reparacji wschodnich. poczem odbędzie konferencję z przedstawicielami Węgier.

London, 11. 1. (PAT.) Z Hagi donoszą, że kanclerz skarbu Snowden

oświadczył wczoraj po południu, że konferencja poczyniła znaczne postępy w kwestji odszkodowań, wobec czego można żywić nadzieję, że na posiedzeniu poniedziałkowym wszystkie nieuzgodnione dotąd kwestje zostaną pomyślnie załatwione, i że to umożliwi odbycie sesji plenarnej.

Paryż, 11. 1. (Radio wł.) Sauerwein, będący zwykle echem Brianda, donosi z Hagi do „Matin’a”, że panuje tam ogólne wrażenie, iż delegaci niemieccy zwlekają umyślnie z decyzją aż do przyjazdu Schachta.

Haga, 11. 1. (Radio wł.) Dr. Curtius, który miał dzisiaj odjechać do Genewy, wstrzymał swój wyjazd, gdyż nie doszedł jeszcze do porozumienia z delegacją francuską.

„Rząd z największą uwagą śledzić będzie przebieg prac komisji konstytucyjnej nad wnioskami polskimi. Postuży mu to do syntetycznego ujęcia istoty zagadnienia na gruncie przeprowadzenia w komisji materiału. Czy ten materiał da mu podstawę do wkroczenia w dyskusję z nowymi elementami, torującymi drogę do ostatecznego załatwienia kwestji ustrojowej? Odpowiedź na to pytanie muszę uzależnić w znacznej mierze od rezultatów prac komisji”.

Znaczy to, że rząd będzie śledził prace komisji, nie deklarując narazie swe

go stosunku do omawianych zagadnień. Doświadczenia lat poprzednich wskazują, że jest to ulubiona przez p. Bartla metoda. Raz jeszcze przypominamy, że w lipcu 1926 r., gdy pracowano nad częściową zmianą konstytucji, rząd p. Bartla domagał się tylko bardzo małych zmian, a nie poparł żadnych usiłowań stronniactw umiarkowanych w kierunku zarówno zmiany konstytucji jak i zmiany ordynacji wyborczej.

W ten sposób punkt ciężkości przesuwa rząd na parlament. W ten sposób popełnia zasadniczy błąd, uprawiający zresztą systematycznie przez obóz „sanacyjny”, że nie prowadzi on parlamentu, a natomiast wystawia go na sztych najostrzejszej krytyki, o ile tylko parlamentowi się choćby w najmniejszym stopniu powinie noga. A przedewszystkiem rząd, uchylając się od odpowiedzialności inicjatywy, usiłuje ukryć swój brak programu w tej najkapitałniejszej kwestji ustrojowej.

H. W.

Jak Pol. Agencja Telegraf. obsługuje prasę

Niejednokrotnie już pisaliśmy o tendencyjnej robocie Polskiej Agencji Telegraficznej, która, zamiast prasie polskiej podawać informacje prawdziwe, zadaje sobie aż nadto często trud, by rzeczywistość zasłaniać lub wypaczać. Pod względem technicznym obsługa prasy przez P. A. T. pozostawia również bardzo wiele do życzenia. Pod tym względem mamy przykład nowy:

Z mowy prezesa Rady Ministrów p. Bartla otrzymaliśmy w nocy streszczenie, podane w numerze porannym, które właściwie daje tylko obraz tego, co p. Bartel mówił w sprawie konstytucji; o dziewięciu dziesiątych przemówienia premiera w streszczeniu tem mieści się kilka zdań, które zaledwie wymieniają tematy, a raczej skromną część tematów, rozprawdzonych w mowie bardzo szczegółowo. Za to dzisiaj rano obdarzono nas tekstem dosłownym mowy, obejmującym 50 stron pisma maszynowego.

Co mają redakcje z tem począć? Czy nie należało dać sensownego streszczenia całej mowy? Czy to się nazywa spełnianiem obowiązku Polskiej Agencji Telegr. wobec prasy? Czy na to państwo wydaje na P. A. T. tak duże sumy? Czy za to wydawnictwa dziennikarskie placą po kilkanaście tysięcy złotych rocznie?

Przed wojną płaciliśmy Biuru Wolf- fa (za dwa pisma: „Kurjer Pozn.” i „Orędownik”) rocznie 2000 mk., a więc na naszą polską monetę obecna w praktyce jakie 6000 zł. Polskiej Agencji Telegraficznej placimy rocznie trzy razy tyle: 18.000 zł i dostajemy za to ta- le- niwą obsługę, że rzuca nam się na biurko 50 stron pisma maszynowego i powiada sobie: „Róbiecie sobie z tem, co chcecie!”...

Zaprawdę, czas skończyć z taką gospodarką!

Przed konferencją morską

London, 11. 1. (Radio wł.) „Daily Telegraph” rozpטרując horoskopy zbliżającej się konferencji morskiej, sądzi, że trudności dałyby się rozwiązać, jeżeliby nastąpiło porozumienie mocarstw śródziemnomorskich, co uzgodniłoby stanowisko Włoch i Francji. Poza tem pożądanę byłoby trójporozumienie między W. Brytanią, St. Zjednoczonemi i Japonją w sprawie przyszłych okrętów wojennych. Na konferencji dojdzie zapewne do kompromisu w sprawie umniejszenia liczby łodzi podwodnych oraz ich tonażu. Prawdopodobnie osobna umowa St. Zjednoczonych z Japonją częściowo zadość uczyni żądaniom rządu japońskiego, który pragnie rozporządzać ilością 10-tonnowych krążowników z 8-calowymi działami w stosunku do krążowników St. Zjednoczonych, odpowiadającym proporcji 7:10

Nestor czeskiej prasy i Polacy

Naczelny organ czechosłowackiej narodowej demokracji, praskie „Narodni Listy”, rozpoczęły z dniem 1 stycznia 70 rok istnienia. Wśród poważnych i wpływowych dzienników czeskich jest to najstarsze wydawnictwo, zakrojone na szeroką skalę i wydawane dwa razy dziennie. Z historią, rozwojem i losami „Narodnich Listów” nierozdzielnie związane były wypadki zarówno polityczne, jak i kulturalne narodu, który prawie przez trzy wieki był gwałtownie germanizowany i dopiero w dniu 28 października 1918 r. odzyskał z powrotem niepodległość. „Narodni Listy” stworzyły i przez długi okres czasu same utrzymywały tradycję pisma reprezentacyjnego, które rozpowszechnione było zagranicą w czasach, kiedy żadna inna gazeta z Pragi tam nie dochodziła. Za „Narodnimi Listami” szczególnie prasą słowiańska chętnie przytaczała głosy o położeniu na ziemiach czeskich, a z jego stanowiskiem liczone się poważnie nawet w wiedeńskich lub budapeszteńskich kołach politycznych w drugiej połowie stulecia dziewiętnastego. Zresztą i dziś jeszcze bywa organ ten często cytowany w stolicach słowiańskich.

Ciekawy pod tym względem jest osobny dodatek do numeru jubileuszowego, zawierającego 240 stronice druku wielkiego formatu. W dodatku tym znajdujemy odbitki z artykułów, zamieszczonych ostatnio w prasie słowiańskiej z cytatami „Narodnich Listów”. Są tu fotograficzne zdjęcia druku z białogrodzkiej „Politiki”, lublańskiego „Jutra”, zagrzebskiego „Obzoru”, sofijskiego „Miru”, bucharskiej „Luzicy”, rosyjskiego „Wozroźdenia” i polskiego „Kurjera Poznańskiego”. Poza tem w długim szeregu podpisów i oświadczeń gratulacyjnych, których wierne odbitki ciągną się przez kilka gęsto wypełnionych kolumn, widnieją rękopisy dwóch pisarzy polskich: Zegadłowicza i Kornela Makuszyńskiego.

Wspaniały i doskonale zredagowany numer zawiera przeszło tysiąc artykułów i przyczynków pióra dyplomatów, polityków, ekonomistów, poetów, artystów i działaczy publicznych. Nas na tem miejscu zajmuje głównie artykuł z nagłówkiem „Narodni Listy i Polacy”. Między innemi udowodniono w nim, że społeczeństwo czeskie tak żywiołowo i głęboko przejęło się swego czasu przebiegiem narodowego powstania polskiego z 1863 roku, iż spowodowało to nawet przejściowy rozłam orientacyjny w politycznym obozie czeskim.

Bezwzględnie po otrzymaniu pierwszych wiadomości o wybuchu powstania polskiego „Narodni Listy” stanęły otwarcie po stronie Polaków. Było to rzeczą zupełnie naturalną, bo wynikało z ich zasadniczego programu słowiańskiego, któremu było drogie każde usiłowanie o osiągnięcie samodzielności narodowej i z którego wynikało by panowanie jednego narodu słowiańskiego nad drugim. Wskutek takiego punktu widzenia „Narodni Listy” od samego początku aż do krwawej likwidacji powstania zamieszczały regularnie informacje z przebiegu rewolucji życiwej dla Polaków i nacechowane serdecznym sprżaniem bohaterów powstania, urastającym w oczach ogółu czeskiego na prawdziwych bohaterów ogólnosłowiańskich. Jednocześnie „Narodni Listy” surowo, ale zawsze z rzeczowego punktu widzenia słowiańskiego, oceniali oficjalną politykę rosyjską, występując bardzo ostro przeciw bezwzględny praktykom carskich wojsk okupacyjnych i rosyjskich wypraw karnych. Dział słowiański w dzienniku praskim redagował wówczas doskonale znawca wewnętrznych stosunków polskich i pierwszy propagator publicystyczny polsko-czeskiego zblżenia E. Tonner, którego nazwisko stało się popularnym w świecie słowiańskim dzięki opublikowanemu wtedy na łamach „Narodnich Listów” cyklu artykułów „Czesi i Polacy” oraz dzięki jego słynnemu na całą Europę środkową „Słowo do Polaków”.

„Narodni Listy” kierowały się w stosunku do Polaków własnym stanowiskiem od chwili założenia w dniu 1 stycznia 1861 r. O postanowieniach kongresu z 1815 roku sądziły konsekwentnie, że Polacy nigdy się z niemi nie pogodzą. „Narodni Listy” stale doradzały Polakom, by nie zwracali się tylko na wschód i południowy wschód, lecz myśleli więcej o Poznaniu, gdzie mają do czynienia z wrogiem o wiele niebezpieczniejszym.

Rosjan nawoływały do zmiany ich dotychczasowego stanowiska wobec Polaków. Nie przestawały im wskazywać, że dopóki ich stosunek do Polaków będzie stosunkiem zwycięzcy do zwycięzonego, dopóty Polacy nie podadzą im ręki. „Tylko równy z równym i wolny z wolnym może się połączyć” — pisały w dniu 8 września 1863 r. „Jedynie swobodny i niezależny naród polski może przyjaźnić współpracować z narodem rosyjskim, nie zleje się jednak z nim nigdy w jeden naród, bo wtedy wyzłby się indywidualnego charakteru”.

Taka była opinia przez Tonnera głoszona i przez założyciela „Narodnich Listów” Juliusza Gregra aprobowana. Przeważna większość opinii czeskiej zgadzała się w tej sprawie z Gregrem, podczas gdy mniejszość, niezadowolona z ostrej krytyki carsizmu w „Narodnich Listach”, przystąpiła do założenia osobnego organu „Naród”. Większość jasno sobie uświadamiała,

że „Narodni Listy” przemawiają za realnym słowianofilstwem, stawiając je ponad bezkrytyczny rusofilizm który nie chciał Rosji urzędowej odróżniać od narodowej.

W czasach późniejszych „Narodni Listy” sformułowały stanowisko do Polaków w sposób następujący: bez zastrzeżeń bronili zawsze Polaków poznańskich, którym we wszystkich rocznikach aż do wojny światowej poświęcały baczną uwagę i których walkę przeciw hakacie śledzili w regularnych korespondencjach z Poznania. Jednocześnie polecały Polakom z b. Kongresówki trzeźwą politykę wobec Rosjan. Krytycznie odnosiły się do Polaków małopolskich z powodu ich stosunku do Wiednia.

Z tonem i treścią tego artykułu należało więc zapoznać bliżej czytelników poznańskich w dniach, kiedy praski organ słowianofilów czeskich obchodził znamienity jubileusz i wydaje obszerną historję swej działalności.

V. Dresler.

Skandal z podsłuchami

Od dawna było wiadomem, że rozmowy telefoniczne są w Polsce podsłuchiwane. Była o tem mowa w Sejmie, poruszała tę sprawę niezależna prasa. Dopóki jednak podsłuchy były skierowane przeciw sferom opozycyjnym zaprzeczano im, mówiąc, że jest to „urojona rzeczywistość”, rzeczywistość stała się dopiero rzeczywistą, gdy stwierdzono podsłuchiwanie rozmowy Prezydenta Rzeczypospolitej z premierem Bartlem.

Prasa warszawska przepełniona jest wiadomościami o śledztwie, jakie prowadzi w tej sprawie sędzia Luxemburg. Aresztowany już jest niejaki Seinfeld, pracujący w dziennikarstwie, lecz nie należący do Syndykatu Dziennikarzy.

Ow Seinfeld wydawał na własną rękę tajne biuletyny, w jednym z nich była podana rozmowa p. Bartla z Prezydentem. Nie wiadomo jeszcze, przez jakie osoby doszedł Seinfeld do uzyskania tej wiadomości i kto rozmowę podsłuchiwał.

Prasa „sanacyjna” jest niezwykle

zdenerwowana tą aferą. Chwyta się właściwej sobie metody oszczerstw, insynuując, że jest to intryga „endecka”. Ten absurdalny wniosek „uzasadnia” się tem, że Seinfeld pracował w rzekomo „endeckiej” „Placówce”, a następnie w „ABC”. Otóż „Placówka” nigdy nie była pismem „endeckim”, a stosunki Seinfelda z „ABC” były bardzo luźne i od dawna są zerwane. Zresztą stwierdzono, że Seinfeld działał przy wydawaniu biuletynów sam, bez pomocy jakiegokolwiek pisma, czy dziennikarza.

Jeśli chodzi o osobiste stosunki Seinfelda, to „Robotnik” stwierdza, że „od dłuższego czasu widywano go w kawiarni Europejskiej, która za czasów „pułkowników” stała się politycznym pekiem Warszawy. Seinfeld uwijał się koło stołu pułkownikówskiego, a były wojewoda warszawski, p. Jaroszewicz, używał go do inspirowania agencji, i nazywał go nawet po imieniu.”

Znamieną tą wiadomości, którą zapewne zainteresuje się sędzia Luxemburg, potwierdza „Wieczór Warszawski”.

Szeptyckiego, — to było wyrwanie kolejne cegiełki po cegielce z muru legendy; w końcu powstały na murze głębokie, beznadziejne rysy.”

Tyle „Robotnik”. Jacy ci pepeesowcy teraz mądrzy, a jacy z powodu spóźnionej mądrości w oczach naszych — mali i śmieszni....

Sprawa dekretu prasowego

Jak wiadomo, Sejm w r. 1927 pochwalił uchwałę, uchylającą rozporządzenia Prezydenta, zawierające dekret prasowy. Uchwała ta jednak nie została ogłoszona w „Dzienniku Ustaw”. Komisja prawnicza dn. 15 lutego ub. r. opracowała ustawę o zmianie dekretu Prezydenta w sprawie wydawania „Dziennika Ustaw” w sensie ogłaszania obowiązującego w „Dzienniku Ustaw” uchwał sejmowych o uchylaniu dekretów Prezydenta. Ustawę tę uchwalili w piątek Sejm. Dlatego uważamy za wskazane zacytować bodaj częściowo sprawozdanie komisji prawniczej:

Po odbyciu wspólnych posiedzeń komisja konstytucyjna w dniu 9 5 1928 r. większością dziewiętnastu głosów przeciw dwunastu poprzyła zasadniczą uchwałę: „W myśl art. 44. ustęp ostatni konstytucji, Sejm mocen jest własną uchwałą uchylać rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wydane z mocą ustawy.”

Stanowisko to komisji konstytucyjnej, do którego się przyłączyła komisja prawnicza, jest najzupełniej zgodne ze stanowiskiem, zajętem przez Najwyższy Sąd w wyroku, zapadłym na ogólnem zgromadzeniu w składzie 55-ciu sędziów dnia 18 lutego 1928 r. w sprawie Nr Z. S. 3/28.

W sprawie tej oskarżony, skazany za przestępstwa przewidziane w t. zw. dekrete prasowym (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. 5. 1927), zarzucił w skardze kasacyjnej, że dekret ten nie obowiązuje, jako uchylony uchwałą Sejmu. Sąd Najwyższy wprawdzie skargę kasacyjną oddalił, jednakowoż z tego powodu, że uchwała Sejmu w „Dzienniku Ustaw” nie była ogłoszona, a bynajmniej nie z tego powodu, że Sejm w myśl konstytucji nie miał prawa uchylać dekretu własną u-

W szkole, w podróży lub w domu posilaj się znakomitemi cukierkami śmietankowymi

PUDLISZKI
gdyż posiadają najceńsze składniki odżywcze.
Zadać wszędzie.
Zakłady Przemysłu Spożywczego Maj. Pudliszk
poczta Krobica (Wlkp.)

chwala. W tej ostatniej kwestji Sąd Najwyższy wyraził ten sam pogląd prawny, który znalazł wyraz w wyżej zacytowanej uchwale komisji konstytucyjnej z dnia 9 5. 1928 r.

Świadcza o tem następujące wywody, dosłownie zacytowane z nadmienionego wyżej wyroku Sądu Najwyższego:

„Skoro konstytucja nietylko nie rozciągnęła na rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej przepisane w niej trybu stanowienia ustaw, lecz owzem w ust. 7 art. 44 konstytucji w brzmieniu ustawy pod poz. 442/26 przepisała swoisty tryb ich powstawania, gwałnienia i uchylania, to tryb wydawania i uchylania ustaw do nich odnosić się nie może. Rozporządzenia te zaczynają obowiązywać z chwilą ogłoszenia ich w „Dzienniku Ustaw”, a tracą moc obowiązującą albo drogą wygaśnięcia w razie niezłożenia ich Sejmowi w ciągu dni 14-tu po najbliższym posiedzeniu Sejmu, lub jeżeli po złożeniu ich Sejmowi została przez Sejm uchylona.

Powyższy tryb traceniamocy obowiązującej przez omawiane rozporządzenia, jako specjalny, rozciągający wykładni ulegać nie może. Skoro więc tryb ten przepisuje składanie rozporządzeń tylko Sejmowi i tylko Sejmowi uchwalać prawa ich uchylania, nie wskazując nadomiar formy, w jakiej Sejm ma to uchylene uskutecznić, to wniosek z tego oczywisty, że Senat nie posiada w tej materji żadnych uprawnień, a Sejm natomiast wyposażony jest w zupełną swobodę wyboru formy ich uchylania.”

A dalej:
„Niema dostatecznej podstawy do twierdzenia, iż wyraz „Sejm” użyty w ust. 7 art. 44 konstytucji, ma oznaczać obie izby parlamentu, to jest Sejm i Senat. Przeczy temu przedewszystkiem literalne brzmienie tego przepisu, który wyraźnie mówi o Sejmie, a następnie cały układ konstytucji, która zawsze wyraźnie wspomina o Senacie, tam, gdzie chce nadać mu głos w poszczególnym wypadku (art. 2, 25 zdanie pierwsze, 26, 35, 53 i in.). Natomiast w innych przepisach, jak np. art. 3, 49, 50 wyraz Sejm jest użyty świadomie, bez wzmianki o Senacie, gdyż w tych przypadkach niezbędna jest tylko zgoda Sejmu, który może uchwalić ustawę nawet wbrew woli Senatu, odrzucając zaprojektowane przez Senat poprawki w myśl art. 35, zdanie ostatnie.”

W tym stanie rzeczy nie ulega żadnej wątpliwości, że dekret z mocą ustawy, wydany przez Prezydenta Rzeczypospolitej traci moc obowiązującą z chwilą, gdy został uchylony uchwałą Sejmu. A gdy Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że w tym wypadku dla wykonania konstytucji i zapewnienia poszanowania uchwały Sejmu koniecznem jest ogłoszenie jej w Dzienniku Ustaw, przeto nieodzowną się staje rzecz włożenie drogą osobnej ustawy na władzę wykonawczą, to jest na ministra sprawiedliwości, obowiązku ogłoszenia uchwały Sejmu w „Dzienniku Ustaw”.

Polsko-angielska umowa węglowa

London, 11. 1. (Radio). Według doniesienia „Daily Telegraph” odbyła się tu konferencja przedstawicieli eksporterów węglowych, angielskich i polskich. Zapadła na niej uchwała, że należy położyć kres niegospodarczemu kształtowaniu cen przy sprzedaży węgla na kontynencie. Umowa, która ma być jeszcze ratyfikowana przez związki węglowe z obu stron, oznaczać ma zakończenie bezwzględnej walki konkurencyjnej, jaka toczyła się między angielskim a polskim przemysłem węglowym.

Longines

PRECYZYJNY ZEGAREK światowej marki do nabycia w pierwszorzędnym magazynach zegarmistrzowskich i jubilerskich.

W niedzielę w Auli Uniwersyteckiej
godz. 12-ta w południe

KONCERT SYMFONICZNY Filharmonji Poznańskiej

Dyrygent Zygmunt Latoszewski. Solistka N. Padlewska.

Memorjał francuski o federacji narodów

Berlin, 11. 1. (PAT). Do „Vossische Ztg.” donosi korespondent paryski, że Briand zamierza na obecnej sesji Rady Ligi poruszyć ponownie plan europejskiej federacji narodów. Projekt memorjału opracował b. szef gabinetu Brianda Leger.

Memorjał przewiduje m. in. utwo-

zenie w ramach Ligi Narodów stałego komitetu, w skład którego weszliby przedstawiciele wszystkich rządów europejskich. Memorjał będzie przedłożony rządowi wówczas, kiedy Briand uzyska pewność, iż federacja liczyć może na przyjęcie ze strony rządów zainteresowanych.

Na rozbudowę Gdyni

Warszawa, 10. 1. (AW). Ogólny budżet wydatków min. przemysłu i handlu wynoszący 53 milj. 405 tys. zł obejmuje również t. zw. wydatki nadzwyczajne związane z rozbudową Gdyni, na którą przeznaczono w roku bież. 33 milj. 768 tys. zł. Z tego 13 milj. na budowę portu handlowego. Na basen

południowy przeznaczono 8 milj. 745 tys., urządzenie portu 7 milj. 730 tys. i na wykupienie gruntu pod budowę 2 milj. 600 tys. Na rozbudowę polskiej floty handlowej będzie asygnowana w roku bież. suma 6 milj. 75 tys. W ub. roku suma ta wynosiła 5 milj. 264 tys.

Napad litewski na terytorjum polskiem

Strażnicy litewscy porwali zbiega litewskiego

Warszawa, 11. 1. (Tel. wł.) Litewska Straż pograniczna dopuściła się napadu na terytorjum polskiem. Poprzedniej nocy w leśniczówce Krewetisa w Radziszkach w pobliżu granicy polsko-litewskiej zapukał ktoś do okna. W leśniczówce tej zamieszkiwał od kilku tygodni szwagier Krewetisa, który zbiegł z Litwy w obawie represji politycznej, niejaki Misiunas.

Dostał on od władz polskich prawo azylu. Nie przypuszczając nic złego, Krewetis otworzył drzwi. Wtedy wdarto się do leśniczówki kilku uzbrojonych osobników, którzy pobili Krewetisa, porwali Misiunasa i uprowadzili go na stronę litewską. Aktu porwania dokonali strażnicy litewscy pod wodzą wywiadowców litewskich. (w)

Nacjoniści gdańscy przeciw Polsce

Gdańsk, 11. 1. (Tel. wł.) Z okazji obchodu 10-lecia powstania w m. Gdańska, odbyło się tutaj wielkie zgromadzenie nacjonalistycznego „Heimatdienst”. Zebranie zajął prezes „Heimatdienst” Foerster, ostatni naczynt b. prowincji Prus Zachodnich. Foerster przypominając apel rządu Rzeszy, skierowany w roku 1920 do ludności niemieckiej prowincji odstąpionych Polsce, wzywał zebranych, ażeby wytrwali w walce o utrzymanie ducha niemieckiego, wierząc w ostateczne zwycięstwo idei samookreślenia narodowego i plebiscytu. Mówca wbrew istotnemu stanowi rzeczy twierdził, że Gdańsk, od którego jest wolnem miastem — upada. W końcu ostrzegł przed groźną konkurencją Gdyni.

Ekspansja niemieckiego przemysłu lotniczego

Angora, 11. 1. (AW). Wczoraj w Angorze została podpisana przez ministra spraw zagranicznych Sukri-Kaya-Beja koncesja na uruchomienie linii lotniczej Berlin—Angora. „Luft-hanza” projektuje przedłużyć tę nową linię lotniczą dalej na wschód.

Broń i amunicja niemiecka do Chin

Londyn, 11. 1. (AW). Według doniesień z Chin, Niemcy wbrew traktatom dostarczają Szang Kaj Szekowi olbrzymich ilości broni, amunicji, materiałów wojennych i gazów trujących. Przypuszczają tu, iż sprawa ta poruszana będzie na Radzie Ligi.

Obydna profanacja cmentarza

Wilno, 10. 1. (AW). Z pogranicza sowieckiego donoszą, że wielkie wzburzenie panuje wśród ludności katolickiej Gródka Ostroszyckiego z powodu sprofanowania przez „bezbożników” cmentarza katolickiego. W dzień święta Trzech Króli grupa „bezbożników” rozkopła na cmentarzu katolickim kilkanaście grobów, powyciągała trumny, rozbiła je i następnie zdarła ze zwłok ubrania, a niektórym nieboszczykom powyjmowała złote zęby.

17 godzin na osi wagonu

Berlin, 10. 1. (AW). Na dworcu przy Friedrichstrasse zatrzymano osobnika, który oświadczył, iż przybył dopie-

ro co pociągami z Kolonii. Wygląd osobnika tego, który usiłował prześlizgnąć się przez kontrolę biletów, był niezwykły. Ubranie podarte i niebawale brudne, twarz i ręce czarne. Ustalono, iż nazywa się on Grot i przybył bez biletu z Kolonii, usadowiwszy się na osi wagonu. Grot spędził 17 godzin pod wagonem. Kamienie i błoto pod wpływem pędu powietrza szybko idącego pociągu, uderzały go po całym ciele, lecz Grot znosił wszystko, aby tylko dostać się do Berlina.

Posel Post wraca do Wiednia

Wiedeń, 11. 1. (AW). Austriacki poseł w Warszawie, min. Mikołaj Post, został mianowany naczelnikiem wydziału politycznego w urzędzie kanclerskim.

Odjazd pary belgijskiej

Rzym, 11. 1. (PAT). Królewska para belgijska, książę Brabantu i hrabia Flandrii odjechali w dniu wczorajszym do Brukseli.

Paczki na wierzbach

Wilno, 11. 1. (AW). Donoszą z prowincji, iż skutkiem podniesienia się temperatury zakwitły paczki na wierzbach.

Wilk na Wileńszczyźnie

Głębokie, 10. 1. (AW). W ostatnich czasach na terenie gminy Zernanowice ukazały się stada wilków, które wyrządziły wielkie szkody wśród bydła.

96 tys. robotników może wyjechać w r. 1930 do Francji

Dnia 22 grudnia zakończone zostały obrady polsko-francuskiej komisji doradczej dla spraw emigracyjnych, prowadzone w Warszawie od dnia 17 grudnia.

Prace tej komisji toczyły się dokoła sprawy rozmiaru zapotrzebowania francuskich na robotników polskich w r. 1930, jakoteż dokoła szeregu ważnych zagadnień z dziedziny emigracji polskiej do Francji. Rząd francuski zgłosił zapotrzebowanie na 96.000 robotników polskich, w tem 13.000 kobiet. W wyniku obrad zgodzono się na wyjazd w ciągu roku bieżącego tylko 61.500 robotników, w tem 1.000 kobiet. Przytem kobiety tylko do niektórych gałęzi przemysłu, których zgłoszenia, zawierające warunki pracy i zatrudnienia, podlegają uprzedniej ocenie urzędu emigracyjnego.

Kontyngent dla rolnictwa obejmuje 16.000 robotników, nie obejmuje natomiast robotnic, których wyjazd został na żądanie strony polskiej wstrzyman z uwagi na obecne warunki bytu

i pracy polskich robotnic rolnych we Francji; uznano jedynie za dopuszczalny wyjazd tych robotnic, których mężowie, ojcowie lub bracia pracują we Francji.

Ze strony francuskiej zapowiedziano odpowiednią rozbudowę opieki nad robotnicami polskimi w poszczególnych departamentach, przyczem od stopnia tej rozbudowy uzależniono ewentualną zgodę władz polskich na emigrację w przyszłości robotnic rolnych.

Władze polskie zastrzegły sobie rewizję ustalonego na 1930 kontyngentu w połowie roku. Komisja powzięła ponadto szereg doniosłych uchwał, zmierzających do ulepszenia francuskiej służby inspekcyjnej, powołanej do rozpatrywania zatargów z pracodawcami rolnymi, rozpoczęcia prac przygotowawczych do emigracji sezonowej i osadnictwa.

Dziesięciolecie oswobodzenia Grudziądza

Dwa wnioski Hallerczyków

Grudziądz, w styczniu. Placówka tut. Hallerczyków zgłosiła do magistratu wnioski z prośbą o przemianę nazwy ul. Radzyńskiej na ulicę Generała Hallera i to w związku z 10 rocznicą wkroczenia wojsk polskich do Grudziądza, którą to rocznicę miasto obchodzić będzie dnia 23 stycznia b. r. Wniosek ten posiada za sobą historyczne uzasadnienie, można więc mieć nadzieję, że rada miejska go zaakceptuje.

W związku z obchodem 10-lecia oswobodzenia Grudziądza stanąć ma na Wielkim Rynku kosztem 60 tys. zł Pomnik Niepodległości. Przejmującym Grudziądz w owym pamiętnym dniu był jedynie żołnierz błękitny. Obraz pomnika, uwidoczniony na pocztówkach, które komitet budowy pomnika rozprzedaży, nie wykazuje charakterystycznych cech żołnierza hallerczyckiego ani co do umundurowania ani co do ekwipunku. Związek Hallerczyków zgłosił więc do komitetu budowy pomnika wniosek o zamienienie pomnika na postać „hallerczyka”. Zachodzi jednak pytanie, czy w obecnym czasie — pomnik jest już częściowo odlany — wniosek ten nie jest spóźniony. x.

Z różnych stron Polski

Konwikt jako dar dla ks. biskupa Lisieckiego

W Tarnowskich Górach odbyło się uroczyste poświęcenie konwiktu, ofiarowanego przez społeczeństwo biskupowi śląskiemu ks. dr. Lisieckiemu z racji 25-lecia kapłaństwa. W uroczystości wzięli udział ks. biskup Lisiecki w towarzystwie generalnego wikarego ks. infułata Kasterlika, zastępcy naczelnika wydziału opieki społecznej dr. Farnika, przedstawicieli władz miejscowych, komitetu fundacyjnego, szeregu delegacji itd.

Zastrzelony przez straż litewską

Nocy ubiegłej na rzece Wilji, na odcinku granicznym Wilejka, strażnicy litewscy zastrzelili podczas połowu ryb obywatela polskiego rybaka Andrzeja Misiona.

Znowu na tropie roboty komunistycznej

W Wilnie władze bezpieczeństwa zarządziły rewizję ksiąg w sekretariacie komunistycznego związku robotników przemysłu spożywczego. W wyniku tej rewizji znalezione w lokalu sekretariatu papiery uległy konfiskacie, sam zaś lokal został opieczetowany do czasu dalszych zarządzeń.

Falszerze 20-dolarówek we Lwowie

W ostatnich dniach pojawili się we Lwowie fałszywe banknoty 20-dolarowe. Przybyli oni onejad do jednej cukierni lwowskiej, gdzie zamówili ciastka, każąc je wysłać pod adresem jednego z lekarzy lwowskich, przyczem chcieli zapłacić rachunek banknotem 20-dolarowym. Właściciel nie miał drobnych, posłał więc zmienić banknot do sąsiedniego sklepu, gdzie stwierdzono, że banknot jest fałszywy. Zanim przybyła policja fałszerze ulotnili się.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIA WSZYSTKICH GŁODNYCH!

Kurs złotego. Dziś rano notowane w obrocie nieoficjalnych kurs dolaru w Warszawie 8,87 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawie 8,88 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,80 zł, gotówką 211,99 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,42 zł, gotówką 177,74 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 11 stycznia 1930. Dzisiejsze zebranie giełdowe miało na ogół przebieg spokojny.

Z pap. państw. płacono w dalszym ciągu za 5 proc. poz. konwers. 49 proc. i za premj. dolarowe 65,—. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. płacono jedynie za 4 proc. listy zast. konwert. 39 proc., natomiast 8 proc. listy dolarowe obniżyły się nieco w kursie i notowały 92—91,75 proc. w transakcjach (przy dew. 8,89), 6 proc. listy żytnie ofiarowano po 21,50 bez odbiorców.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 175,— bez oddawców. Poza tem płacono za Herfeldy 44,— i za Piechcin 60,—.

Cedula urzędowa z dnia 11 stycznia 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 92—91,75% +
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 39% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 65,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Herfeld-Viktoria I em. zł. 44,— P.

Piechcin Fabryka Wapna i Cementu I em. 60,— P.

Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 11 stycznia 1930 r.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. tr. 8,87 1/2, sp. 8,89 1/2 kup. 8,85 1/2

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,20	124,51	123,89
Holandja	358,85	359,75	357,95
Kopenhaga	238,38	238,98	237,78
Londyn	043,38	043,49	043,27
Nowy Jork	008,892	008,912	008,872
Nowy Jork kabel	008,91	008,93	008,89
Oslo	238,25	238,85	237,65
Paryż	035,01	035,10	034,92
Praga	026,35	026,41	026,29
Szajcarja	172,59	173,02	172,16
Sztokholm	239,12	239,72	238,92
Włochy	046,64	046,73	046,52

Tendencja: niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest. 000,00 120,00 120,25
5% poz. premj. dol. 000,00 067,50 067,00
5% poz. konw. 000,00 000,00 049,75
10% poz. kol. 000,00 000,00 102,50

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy 000,00—124,00
Bank Polski 180,00—179,00
Bank Zw. Sp. Zarob. 000,00—078,50
Spies 102,00—088,00
W. T. F. Cukru 000,00—027,00
W. T. Węgla 000,00—050,00
Nobel 000,00—009,50
Starachowice 000,00—021,00
Borkowski 000,00—007,50

Tendencja: niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg.

reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 11 stycznia 1930.

Pszonica march. od st. załad.	
76-77 kg przeciętn. jakości	245,00—248,50
Tendencja: mocna.	
Zyto march. od stacji załad.	
72 kg przeciętn. jakości	161,00—163,00
Tendencja: spokojna.	
Owies march. od stacji załad.	140,00—151,00
Tendencja: spokojna.	
Jęczmień browarny	184,00—200,00
Tendencja: nieco słabsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	165,00—172,00
Tendencja: nieco słabsza.	
Kukurydza loco Berlir	173,00—174,00
Tendencja: spokojna.	
Kukurydza loco Hamburg	000,00—155,00
Tendencja: spokojna.	
Maka pszena	30,00—35,50
Tendencja: spokojna.	
Maka żytnia	22,25—25,75
Tendencja: spokojna.	
Ospa pszena	10,50—11,00
Tendencja: spokojna.	
Ospa żytnia	09,25—09,75
Tendencja: spokojna.	
Groch Victoria	28,00—36,00
Groch dr. ład.	23,00—26,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,00—21,00
Bób polny	18,50—20,00
Wyka	22,00—25,00
Łubin niebieski	14,00—15,00
Łubin żółty	17,00—18,00
Seradela nowa	26,00—31,00
Makuch rzepakowy	17,40—17,90
Makuch lniany	23,00—23,40
Wyłoki suszone	38,00—08,20
Srót Soy	16,00—16,40
Platki ziemniaczane	14,30—14,90
Ogólna tendencja: stała.	

Notowania złote w Berlinie

z dnia 11 stycznia 1930.

w na Warszawie 46,875—47,075
w e kie 46,70—47,10

Posiedzenia inauguracyjne nowowwybranych rad miejskich

Podajemy poniżej w dalszym ciągu odnośne szczegóły z posiedzeń konstytucyjnych nowowwybranych rad miejskich w naszym województwie.

W Środzie na posiedzeniu 7 bm. pod przewodnictwem najstarszego wiekiem członka rady miejskiej p. Wł. Smiśniewicza wybrano prezydium w nast. składzie: Dr. Tadeusz Musiał prezes, p. Adam Woźny wiceprezes, p. Fr. Peterman sekretarz i p. St. Szmania jako jego zastępca. Do sejmiku powiatowego wydelegowano pięciu członków, mianowicie pp. burmistrza Polskiego, dr. Musiał, M. Nowaka, dr. Sikorę i A. Grześkowiaka.

W Wolsztynie pierwsze posiedzenie nowej rady miejskiej odbyło się w piątek 3 bm.; przewodniczył mu najstarszy wiekiem członek p. W. Skibiński. Do prezydium zostali wybrani pp. red. Ludwik Wróbel prezes, W. Skibiński wiceprezes, Wł. Nowak sekretarz. Na zastępców miasta w sejmiku powiatowym wydelegowano pp. Stanisława Dulata, Stan. Musiał i J. Fliegera.

W Śmiglu na posiedzeniu inauguracyjnym w piątek 3 bm. nowa rada miejska zebrała się w komplecie. Przewodniczącym został wybrany budowniczy p. Witold Łukomski, jego zastępcą p. Józef Cieśla. Do sejmiku powiatowego zostali wydelegowani pp. burm. Ploch, W. Łukomski i prof. Antkowiak.

W Gostyniu rada miejska ukonstytuowała się we wtorek, 7 bm. Aż do wyboru prezydium pierwszemu zebraniu przewodniczył najstarszy członek p. budown. Fr. Polaszek. W tajnym głosowaniu wybrano ponownie prezesem rady p. dyr. Romana Surę, jego zastępcą p. Fr. Dworcza, sekretarzem p. budown. K. Peiserta, a zastępcą p.

Rajewskiego. Do Sejmiku powiatowego wydelegowani zostali pp. Wóźwodzki Józef, Stachowski Władysław, Dworcza Fr. i Kaczmarek Szczepan.

W Krotoszynie na inauguracyjnym posiedzeniu rady miejskiej w dniu 8 bm. pod przewodnictwem najstarszego wiekiem radnego p. Franciszka Wojciechowskiego ukonstytuowało się prezydium w następujący sposób: Przewodniczącym został wybrany p. prof. Wacław Sujak, zastępcą p. Kazimierz Bajerlein, sekretarzem p. Józef Maćkowiak; wszyscy z bloku obywatelsko-gospodarczego. Do sejmiku pow. wydelegował blok obywatelski 15 głosami 5 przedstawicieli, a mianowicie: pp. burmistrza Józefa Klemczaka, Fr. Bolewskiego, przemysłowca Ludwika Zieleskiego, robotnika Feliksa Wiśnię i budowniczego Juliana Szczodrowskiego; z listy sanacyjnej zaś weszło 2 członków: kierownik szkoły powsz. Wincenty Bytoński i obywatel Władysław Ledworowski.

W Szamotułach na posiedzeniu inauguracyjnym dnia 2 bm. — po zobowiązaniu wszystkich radnych podaniem ręki przez p. burmistrza Scholla — przystąpiono do ukonstytuowania prezydium nowej rady miejskiej. Przewodniczącym został wybrany właściciel młyna parowego p. Edward Litwiński, jego zastępcą m. krawiecki p. Jan Bak, sekretarzem b. asesor p. Bronisław Bamber. — Do sejmiku powiatowego zostali wydelegowani pp. burmistrz Konstanty Scholl, dyr. gimn. Kazimierz Beik, dyr. banku Tadeusz Białasik, kupiec Fr. Czerwiński i rolnik Stanisław Łączkowski.

Z zestawienia wynika, że naogół decydowały przy tych wyborach ugrupowania narodowo-obywatelskie.

Prasa sowiecka donosi, że w Kijowie zatrzymano na ulicy profesora miejscowego uniwersytetu, który niósł dla dzieci choinkę na święta Bożego Narodzenia. Profesorowi grozi zesłanie na Syberję.

Protest w Anglii przeciwko prześladowaniu religii w Rosji sowieckiej

(KAP) Jak już donosiliśmy, w Londynie zawiązał się komitet do walki z prześladowaniem religii w sowietach, składający się z przedstawicieli różnych wyznań. Komitet ten urządził w dniu 19 grudnia r. ub. zebranie w ołbrzymiej Albert-Hall, którą zapelniono około 8.000 osób. Po przemówieniach szeregu wybitnych osobistości ze świata angielskiego, postanowiono przystąpić do zbierania składek na pomoc dla prześladowanych oraz wszcząć kampanję prasową przeciwko uciskowi religijnemu w sowietach.

Robotników pozbawiono święta L. zapłaty

(KAP) Komisarjat pracy w Moskwie wydał, jak wiadomo, zarządzenie, aby wszyscy robotnicy przystąpili do pracy w dniu 25 grudnia, jak w zwykły dzień powszedni. Wynagrodzenia natomiast za ten dzień pracy robotnicy nie mają otrzymać; pójdzie ono na rzecz t. zw. „funduszu uprzedmiotowienia”.

Jutro w południe koncert symfoniczny

Filharmonia Poznańska występuje jutro z czwartym w sezonie koncertem symfonicznym, którego stylowy program zawiera wyłącznie klasyczne utwory. Pod batutą p. Zygmunta Latoszewskiego orkiestra wykona na wstępie najpotężniejsze arcydzieło twórczości Fr. Schuberta, nie graną dotąd w Poznaniu wielką symfonię c-dur, nazywaną najpiękniejszą symfonią 19 wieku. Genjalna inwencja Schuberta jaśnieje w tym dziele natchnionymi melodiami, bogactwo ich poprostu rozpiera wspaniałą architekturą tej muzyki. W dalszym ciągu programu znana pianistka prof. Nadzieja Padlewska wykona sławny koncert fortepianowy op. 73 es-dur Beethovena, którego wirtuozowska faktura przeszyta jest najpiękniejszymi okazami inwencji melodyjnej genialnego twórcy. Tęż mistrza efektowna uwertura „Corolian” zakończy program poranku symfonicznego, który niewątpliwie tłumnie zgromadzi sympatyków poznańskich koncertów filharmonijnych.

O usprawnienie kolei

Warszawa, 10. 1. (AW.) Dziś obraduje pod przewodnictwem p. min. Kłyna konferencja dyrektorów wszystkich dyrekcji kolei. Konferencja ustalić ma program usprawnienia działalności kolei.

Awanse oficerskie w dniu 19 marca

Warszawa, 11. 1. (AW.) Oczekiwany w kołach oficerów dziennik personalny M. S. Wojsk. z awansami oficerskimi ukaże się dopiero w dniu 19 marca, t. j. w dniu imienin min. Piłsudskiego. Dziennik ten zawierać będzie awanse tylko do majora włącznie. Przed 19 marca ukaże się jeszcze kilka numerów dziennika personalnego.

Wybryk pijanego Głowacza

Warszawa, 11. 1. (Tel. wł.) W Królewskiej Hucie zaszedł niezwykle wypadek. Niejaki Franciszek Głowacz podpił sobie, wynajął dorożkę. wyprzągł konia, skoczył mu na grzbiet i pocwałował na miasto. Zajechał przed swój dom, zmusił dozorcę do otwarcia bramy, poczem wjechał konno na pierwsze piętro i ku przerażeniu rodziny ukazał się w mieszkaniu. Koń nie przyzwyczajony do takich popisów zaczął w jadali ujeżdżać, przewrócił kredens, kopnął służącą i poślizgnął się upadł na podłogę. Dopiero policja wprowadziła ład. (w)

Zgon przesowej Zamoyskiej

Warszawa, 11. 1. (Tel. wł.) Umarła pani Adamowa Zamoyska, żona prezesa Związku Sokolstwa Polskiego w Warszawie. (w)

LIKIERY WODKI
Kantorowicz
BEZKONKURENCYJNEJ JAKOŚCI
Pw 8855-2.117

SIVIZNA
TO STAROŚĆ, ZANIK ENERGII,
POTRZEBNEJ DO WYDAJNEJ PRACY

Tak myśli szef-przełożony spoglądając na siwiejącego współpracownika. Łatwo tego uniknąć używając płynu

„Orientine”

który nie plami, nie brudzi, jest zupełnie nieszkodliwy i stopniowo nieznacznie dla otaczających przywraca siwym włosom pierwotny zupełnie naturalny kolor i miękkość. Tw 788

Parf. d'ORIENT, Warszawa
Ważędzie do nabycia

COGNAC
Monnet
NAJLEPSZY FRANCUSKI

Dyrekcja Poznańskiej Kolei Elektrycznej uruchamia z dniem 15 stycznia 1930 r. dalszą linię autobusową

Poznań, Stary Rynek (Ratusz) — Staroleka Wielka (restauracja Siwka) z przystankami warunkowymi: ulica Mostowa — Gazownia — Miasteczko (Ogród Strzelecki) — Rataje (ulica Włodarska Szkoła) — Zakłady Herolda — Blask Fabryka farb — Staroleka przy ul. Bystrzej — Staroleka dworzec — ulica św. Antoniego i folwark Staroleka — Wielka Staroleka (przy figurze).

Odjazdy od Ratusza: 6.30, 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 14.30, 18.30, 19.30.

Odjazdy od restauracji Siwka w Wielkiej Starolece: 7, 8, 9, 13, 14, 15, 19, 20. W niedziele i święta odpada jazdy 6.30 Ratusz i godz. 7 z Wielkiej Staroleki.

Cena biletu:

Z Wielkiej Staroleki do Dworca Staroleki	30 gr
Z Wielkiej Staroleki do Rataj	50 "
Z Wielkiej Staroleki do Poznania	80 "
Z Poznania do Rataj	30 "
Z Poznania do Dworca Staroleki	50 "
Z Poznania do Wielkiej Staroleki	80 "

Przez uruchomienie powyższej nowej linii zmienia się plan jazdy linii autobusowej Poznań — Staroleka. Obecnie kursować będą autobusy na dotychczasowej linii Poznań — Staroleka przez cały dzień co pół godziny, a mianowicie.

Odjazd pierwszego autobusu z St. Rynku o godz. 6.30, w niedziel. i święta 7.30.

Odjazd ostatniego autobusu z St. Rynku, o godz. 22.

Odjazd pierwszego autobusu z Staroleki, o godz. 7.05, w niedziel. i święta 8.05.

Odjazd ostatniego autobusu z Staroleki, o godz. 22.30, dw 3560

Dyrekcja Poznańskiej Kolei Elektrycznej zawiadamia, że plan jazdy autobusów na linii Poznań — Lawica zmienia się następująco:

Odjazd z Poznania (St. Rynek — Ratusz) do Lawicy o godz. 6.50, 7.30, 8.30, 12.30, 15.30, 17.30 (21.30 tylko do Mostu Teatralnego).

W niedziele i święta: pierwszy autobus odjeżdża o godz. 9.30. Odjazd z Lawicy do Poznania o godz. 7.20, 8.9, 13, 16, 18 (22 tylko do Mostu Teatralnego).

W niedziele i święta pierwszy autobus odjeżdża o godz. 10. dw 3862

H. MAKOWSKI
WINO-MIÓD
KRUSZWICA
Pw 886-2.1202

Pelplińska Biblia Gutenberg'a sprzedana?

Toruńskie „Słowo Pomorskie” podaje z Warszawy następujący telegram własny z datą 10 b. m.:

W dzisiejszej prasie stołecznej ukazały się pogłoski, że znajdujący się w bibliotece diecezjalnej w Pelplinie egzemplarz Biblii Gutenberg'a (jedyny w Polsce) został sprzedany Amerykanom za 1.200.000 złotych.

Związek bibliofilów polskich — wedle tych pogłosek — wystąpił z racji tej sprzedaży z protestem, który przesłał na ręce J. E. ks. biskupa Wojciecha Okoniewskiego.

Od siebie dodaje „Słowo Pomorskie”, iż jest to już druga niepokojąca pogłoska o sprzedaży cennej Biblii i wyraża przypuszczenie, że kurja biskupia diecezji chełmińskiej udzieli społeczeństwu wyczerpujących wyjaśnień.

Jak Żydzi skupuja majątki na Górnym Śląsku

Korespondent nasz górnośląski (O) donosi:

Po wykupieniu b. wielkiej ilości składów i kamienic, a zarazem i mieszkań na Śląsku przez Żydów galicyjskich, przyszła obecnie kolej na skupywanie ziemi górnośląskiej.

Oto w powiecie lublinieckim Żyd Kanarek z Krakowa kupił majątek ziemski Pawonków-Lustrzaniec, którym zarządza obecnie młody Kanarek, pracujący jako aplikant w sądzie okręgowym w Katowicach. Majątek Glinica kupił Isler, Tiefenbrunner i Keller. Lisów kupił Polak Wisłocki z Małopolski, lecz wydzierżawił go żydowi Tiefenbrunnerowi. Draliny nabył Goldberg. Jawornicę kupiła Matjasowa z Poznania (a może Majtasowa?) i wydzierżawiła ją żydowi Goldbergowi. Żyd Rothbard z Częstochowy nabył 100 morgów ziemi z cegielnią, a wspólnikiem jego jest jeden z nacelników wydziału śląskiego urzędu wojewódzkiego.

Żydzi ci naturalnie uprawiają na szeroka skalę handel i wszelką spekulację, a służbie folwarcznej każą się tytułować „jaśnie państwem”.

Nowy zeszyt „Awangardy”

Świeżo ukazał się z druku zeszyt 11—12 miesięcznika Młodych „Awangarda”, który przynosi szereg cennych studiów i artykułów.

Na wstępie spotykamy artykuł Jerzego Drobnika o „Chwili obecnej”, omawiający zadania Młodych wobec aktualnej sytuacji politycznej w Polsce. Sprawom ustrojowym poświęcony jest głównie artykuł dr. Zdzisława Stahla p. t. „Wśród chaosu i poprzez chaos, omawiający problem państwa narodowego.

Niezmierznie cenne ujęcie syntetyczne posiada artykuł prof. Zygmunta Wojciechowskiego p. t. „Idea Jagiellońska”. Dużo ciekawego i doskonale opracowanego materiału daje artykuł R. Piestrzyńskiego o X Zgromadzeniu Ligi Narodów oraz dalszy ciąg rozprawy Zofji Żółtowskiej o ustawodawstwie pracy w różnych krajach.

Z kolei znajdujemy wspomnienie pośmiertne, poświęcone zmarłemu wybitnemu działaczowi narodowemu, dr. Leonardowi Stahlowi. Wyczerpująco przedstawiona jest akcja protestacyjna przeciw umowie likwidacyjnej z Niemcami oraz manifestacje młodzieży przeciw odczytowi J. Kaden-Bandrowskiego.

Całość zamyka zwykły miesięczny przegląd polityczny i gospodarczy, kronika Ruchu Młodych i życia Młodzieży wogóle.

Prenumerata „Awangardy” roczna wynosi zł 10,— półroczna zł 5. Dla młodzieży ceny są niższe o połowę.

Adres Redakcji i Administracji „Awangardy” Poznań, św. Marcin 65. Konto P. K. O. nr. 203.851.

Prześladowanie religijne w Sowietach

(KAP) „Prawda” moskiewska donosi, że komitet egzekutywy komunistycznej na Ukrainie zarządził zamknięcie słynnego Kijewo-Pieczerskiego klasztoru. Klasztor ten był świątynią prawosławną na całą Rosję.

ANTIBIOTYK
ENTO
PASTA PROSZEK ELIKSIR
AN

**Dalsze ustępy mowy
prezesa R. M. p. Bartla**

W numerze porannym podaliśmy z sejmowego exposé prezesa Rady Ministrów p. Bartła przedewszystkiem ustępy, odnoszące się do sprawy rewizji konstytucji. Obecnie powracamy do dalszych części jego mowy, które rana scharakterowaliśmy tylko pokrótce:

System pomajowy

Dla uniknięcia wszelkich nieporozumień i mylnych interpretacji chcę jednak stwierdzić, iż ktokolwiek sądzi, że ostatnia zmiana rządu oznacza odstępstwo od zasadniczych postulatów i poglądów na kwestję ustroju państwa i na kierunek jego rozwoju, ięzące u podstawy t. zw. pomajowego regime'u, niejednokrotnie przez jego przedstawicieli wypowiedianych, również i z tej wysokiej trybuny — ten niewątpliwie nie zdaje sobie sprawy z istoty kapitalnych zagadnień, które rząd pragnąłby przy współudziale Państw w myśl niecierpiących zwłoki interesów państwa rozstrzygnąć.

Walka na płaszczyźnie politycznej, jak ją od lat przeszło trzech w Polsce widzimy, z temi wyzrodniaćmi obja- wami, które jej czasami towarzyszą, może z łatwością stać się czynnikiem destrukcyjnym dla normalnego rozwoju państwa. Trzeba więc ją doprowa- dzić do rozstrzygnięcia, przynajmniej co do tych zagadnień, które stanowią jej dzisiejszą treść. Nie sądzę przytem, aby jedynym sposobem tego rozstrzy- gnienia musiało być powalenie prze- ciwnika na obie łopatk i przyciśnię- cia go kolanem. Nie potraficie mi Pa- nowie zaprzeczyć, jeżeli powiem, że wybór takiego radykalnego środka stale leżał i leży potencjonalnie w rękach rządu, jako przedstawiciela ha- sel, wysuniętych przez przewrót majo- wy. Nie przesądzam w tej chwili zu- pełnie, jakie byłyby jego skutki w dal- szym przebiegu naszych dziejów, stwierdzam jedynie sam ten nagi fakt.

Ale są to w tej chwili rozważania teoretyczne, których dotknąłem tylko poto, aby ująć w pewne ramy sytuację dnia dzisiejszego. Wyraża się ona w szczerej chęci rządu, któremu mam zaszczyt przewodniczyć, wyeleminowania elementów bezpłodnej walki i kontynuowania dzieła naprawy Rzeczypospolitej we współdziałaniu ze wszystkimi czynnikami, które do tego są powołane. Gdyby niektórzy z panów zechcieli interpretować moje dzisiejsze oświadczenie w jakikolwiek inny sposób, dający satysfakcję ich urażonym ambicjom lub doszukujący się głębokich zmian i rozbieżności w pojmowaniu zasadniczych postulatów ustrojowych przez obóz, stojący na gruncie przewrotu majowego, to czuję się w obowiązku panów tych uprzedzić, że doznają dotkliwego zawodu. A nie sądzę, aby realną dla Was rekompensatą było to, że i ja w swoich zamierzeniach doznam również zawodu.

Budżet

Sytuacja skarbowa państwa w minionym roku kalendarzowym kształtowała się pomyślnie. Dziewięć miesięcy okresu budżetowego 1929/30 dało wpływ ogólny w wysokości 2.261,7 milj. zł, podczas gdy 9 miesięcy poprzedniego okresu budżetowego dało wpływ 2.224,3 miliony zł. Różnica tedy, mimo ciężkiego położenia gospodarczego, jest korzystna: wynosi 37,4 milj. zł na korzyść bieżącego okresu budżetowego.

Inaczej wyglądają wydatki. Do dnia 1 stycznia 1929 r. wydano w minionym okresie budżetowym 2.111,9 milj. zł. Od 1 kwietnia 1929 r. do 1 stycznia 1930 r. wydano 2.225,4 milj. zł czyli w 9 pierwszych miesiącach bieżącego o kresu wydano więcej, niż w analogicz-
nym czasie zeszłego roku o sumę 113,5 milj. zł.

Wobec tego nadwyżki budżetowe które w r. 1928/29 wyniosły za 9 miesięcy 112,4 milj. zł, w roku 1929/30 wyniosły tylko 36,3 milj. zł.

Uposażenia urzędnicze

Ta różnica, to zwiększenie tempa wydatków znajduje wytłumaczenie w poprawie uposażeń urzędniczych. Na te właśnie uposażenia, na t. zw. dodatek mieszkaniowy w okresie bieżącym w ciągu 9 miesięcy wydano 72 milj. zł. Wydatku tego w poprzednim okresie budżetowym nie było. Kto chce być lojalnym, musi uznać, iż rząd uczynił bardzo wielki wysiłek, doprowadził budżet do równowagi, bardzo napiętej, do nadwyżek miesięcznych, bardzo małych — dla drobnej w odczuciu subiektywnem poszczególnego urzędnika

ka — ale kosztownej w całości poprawy uposażeń.

Czy da się w bieżącym okręcie budżetowym zrobić coś więcej jeszcze?

Po zbadaniu możliwości skarbowych dochodzę do przekonania, iż wypłata 1/3 zaległego dodatku mieszkaniowego za rok 1928 będzie mogła najprawdopodobniej być dokonana jeszcze przed zamknięciem tego okresu budżetowego. W lutym, mając już dane za 10 miesięcy, wystąpię o upoważnienie dla wypłaty tego dodatku, który prawdopodobnie w marcu rb. zostaby wypłacony. I to znów będzie znaczny wysiłek ze strony skarbu państwa na rzecz urzędników, gdyż wypłata 1/3 zaległego dodatku mieszkaniowego pochłonie 32 milj. zł.

Kwestia urzędnicza zyskuje zawsze na aktualność w momencie debaty budżetowej. Dopóki dzieje się to ze względów ludzkiego współczucia dla niedostatecznie uposażonych a uczciwie pracujących funkcjonariuszów państwowych i zrozumienia ich potrzeb, nie mam nic przeciw temu, sam bowiem to zrozumienie posiadam. Z chwilą wszakże, gdyby dyskusja na temat miała nabierać charakteru tołtaczycznego, gdyby z miarodajnego forum komisji budżetowej miano ją przenosić na wiecie, gdyby zamiast rzeczowego badania możliwości i konieczności finansowych państwa próbowano stworzyć obiekt licytacji, — byłoby to robotą niepoważną i szkodliwą nie tylko dla aparatu państwowego, ale i dla samych urzędników. Minister skarbu oświadczył, że do licytacji takiej nie stanie. Potwierdzam mieniem rządu to jego oświadczenie. Rząd rozpatrzy życzliwie wszystkie projekty, zmierzające do podniesienia uposażeń urzędniczych, o ile projekty te nie będą zagrażały równowadze budżetowej, ale karmiły reszce urzędnicze przy pomocy deficytów budżetowych, to byłoby karmienie ich zatrutą strawą. Nie chcąc zostawić tu nieporozumień, muszę oświadczyć wyraźnie to, co miałem sposobność oświadczyć już w komisji, iż uważałbym podniesienie budżetu w kwocie globalnej ponad 2.950 milj. za zagrażające równowadze budżetowej, którą państwo zdobyło ciężkimi ofiarami po ośmiu latach daremnych usiłowań.

Sytuacja finansowa

Jeśli chodzi o sytuację finansową to stwierdzić należy, iż kształtowała się ona zgodnie z ogólną konjunkturą światową. Konjunktura ta była dla Polski wysoce niepomyślna. Potrzebujemy więcej niż ktokolwiek inny kredytu długoterminowego na odbudowę swych warsztatów pracy, zniszczonych przez wojnę, siedem lat trwającą na ziemiach Rzeczypospolitej. W ciągu r. 1939 kredyt długoterminowy zagraniczny był niedostępny prawie dla żadnego z państw.

W tej sytuacji od lipca 1928 r., kiedy ulokowana została ostatnia większa pożyczka emisyjna (ślaska). Polska w dziedzinie kredytu długoterminowego zostawiona jest własnym siłom. Trzeba stwierdzić, że egzamin ten wypadł dla naszego organizmu gospodarczego pomyślnie.

Dwie strony zasługują tu na podkreślenie: sprawa walutowa i rozwój kredytu długoterminowego wewnętrznego.

Od dnia 1 stycznia 1929 r. do dnia 31 grudnia 1930 r. sam rząd spłacił ogółem długów zagranicznych około 199 milj. zł, z czego tytułem odsetków około 90 milj. zł - tytułem spłaty kapitału około 10 milj. zł. nie licząc spłat samorządów przedsiębiorstw prywatnych.

W tym samym czasie pokrycie walutowo-kruszcowe w Banku Polskim zmniejszyło się z sumy 1.148.702 000 do 1.119.088.000 zł, czyli o 29.614.000 zł.

Sytuacja gospolaroza

Jeżeli idzie o dochodowość, rentowność prywatnego życia gospodarczego to w latach 1926—27—28 wykazywała ona stały silny rozwój.

Dowody te znajdujemy bardzo obfite w sprawozdaniach spółek akcyjnych, banków akcyjnych, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółdzielni. Z roku na rok — wobec stabilizacji waluty i stosunków gospodarczych w państwie — wszystkie przedsiębiorstwa wykazują w bilansach swoich coraz większe zyski, większe odpisy amortyzacyjne, większe sumy przeznaczone na remonty i wreszcie i wzrastające dywidendy.

Przyczyny tego stanu rzeczy w ci

gu ubiegłych 3 lat 1926/28 nie można dopatrywać się wyłącznie w skutkach rozwoju produkcji węglowej w r. 1926: w okresie strajku węglowego angielskiego. W latach poprzednich przed powstaniem t. zw. wojny celnej niemiecko-polskiej wywoziliśmy rocznie węgla więcej, niż przyrost węgla w okresie strajku angielskiego. Ceny węgla wywożonego do Niemiec były wówczas korzystne. Mimo to tych pomyslnych skutków gospodarczych — które obserwowaliśmy w ubiegłym trzecleciu — nie było, gdyż nawet istniejąca konjunktura nie mogła być wówczas z powodów walutowych, budżetowych i zaniku oszczędności wyzyskana.

Postępy, dokonane w ub. latach, należy oddzielić ściśle od zagadnienia strukturalno - gospodarczego w którym kryje się też odpowiedź na filozoficzne pytanie, rzucone przez jednego z Panów po ostatnim moim przemówieniu w tej Izbie w marcu ub. r. pytanie, które sformułowałem: „Dlaczego jest tak źle, skoro jest tak dobrze?”

Zło, które istnieje i które jest rzeczywiste, leży w strukturze gospodarstwa naszego, w brakach organizacyjnych, w rozpiętościach sytuacji społecznej człowieka, w niemożności wzwyskania wszelkich możliwości pracy produkcyjnej przez miliony ludzi, w niedostateczności kapitału obrotowego i rezerwowego. Postęp w tej dziedzinie dokonywać się może tylko stopniowo, oczywiście tym prędzej i tym wyraźniej na poszczególnych odcinkach zagadnień, im bardziej sprzyjać będą warunki koniunkturalne i systematyczna świadoma celowa praca organizacyjna.

Jeżeli więc chodzi o zagadnienie konjunkturalne, to przełom lat 1929 i 1930 niewątpliwie wprowadza nas w okres trudniejszy od poprzednich, oraz wymagać będzie większego nakładu pracy, czujności i współdziałania wszystkich czynników w Państwie. Tak np. spadek cen zboża nie mógł pozostać bez wpływu na położenie szeregów galezy przemysłu przetwórczego, uzależnionych w pierwszym rzędzie od konsumpcji wsi, głównie zaś drobnego rolnika. Ten kryzys szczególnie silnie zarysował się w przemyśle włókienniczym oraz w garbarskim i skórniczym, a nie pozostał bez ujemnego wpływu na konsumpcję maszyn rolniczych, nawozów sztucznych i niektórych wyrobów żelaznych.

Sytuacja na kolejach polskich w następstwie zeszłorocznej zimy odbiła się dotkliwie na przemyśle hutniczym wskutek ograniczenia inwestycji, związanej dopływu kapitałów, o których wspominałem, wpłynęło ujemnie na ruch budowlany i na sytuację w handlu.

W tych warunkach gospodarca akcja rządu rozwijać się będzie w kierunku szukania doraźnej pomocy dla złagodzenia ujemnych zjawisk koniunkturalnych, niezależnie od systematycznych prac, związanych z przebudową struktury naszego gospodarstwa.

Celem ułagodzenia sytuacji w przemyśle hutniczym rząd widzi możliwość zmobilizowania poważniejszej siły w rezerwie kolei państwowych celem pozyskania nowych, większych zasobów. Rząd podejmuje opracowanie planu pomocy dla ruchu budowlanego na rok 1930 i ma nadzieję, że również uda się zmobilizować specjalny fundusz na ożywienie tej akcji.

W zagadnieniu elektryfikacji Polski posiadamy zgłoszenie Harrimana, które wobec dyskusji fachowej wymaga szczegółowego rozpatrzenia przez nowy rząd.

Dla scharakteryzowania sytuacji na kolejach pozwolę sobie przytoczyć kilka liczb o naładunku w roku 1929. Ogólny naładunek na P. K. P. wynosił średnio dziennie 15 760 wagonów 15-tonnowych. Wprawdzie w stosunku do roku 1928 dało to zwiększenie 580 wagonów (3,8 proc. w porównaniu jednak do średniego rocznego przyrostu naładunku za ubiegłe 5-lecie — 1250 wagonów (ok. 9 i pół proc.), zwiększa ta jest przeszło o połowę mniejszą.

Z pośród poszczególnych ważniejszych grup naladunków jedynie węgiel kamienny i aprowa zacja buraki wykazują wzrost. Sytuacja przewozowa nie może być scharakteryzowana jako chwila.

W granicach preliminowanych na rok 1930-31 kredytów, ministerstwo komunikacji zamierza posunąć roboty budowlane w ten sposób, aby już na jesień 1930 roku otworzyć na północnym i południowym odcinku linii Zagłębie-Gdynia prowizoryczny ruch tranzytowy pociągów z węglem eksportowym, co w znacznym stopniu odciąża przeładownice na starych liniach, ułatwi dostawę węgla do wewnątrz kraju i umożliwi dalsze zwiększenie przewozów eksportu węgla do portów. Łącznie z budową linii w Gdyni dokonywa się rozbudowy węzłów w zagłębiach oraz stacji na starych liniach.

rych szlakach węglowych i stacji portowych w Gdańsku i Gdyni.

Drugą troskę administracji kolejowej stanowi zaopatrzenie sieci w tabor, którego liczba, szczególnie w okresie jesiennej kampanji nie wystarcza dla potrzeb nadawców i którego brak w pewnym stopniu hamuje wywóz węgla i innych ładunków masowych. Aby zapobiec temu brakowi, administracja kolejowa wynajmuje corocznie kilka tysięcy wagonów zagranicą, co nie jest rzeczą z punktu widzenia ogólnego pożądaną. Nabywanie wagonów w wytwórniach krajowych podlega ograniczeniom ze względu na brak kredytów. Ostatnio ministerstwo komunikacji zawarło z jedną z wytwórni krajowych transakcję zapewniającą uzyskanie w najbliższych latach większych partij wagonów na warunkach kredytowych, nie zmniejszając zamówień w innych wytwórniach krajowych i bez nadmiernego obciążenia budżetu w przyszłości. Uzyskaniem w ten sposób zwolnienie części kredytów w preliminarzu na rok 1930-31 można będzie wykorzystać na wzmocnienie innych pilnych inwestycji, a w szczególności na budowę linii Herby — Bydgoszcz — Gdynia.

Jednym z najbliższych zadań naszego kolejnictwa jest zaopatrzenie wagonów towarowych w hamulce automatyczne.

Poza osiągnięciem znaczniejszego stopnia bezpieczeństwa i przyspieszenia biegu pociągów towarowych, hamulec automatyczne dają znaczna oszczędność w eksploatacji, tak iż państwa, które je u siebie wprowadziły, pomimo dużych nakładów, amortyzowały je w ciągu pierwszych sześciu lat eksploatacji. Koszt tej inwestycji wyniesie ok. 24 milj. zł.

Bezrobocie

Przeżywana depresja gospodarcza znalazła swój wyraz w stosunkach pracowniczych. Wyczerpanie niewielkich zasobów finansowych przedsiębiorstw, które pozwalały im pracować przez pewien okres na skład, zbiegło się z nastąpieniem sezonu zimowego, nawet zupełnie normalnych warunkach jednego z lat, które przetrwały mimo znacznego ze wzrostem bezrobocia. Dla tego też krzywa bezrobocia, która każdym następnym roku po 1926 nie dobiegała poziomu odpowiedniego miesiąca roku poprzedniego, obecnie przekroczyła stan z przełomu lat 1928 i 1929. W dniu 28 grudnia liczba całkowicie bezrobotnych w państwie wynosiła 186 421.

Obok tej liczby całkowicie bezrobotnych trzeba mieć na uwadze nadto częściowo bezrobotnych, t. j. pracujących mniej niż 6 dni w tygodniu, których liczba nie da się określić zupełnie ściśle. Przybliżeniu w większych zakładach zatrudniających ponad 20 osób, wynosi ona zgorą 100 tysięcy.

Bezrobocie odczuwane jest oczywiście najdotkliwiej w ośrodkach przemysłowych, z wyjątkiem Śląska, gdzie sponownie pomyślna konjunktura węgla wpłynęła nawet na spadek liczby bezrobotnych w stosunku do odpowiedniego okresu roku ubiegłego.

Odpowiednio do wzrostu bezrobocia podniosła się również liczba osób pobierających zasiłki z Funduszu Bezrobocia. Akcja ta zastępuje poprzednią zamkniętą z dniem 1 lipca, t. zw. pomoc doraźną. Początkowo przewidywano na nią na przeciąg 3 miesięcy zimowych ok. 4—5 milj. zł, lecz kwota ta wobec znacznego wzrostu bezrobocia będzie musiała ulec podwyżce, w okresie zimowym i jesiennym, dopóki istniała możliwość prowadzenia robót na powietrzu. Samorządy otrzymywały od rządu subwencje, wynoszące średnio pół miliona złotych na miesiąc, na zatrudnienie produkcyjne robotników pozostających bez pracy. O jakiegokolwiek likwidacji opieki nad bezrobotnymi nie może być mowy, a opracowany projekt noweliacji przepisów o pośrednictwie pracy ubezpieczeniu od bezrobocia znacząco rozszerza podstawy ubezpieczenia i zakres pomocy, koordynując jednocześnie pośrednictwo pracy i ubezpieczenie bezrobotnych i zespalać je w jedną instytucję publiczno - prawną.

Przy zawieraniu umów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami można obecnie zaobserwować tendencję do ustalania dłuższych terminów umów, niż dotychczas były one w Polsce praktykowane. Zdrowy ten objaw leży położył na karb ustabilizowania waluty i wzrastającego zaufania do rządu ze strony obu grup kontrahentów. Niemniej na karb stabilizacji stosunków społecznych Postępy te bynajmniej nie przesadzają w sensie ujemnym, o potrzebie projektowanych ustaw o zwrotowaniu zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami i o umowach zbiorowych. Projekty te zostały już rozpatrzone przez radę ochrany pracy, obecnie znajdują się w uzgodnieniu między ministerstwami i wkrótce będą przedmiotem rozpraw Rady Ministrów.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ponura tragedia rodzinna

*Wyrodney syn przy współudziale matki morduje ojca
wyrzucił z furzy*

Nasz korespondent gnieźnieński (br.) pisze:

Dnia 21 bm. stanął przed sądem okręgowym w Gnieźnie Stanisław Nowaczyk i Stanisława Nowaczykowa z Poznania (ul. Szamarzewskiego 36) oskarżeni o to, że dnia 11 maja 1929 r. w Neryngowie pow. Września podstępnie zwabili Stanisława Nowaczyka seniora do parku, gdzie z zasadzki zastrzelono go.

Ponura ta zbrodnia wywołała w swoim czasie ogromne wrażenie w całej okolicy, a tło jej było następujące:

Wskutek niesnasek rodzinnych matka z synem opuściła męża Stanisława Nowaczyka właściciela majątku Neryngowo i zamieszkali w Poznaniu przy ul. Samarzewskiego 36. W celu zapewnienia im możliwości bytowania śp. Stanisław przesyłał poza inne świadczeniami w naturze 350 zł. miesięcznie; później wypłacił im jednorazowo kwotę w wysokości 20.000 zł, oraz wpisał na drugi nr. hipoteki na rzecz żony, którą następnie ta cedeowała innej osobie, 42.000 zł.

Oskarżeni mając w ten sposób byt zapewniony, poczęli tracić pieniądze na różnych spekulacjach i po lokalach rozrywkowych. W niespełna trzy lata roztrwonili wszystko i coraz natęczywiej poczęli odwiedzać śp. Stanisława chcąc coś jeszcze wyludzić.

Gdy ich zabiegi pozostały bez skutku, a brak gotówki coraz więcej dawał się we znaki, postanowili zgładzić śp. Stanisława.

W tym celu po uprzednim porozumieniu się postanowili pojechać do Neryngowa. Nowaczykowa 9 maja udała się do Wrześni, gdzie oczekiwali na syna, który przybył w dwa dni potem. Do Neryngowa zabrał dubeltówkę z nabojami, aby ją użyć w razie gdyby śp. Stanisław odmówił wydania 7.500 zł. Przybyli na miejsce nad wieczorem i ukryli się w parku. Przy padkowo zobaczył ich tam Michał Nowaczyk syn młodszy; matka prosiła go by nic nie mówił o jej bytności ojcu a kiedy Michał odszedł zmieniła swą kryjówkę.

Stanisław Nowaczyk udał się wtedy do parku; spotkał tam swą byłą małżonkę, pytając co robi. Wówczas wyszedł z drugiej kryjówki jego syn Stanisław uzbrojony w dubeltówkę i strzelił dwukrotnie, trafiając tak celnie, że nieszczeniwy tego samego wieczora zmarł.

Na rozprawę powołano 10 świadków; budzi ona zrozumiałe zainteresowanie w szerokich kołach naszego miasta.

Licytacja w lombardzie

Liczba zgłaszających się z zastawami wciąż rośnie

Od 10. bm. w lombardzie miejskim odbywa się licytacja niewykupionych w terminie zastawów. Licytacja ta gromadzi przeważnie pokątnych handlarzy, którzy za tanie pieniądze obciążają sobie nabyć cenne przedmioty, by je później spieniężyć z dużym zyskiem.

Na parę dni przed licytacją lombard od rana do późnego południa zapchany był ludnością, która w ostatniej jeszcze chwili wykupywała zastawy względnie prolongowała je. Widać, że wśród społeczeństwa panuje wielka bieda, dowodem tego fakty, iż przeważnie płacono tylko odsetki, odchodząc od okienka z ulgą, że przecie jakoś udało się uratować nieraz cenne lub pamiątkowe przedmioty.

Liczba klientów lombardu stale się powiększa, gdyż wielu pozbawionych pracy, walcząc o byt, zastawia co może, by za uzyskaną gotówkę zakupić żywność, opał, względnie odzież. Ale lombard posiada do dyspozycji tylko jak się dowiadujemy 700 tys. zł, które już się prawie wyczerpały, fundusz ten winien być podwyższony, by umożliwić biedakom przetrwanie ciężkich chwil.

Urzednicy lombardu tak przed jak i podczas licytacji mają wiele pracy; często są oni zajęci od rana do późnego wieczora bez przerwy, a tymczasem sprawę się gromadzi coraz więcej, wobec czego niedługo personel nie będzie i mógł podolać. (z)

Bolączki Głównej

Specjalne zebranie obywatelskie

W sprawie różnych niedomagań Głównej odbyło się zebranie w sali p. Kocorowskiego z inicjatywy miejscowego Komitetu Obyw., w skład którego wchodzi prawie wszystkie organizacje istniejące w Głównej. Obrady zajął p. Prażyński, sekretarzował p. Kasperk, który też wygłosił referat omawiający najistotniejsze potrzeby Głównej, zanosząc apel o usunięcie braków, do radnego z Nar. Obozu Gospodarczego dyr. Górnickiego i prosiąc go równocześnie by zechciał być rzecznikiem interesów Głównej na forum rady miejskiej. Najpilniejszą jest sprawa wprowadzenia t. zw. tramibusów, czyli tramwajów bez szyn, aktualna już od kilku lat. Dalsze życzenia idą w kierunku zaprowadzenia kanalizacji i przeniesienia biura magistrackiego z ul. Gnieźnieńskiej na położoną bardziej w centrum Głównej. Podkreślano, że możliwość taka istnieje, zwłaszcza, że magistrat ma tam w pobliżu własny dom. Stanowiłoby to dużą dogodność dla miejscowej ludności, bowiem specjalną trudność sprawia odbywanie drogi do

biur magistrackich w czasie sloty. Poruszono również stale aktualną sprawę budowy mieszkań.

W czasie zebrania przemówił też p. dyr. Górnicki, który podkreślił iż poczynił usilne starania by wzbudzić jak najwięcej zainteresowanie dla słusznych postulatów Głównej zarówno na terenie rady miejskiej jak i w klubie radzieckim Nar. Ob. Gosp. Postulaty ujęto w rezolucję, którą zebranie przyjęło jednogłośnie. (jar)

Pod znakiem Gwiazdki

W XXVI szkole powszechnej — Chóry przy kościele OO. Jezuitów i pod wezwaniem św. Grzegorza

W nowoutworzonej XXVI szkole powszechnej przy ul. Jarochońskiego, staraniem kierownika p. Gorgolewskiego urządzono gwiazdkę, na której obdarzono 200 najuboższych dzieci. Podkreślić wypada ofiarną współpracę Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo par. łazarskiej i ofiarną pomoc grona nauczycielskiego wspomnianej szkoły; wreszcie do zorganizowania uroczystości przyczyniło się grono pań miejscowych. Na podarki złożyły się artykuły spożywcze, odzież i słodczyce, które dało znane z obywatelskiej ofiarności kupiectwo na Łazarzu. Z okazji podziału tych podarków odbyła się miła uroczystość gwiazdkowa, w czasie której przemówił p. Gorgolewski, a urozmaicały je kolendy odśpiewane przez dzieci szkolne.

Tradycyjna uroczystość łamania się opłatkiem odbyła się w roku bież. poraz trzeci w chórze przy kościele OO. Jezuitów w sali Marjanum. Na miły obchód przybyło około 50 osób z grona członków chóru i superior poznańskiego domu O. Mieloch. Zagail uroczystość prezes i dyrygent chóru p. Siedlewski, składając zebranym życzenia noworoczne. Po odśpiewaniu kolend obdarzono członków upominkami, poczem przy kawie spędzono kilka miłych chwil.

Również urządził uroczystość gwiazdkową chór kościelny pod wezwaniem św. Grzegorza przy kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu. Przybyli m. in. proboszcz ks. Gorgolewski i księża wikariusze: Wolkowski, Mazur oraz Leśniewicz. Na wstępie zabrał głos prezes chóru p. Droszcz, poczem przemówił ks. prob. Gorgolewski, złożył życzenia i podzielił się z zebranymi opłatkiem. Miły obchód urozmaiciły monolog wypożyczane przez członków stowarzyszenia i śpiewy chóru. Na zakończenie odbyła się pogawędka towarzyska przy kawie. (k)

**KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA
CHLEB BOBOTNIKOM POLSKIMI**

KALENDARZYK

Sobota, 11 stycznia 1930.

Słońce: wschód 8.00 — zachód 16.01 — długość dnia 8 godzin 1 min
Księżyc: wschód 12.21 — zachód 4.12 — przed pełnią

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana — 2 st. Cels. Pogodnie. Wiatr południowy. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 760 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 2 st. Cels., najniższa minus 2 st. Cels.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu dziś plus 0,57 m.

Kal. rz.-kat.: Hygin P. i M — Arkadiusz

Kal. słow.: Krzesimir — Czesław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdują.

OSOBISTE

— **Ślub.** We wtorek, dnia 7 b. m. w południe, w kościele św. Marcina w Poznaniu, został pobłogosławiony związek małżeński między p. Olgą Leitgeberówną, córką ś. p. Stanisława i Haliny z Golskich Leitgeberów, a p. Tadeuszem Kalksteinem, synem ś. p. Stanisława i Pauliny z Zakrzewskich Kalksteinów. — Ceremonii kościelnej dokonał stryj państwa młodej, ks. proboszcz Włodzimierz Leitgeber z Imielna, który przy tej okazji przemówił w serdecznych słowach do nowożeńców, błogosławiąc ich na nową drogę życia.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Sodalicji Marjańskiej Studentów U. P.** Zebranie ogólne z referatem ks. Jarosza p. t.: „Akcja Katolicka” odbędzie się we wtorek d. 14 bm. o godz. 20.15 w „Marianum”, ul. Szewska 18. Goście mile widziani. Nabożeństwo wraz ze wspólną komunią św. odbędzie się w niedzielę d. 12 bm. o godzinie 9.30 w kościele OO. Jezuitów.

— **Walne zebranie Poznańskiego Towarzystwa Ogrodniczego** odbędzie się w niedzielę dnia 12 bm. o godzinie 15 w sali p. Jarochońskiego, ul. Masztalarska 8.

— **Tow. Przemysłowców na Wildzie.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 12 bm. o godzinie 10 w salce parafialnej ks. ks. Zmarłychwstańców.

— **Z Wkp. i Pom. Tow. Rybackiego.** Doroczne walne zebranie członków odbędzie się w dniu 18 bm. o godzinie 12 w Bydgoszczy w sali Meller, plac Piastowski 2. Na porządku obrad: Sprawozdania zarządu, ustalenie wysokości rocznych składek, program prac na rok 1930, wybór nowego zarządu, wolne wnioski.

— **Młodzież Wszechpolska.** Zebranie kandydatów odbędzie się dnia 13 bm. o godzinie 20 w lokalu własnym przy ulicy św. Marcina nr. 65 w podwórzu (prawa, I piętro). P. mag. Jan Zdzietowiecki wygłosi referat na temat: „Naród a państwo”.

WYKŁADY

— **Wykłady filozoficzno-teologiczne** rozpoczynają się po przerwie wakacyjnej w poniedziałek 13 bm. o godz. 8.30 wiecz. w sali 17 Collegium Minus. Blizszych szczegółów udziela ks. dr. Bross, Ostrow Tumski 13, tel. 20-65.

— **Odczyt p. t. „La Nouvelle Science de la Littérature”** wygłosi w dniu 16 bm. o godz. 20.15 w lokalu Stowarzyszenia Polsko-Francuskiego w Poznaniu, ulica Sew. Mielżyńskiego 26-27, prof. Uniw. dr. Grabowski. Wstęp bezpłatny.

ZYCIE SOKOLE

— **„Sokół”, Poznań II, Jeżyce.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 14 bm. o godz. 19.30 w lokalu pani Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16. O liczny udział prosi Zarząd.

— **Tow. Głm. „Sokół” w Gnieźnie.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 13 bm. o godzinie 20 w sali Hotelu Europejskiego. Na porządku obrad m. in. sprawozdanie zarządu i komisji rewizyjnej, wybór zarządu i delegatów do Rady dzielnicowej, wreszcie referat na temat: „Zadania sokolstwa w chwili obecnej”. (br)

WIECZORY, KONCERTY

— **Wieczornicą harcerską** urządził Kółko Przyjaciół Harcerzy przy 23 druż. harc. im. Józefa Wybickiego dnia 12 bm. o godz. 17 w auli III szkoły wydziałowej przy ul. Różanej, na którą zaprasza sympatyków. Na program składają się występy muzyczne oraz śpiew w wykonaniu doborowych sił. Zarząd.

Bóle w żołądku, ściskanie w dołku, obstrukcję, gnicie w kiszkiach, gorycz w ustach, złe trawienie, bóle głowy, obłożony język, błądą cerę łatwo usunąć stosując często wodę gorzką Franciszka-Józefa i biorąc wieczorem przed udanym się na spoczynek pełną szklanek takowej. Specjaliści chorób narządów trawienia bardzo zalecają wodę Franciszka Józefa, jako jeden z najskuteczniejszych środków domowych. Ządać w aptekach i drog. nw 7020

— **Konsulat Republiki Czechosłowackiej** zwraca uwagę członków kolonii czechosłowackiej oraz sympatyków na wieczór koleś polskich i czeskich, który się odbędzie w niedzielę, dnia 12 bm. o godz. 18 w sali amaranowej P. K. E. (ul. Słowackiego 19-21).

— **Bal 7 pułku artylerji ciężkiej.** W związku z notatką o święcie pułkowym 7 p. a. c. należy zaznaczyć, że bal pułkowy odbędzie się w dniu 18 bm. w salach kasyna oficerskiego, a nie w dniu jutrzejszym, jakby to mogło wynikać z wspomnianej notatki.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Szabeskurjer.** Tegoroczny nr. 1 wyszedł właśnie z druku; zawiera liczne rewelacje n. t. sprzedawcykostwa wśród obywateli, podstępne wdzieranie się Żydów do naszej dzielnicy, czarną listę, galerię oszustów i t. p. Numer obficie ilustrowany. Adres redakcji i administracji: Jan Kulik, Poznań, ul. Strzelecka nr. 19.

PODZIĘKOWANIA

— **Podziękowania.** Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, pod wezw. św. Józefa przy parafji farnej, składa serdeczne podziękowanie panom kupcom, przemysłowcom i wszystkim ofiarodawcom, za obfite dary, udzielone w towarze lub gotówce na gwiazdkę dla najbardziej potrzebujących tejże parafji. Bóg zapłać Zarząd.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Przebieg pogody w miesiącu grudniu** podług spostrzeżeń na stacjach meteorologicznych Uniwersytetu Poznańskiego. Ubiegły miesiąc grudzień odznaczał się pogodą nadzwyczaj łagodną i słoneczną. Temperatura powietrza w Poznaniu wahała się od 10 stopni mrozu do 12 stopni powyżej zera, średnio wyniosła 2,8 stopni Celsjusza, przyczem nadmiar temperatury dosięgnął aż 3,3 stopnia. — Opady przeważnie w postaci deszczu były częste, lecz nie obfite i przyniosły w 17 dobach ogółem 26 milimetrów wody czyli 73 procenty normalnego opadu w grudniu. Słońce świeciło ogółem przez 71 godzin, co stanowi aż 215 procentów zwykłego czasu uśłonecznienia w tym miesiącu. — W obserwatorium meteorologicznym w Golecinie najniższa temperatura wyniosła minus 10,1 stopni nocą 24 grudnia, najwyższa 10,8 stopni dnia 5 grudnia, a średnia 2,4 stopnia. Dób z mrozem zdarzyło się 12, gdy tymczasem normalnie bywa ich w grudniu 20. Trwały mroz panował tylko w 6 dobach, zamiast jak zwykle w 10. — Nie mniej łagodny grudzień zanotowano tylko 6 razy w ciągu ubiegłych 80 lat. Następujący potem styczeń tylko 1 raz był mroźny, poza tem zaś wypadł łagodny albo umiarkowany. Należy więc oczekiwać, że i bieżący miesiąc styczeń będzie i w dalszym ciągu przeważnie łagodny z prawdopodobieństwem 90 procent. To samo dotyczy i lutego.

— **Budowa nowych awionetek.** Staraniem Aeroklubu Akademickiego w Poznaniu przystąpiono niedawno do budowy awionetek (samolotów o słabym silniku) nowego typu, konstrukcji inż. Janowskiego z firmy „Samolot” i Offierskiego. Prace przygotowawcze posunęły się znacznie, tak że w lecie rb. nowy typ awionetek będzie gotów do startu. Budowę przeprowadza się na koszt Aeroklubu Akademickiego. (k)

— **Kursy Ogrodnicze.** W lokalu Państwowej Szkoły Ogrodniczej przy ulicy Noskowskiego 6 odbyło się posiedzenie w sprawie organizacji tych kursów w Poznaniu na wzór towarzystw kursów technicznych. O celach i potrzebach tego to-

Dzisiaj w kinie

Aurora: „Śiępacz Carski i Katorgi Sybiru”.

Bajka: „Pat i Patachon — jako bohaterowie”.

Casino: „Tancerz za pieniądze”.

Colosseum: „Szczęście w butach i djabelek”.

Corso: „Olbrzym rós”.

Edison: „Księżęta na wygnaniu”.

Kapitol: „Dziś tańczy Marietta”.

Metropolis: „Żelazna maska”.

Odeon: „Policmajster Tagiejew”.

Renaissance: „Władca stepów”.

Słońce: „Niesmiertelna miłość”.

Stylowe: „Prawo męża”.

Wilson: „Pat i Patachon” — Don Kiszot.

warzystwa referował wyczerpująco p. dyr. W. Zembal. Głównym zadaniem było organizowanie kursów dokształcających dla ogrodników i pomocników ogrodniczych; dalej — zakładanie i budowa szkół ogrodniczych, oraz wzorowych urządzeń służących celom naukowym. — Wreszcie celem towarzystwa będzie również udzielanie stypendyj dla uczących się ogrodnictwa, organizowania stacji do świadczenia. — Statut przedstawiony przez dyr. Zembala po dokonanych po prawkach został przyjęty. Obrano za rząd w następ. składzie: pp. dyr. W. Zembal, dyr. ogrodnictwa Wład. Marciniec, radca St. Cybichowski, prof. A. Wodziecko, referent ogrodnictwa Wkp. Izby Roln. p. Kosmol, właściciel ogrodnictwa p. St. Tomiak i prezes Kółek Rolniczych p. Rączkowski (z).

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzież kabli.** Jakaś zorganizowana szajka uwziela się na kable. Ostatnio złodzieje znowu wykopali około 2 ctry kabli na terenie wojskowym za Główną. Teren wojskowy nie jest dostatecznie strzeżony, to też złodziejom było łatwo dokonać kradzieży i umknąć z łupem. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** Do warsztatu stolarskiego p. Walczaka Jana przy ul. Dąbrowskiego 105 włamali się złodzieje i skradli narzędzia stolarskie, wart. 200 zł. — P. Puckowej przy ul. Gajewskich 11 skradziono 5 fut. pierza i poszycie na płaszcz. — P. Spechtowi Władysławowi z Poznania nieznany o sobnie skradł 500 zł gotówki w czasie wplacania pieniędzy na pocztę w Poznaniu. — Na Drodze Dębińskiej skradziono żelazne wieko kanale. Dochodzenia ujawniły sprawcę kradzieży w osobie Gawrona Stanisława, zamiesz. w Zawadach. — P. Zygmantowskiemu przy ul. Klasztornej 7 skradziono z okna wystawowego, w którym wybito szybę, 7 par męskiego obuwia i trzy nieparzyste trzewiki. (z)

— * **Aresztowania.** Policja ujęła na stepujących złodziei i włamywaczy: Stawskiego Jana, poszukiwanego przez policję, który ukrywał się od dłuższego czasu. Jankowskiego Józefa, zamiesz. przy ul. Strzeleckiej 31 oraz Dereżyńskiego Ilę, ryka, Zecha Franciszka, Berdycha Edwarda, zbiegłych wychowanków zakładu w Cerekwicy. — Za spędzenie plodu w czterech wypadkach ujęto Łagodzińskiego Franciszka, zamiesz. przy Dolnej Wildzie 17, Gołę Aznieszka, ul. Gen. Umińskiego 5 i Mayerównę Elżbietę, Górna Wilda 76. Spędzaniem plodu zajmowała się Łagodzińska, zaś Gola i Mayerówna były jej pomocnikami. (z)

— * **Czyja własność?** W Wydziale Śledczym, pokój 71, znajdują się następujące rzeczy: teka brązowa do akt, letni męski brązowy płaszcz, zimowy męski brązowy płaszcz, brązowe ubranie, granatowe ubranie, marynarka granatowa, 5 kapeluszy męskich miękkich, 7 koszul męskich, 2 pary kałesonów, szara męska kamizelka, kąpielowy kostium, 5 chusteczek, 3 pary skarpet, szal, 2 pary rękawiczek męskich, 5 kołnierzyków, notatnik, walizka, tubka do perfum, browning kal. 6,35, 2 płaszcze (czarny i szary z paskiem), nowa walizka, różna bielizna męska, płótno białe, dzwonek alarmowy i drut do tegoż. — Podczas rewizji w mieszkaniu Borowskiego Edwarda przy pl. Sapieżyńskim 4 znaleziono 105 krawatów, z pochodzenia których Borowski nie mógł się wytłomaczyć. Poszkodowani zechcą się zgłosić w celu odebrania własności. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Proces prasowy.** Przed wydziałem karnym Sądu Okręgowego w Gnieźnie toczyła się ciekawa sprawa przeciwko odpowiedzialnemu redaktorowi „Lecha” p. Wojciechowi Rzeźniakowskiemu za obrazę na tle uroczystości przyjęcia ks. kardynała Hłonda w Gnieźnie w październiku 1926 r. Wówczas zawiązał się komitet obchodowy, do którego zaproszono również ówczesnego prezydium rady miejskiej z notariuszem dr. Rabakiem na czele. Prezydium rady miejskiej jednak nie przybyło, ani się nie uniewinniło. — „Lech” zamieszczał wtedy migawki w dziale humorystycznym p. t. „Drzazgi” mniej więcej tej treści: „Jeżeli katolicy wybierają radnych, to można się spodziewać, że prezydium tej rady weźmie udział w przywitaniu najwyższego dostojnika Kościoła katolickiego w Polsce. Jeżeli jednakże prezydium rady miejskiej w tym wypadku na zaproszenie nie reagowało, to zachodzi podejrzenie, że kaźla się ona w międzyczasie obrezała”. Na tem tle prokurator wytoczył odpowiedzialnemu redaktorowi „Lecha” Rzeźniakowskiemu proces. Jako uboczny oskarżyciel występował b. przewodniczący rady miejskiej dr. Rabaki. W pierwszej instancji w Sądzie Grodzkim zapadł wyrok skazujący pana Rzeźniackiego na 100 złotych grzywny, o ogłoszenie wyroku w „Lechu” oraz na koszt sądowe. Sprawa podlegała amnestji. Rzeźniacki wniósł apelację. Sąd Okręgowy po ponownej rozprawie uwolnił Rzeźniackiego od winy i kary. (br.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Dziecko wpadło do garnka z wrzątkiem.** W Chomąjnie Wielkiej bawiacie się w kuchni dwuletnie dziecko wpadło do garnka z wrzącą wodą. Z powodu ciężkich poparzeń, przewieziono małeństwo do szpitala we Wrześni, gdzie zmarło w strasznych boleściach. (k)

— * **Bandę złodziejską,** która już od dłuższego czasu niepokoiła mieszkańców Jaraczewa i okolicy, aresztowała policja w tych dniach. Za kraty więzienia jaro cińskiego dostali się: Leon Szulc, Jan Zawieluch, Stanisław Lendecki, Jan Klimaszewski i Michał Rogowicz. (jk)

— * **Morderstwo i samobójstwo.** 28-letni Paweł Kaszubowski w Chojnicach na Pomorzu ubiegał się od dłuższego czasu o względy niejakiej Kunegundy Mieszkowskiej. Ostatnio spotkał ją, gdy wracała od pracy. W natarczywym sposobie usiłował nawiązać z nią rozmowę. Zabieg jego były jednak bezskuteczne. Zirykowany tem, dobył rewolweru i dał dwa strzały, który trafiły dziewczynę w głowę, powodując natychmiastową śmierć. Zrozpaczony morderca skierował broń w własną pierś i zranił się ciężko. Odwieziono go do szpitala św. Boromeusza w Chojnicach. (x)

— * **Pożar wybuchł w Bydgoszczy** w nocy na 10 bm. w biurze fabryki obuwia „Chevrolet”, własność braci Kilborch przy ul. Dworcowej. Ogień zniszczył urzędnicze biura i obuwie filcowe, łącznej wartości około 15 tys. zł. Przyczyną powstania pożaru była nieostrożność. (k)

— * **Wywrócił się samochód** na szosie pod Owińskami w dniu 9 bm. Przyczyną wypadku było złamanie się tylnego prawego koła. Podczas wypadku powstał ogień i cały pojazd spłonął doszczętnie. Z pasażerów nikt nie poniósł szwanku. — Samochód był własnością Józefa Wojdy z Poznania, a kierował nim szofer Józef Bielecki z Poznania. Należy zaznaczyć, że w tym samym dniu na szosie pod Piatkowem, jak już donosiliśmy, spalił się samochód własność Walentego Koniecznego. (k)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gnieźno.** (Kurs ogrodniczy.) Wielkopolska Izba Rolnicza wspólnie z Wlkp. Tow. Kółek Roln. przystępuje do urządzenia 3-dniowego kursu ogrodniczego w czasie od 22—24 bm. Równocześnie z kursami odbywać się będą lustracje ogrodnictwa i praktyczne pokazy, wyjaśniające najważniejsze prace w sezonie jesienno-zimowym i wiosennym. Wykłady odbędą się w sali Hotelu Europejskiego od godz. 13—19. Praktyczne pokazy w ogrodach odbędą się w rannych godzinach. Program obejmuje: dziedziny sadownictwa, warzywnictwa, przetwórczości i hodowli kwiatów gruntowych. Udział w kursie jest bezpłatny. Zgłoszenia: Sekretariat Pow. Wlkp. Tow. Kółek Roln. na pow. Gnieźno, ulica Mieczysława 34, w Witkowie Zielony Rynek 171. (br)

— * **Września.** (Gwiazdka w Czerw. Krzyżu.) W poradni dla matek i niemowląt, która jest pod zarządem Czerwonego Krzyża i bardzo starannym kierownictwem p. burmistrzowej Soltysiakowej, odbyła się uroczysta gwiazdka. W serdecznych słowach przemówił do zebranych ks. prof. Jernajczyk, poczem rozdano praktyczne dary pomiędzy biednych ku ich wielkiej radości.

— (Ofiarność cukrowni.) Zarząd i rada nadzorcza cukrowni w Wrześni przeznaczyły i w bieżącym roku poważne subwencje finansowe na cele społeczne. Dzięki tej pomocy urządziły różne instytucje filantropijne gwiazdki dla biednych. Z uznaniem należy podnieść, że cukrownia wrzeńska rokrocznie zasilą kasy towarzystw dobroczynnych i oświatowych.

— (Z Tow. Wojaków i Powstańców.) — Staraniem zarządu Tow. Powstańców i Wojaków odbyło się we Wrześni uroczyste uczczenie rocznicy powstania wielkopolskiego. W dniu 27 grudnia odbył się pochód do kościoła na nabożeństwo i złożenie wieńca na cmentarzu pod pomnikiem poległych. Wieczorem urządzono w sali Odeon akademję. Program obejmował przemówienie p. Wł. Kaliszewskiego, deklamacje, ćwiczenia Sokola, koro wady sokolice, żywy obraz i śpiewy. Sceną przybrana była w zieleni, na której leżał obraz ś. p. Wewiórowskiego, dzielnego wodza powstańców z walk pod Szubinem. Podczas wieczoru koncertowała orkiestra 68 p. p. Na zakończenie rozdano odznaczenia członkom Tow. Wojaków i Powstańców. (y)

— * **Mosina.** (Z Rady Miejskiej.) W dniu 7 bm. odbyło się pierwsze posiedzenie nowowybranej Rady Miejskiej. Pan burmistrz, jako przewodniczący Rady Miejskiej, powitał pp. radnych i zobowiązał przez podanie ręki do sumiennego wykonywania obowiązków. P. Tyliński z Klubu Narodowo-Gospodarczego omawiał szerzej program Klubu, który uzyskał przy ostatnich wyborach większość. Radny p. Stefan Cieśliewicz poruszył sprawę alei owocowych, z których miasto utraciło poważny dochód z powodu zeszłorocznej zimy. Do Sejmiku powiatowego wybrano ponownie p. Antoniego Tylińskiego. (sc)

— * **Środa.** (Kradzieże drobiu.) Na terenie tutejszego powiatu grasuje przypuszczalnie zorganizowana banda kurokradów. Nauczycielowi p. Mikołajewskiemu w Winnejgórce skradziono z zamkniętego chlewa 8 dużych indyków i 6 tłustych kaczek. Chcąc sobie ułatwić nieczyny proceder złodziejski, zatruli psa podwózkowego i zdołali niepostrzeżenie umknąć. Stwierdzono, że rabusie udali się samochodem przez Miłosław w kierunku do Poznania. P. Mikołajewskiemu wyrządzono krzywdę na przeszło 150 zł. — Sasiadce p. Mołskiej skradziono również

8 kaczek. Złodzieje zajęli samochodem przed dom p. Mołskiej. Z samochodu wysiadło dwóch drabów i zapukało do okna, pytając się o drogę do Miłosławia. Skoro nikt nie odpowiadał, udali się na podwórze i skradli kilka indyków i kaczek. Policja jest na tropie sprawców.

— * **Wronki.** (Z nocy sylwestrowej.) — Noc sylwestrowa przeszła we Wronkach zupełnie spokojnie. Nie zaszły żadne wypadki, w których musiałaby policja interweniować. W miejscowych lokalach, a mianowicie u p. Koczorowskiego i w strzelnicy bawiono się do samego rana. Złazszcza bal kostiumowy w strzelnicy zgromadził dużo gości, którzy w wesołym nastroju spędzili noc na zabawie tanecznej. Większa część obywatelstwa nie brała udziału w publicznych zabawach i spędziła ostatni dzień roku w zaciszu domowym.

— (Z urzędu stanu cywilnego.) W tut. urzędzie stanu cywilnego zanotowano w grudniu 21 urodzeń, 8 wypadków śmierci i 3 związki małżeńskie. Statystyka za rok 1929 przedstawia się następująco: Zano wano 262 urodzeń, w tem 19 nieślubnych wypadków śmierci 123; zawarto 57 związków małżeńskich. (wr)

— * **Krotoszyn.** (Kradzieże w Grębowie.) W Grębowie włamano się w tych dniach do tajni p. Władysława Roszka i skradziono parę szorów oraz garderobę wartości około 500 zł. Tej samej nocy przypuszczalnie ci sami złoczyńcy, dopuścili się kradzieży u pp. Jana Ulatowskiego i Ignacego Chlapowskiego w Grębowie. (k)

— * **Pleszew.** (Przytrzymany na klusownictwie.) Na polach majątności Gólcnowo przytrzymano w tych dniach na klusownictwie gospodarza Ludwika Kajdaniaka z Kajewa. Klusownikowi odebrano fuzję i naboje. (k)

— * **Ostrów.** (Wprowadzenie nowego burmistrza.) Na ostatnim posiedzeniu starej Rady miejskiej wprowadził zastępcą starosty p. Siekierzyński z polecenia wojewody w urząd drugiego burmistrza p. Wacława Cegielkę i wręczył mu nominację, podpisaną przez ministra spraw wewnętrznych. Z tą chwilą przestał urzędować dotychczasowy kierownik magistratu, ławnik p. Jondro.

— (Nominacja.) Długoletni referendarz tutejszego starostwa p. Siekierzyński został mianowany starostą w Pleszewie.

— (Pamiętna rocznica.) W dzień sylwestrowy z okazji przypadającej w tymże dniu 11 rocznicy oswobodzenia Ostrowa, odbył się wieczorem capstrzyk z udziałem wojska i towarzystw wojskowowychowawczych. Nazajutrz w południe po nabożeństwie, odprawionem na intencję poległych i zmarłych powstańców wyruszył od kościoła okazały pochód na nowy cmentarz, gdzie na grobach poległych powstańców złożono wieńce. Podniosłe patriotyczne przemówienie wygłosił ks. prob. Zamysłowski; chór kościelny pod batutą p. Bartkiewicza odśpiewał pieśń, a orkiestra odegrała hymn narodowy, poczem wrócono na rynek, gdzie odbyła się defilada. (n)

— * **Ostrzeszów.** (Aresztowanie świętokradcy.) Przed około dwoma tygodniami w kościele farnym w Grabowie rozbito skarbnikę, z której skradziono 50 zł. W wyniku przeprowadzonych dochodzeń zdołano ujawnić sprawcę w osobie robotnika Franciszka Krysiaka z Zamościa w powiecie ostrowskim, któremu zdołano jeszcze odebrać 30 zł. Krysiaka aresztowano i oddawiono do więzienia sądowego w Ostrowie. (k)

— * **Kępno.** (Wybory miejskie do sejmiku.) Dnia 7 bm. odbyło się posiedzenie wyborcze Rady miejskiej, w celu dokonania wyboru czterech członków do Sejmiku Powiatowego. Przewodniczący dr. Białecki zarządził 15-min. przerwę dla porozumienia się co do list kandydatów. Po przerwie zgłoszono tylko jedną listę kompromisową, wskutek czego głosowanie nie odbyło się. Wybrani zostali pp.: burmistrz W. Kokociński, adw. J. Czdrowski, dyr. Kasy Chorych L. Masiek i dyr. Banku Lud. J. Wyderkowski.

— W Rychtalu Rada miejska wybrała do Sejmiku Powiatowego p. burmistrza St. Jerzykowskiego.

— (10-lecie wkroczenia wojsk.) W tych dniach odbyło się zebranie przedstawicieli władz i organizacji, zwołane przez burmistrza w sprawie urzędowania uroczystego obchodu 10-lecia wkroczenia wojsk polskich do Kępna. Po krótkiej dyskusji wybrano komitet wykonawczy, do którego weszli pp. burm. Kokociński, ks. prob. Nowacki, red. Depczyński, apt. Karłowski, kpt. Kamiański, Espenner, Domagala i Tomczak Jan. (ka)

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w sobotę „Cavalleria rusticana” i „Pajace”. — W niedzielę, 12 bm. o godz. 15 po cenach znizonych bań operowa „Jaś i Małgosia” z pp. Fontanówną, Marynowicz, Szafranką i Wawrzynieckim; kapelmistrz p. Tyllja. Wieczorem melodia „Lucja z Lamermooru” z pp. Fedyczkowską, Drabikiem, Karparkim i Zatheyem; kapelmistrz p. Leszczyński.

W poniedziałek stale wyprzedana „Kryśka Leśniczanka” z wyborną przedstawicielką partii tytułowej p. Fontan-

wną oraz z pp. Karską, Krzyształowicz, Nochowicz, Bratkiewiczem, Polańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt. We wtorek „Miłość cygańska” z pp. Fontanówną, Marynowicz, Nochowicz, Bratkiewiczem, Polańskim i Wiśniewskim, kapelm. p. Tyllja.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś i jutro wieczorem ostatnia nowość repertuarowa, ni-grana dotąd na żadnej scenie polskiej, subtelna komedia Wiktora Kelemana p. t. „Komedia o prawdzie”, która na scenach europejskich zdobyła już zasłużone powodzenie. Na premierze publiczność zapelniała teatr do ostatnich miejsc, gorąco przyjmując sztukę i wykonawców. W niedzielę popołudniu po cenach znizonych śliczna bajka dla dzieci Walewskiego pt. „Kopciuszek”, która cieszy się wprost nieprawdopodobnym powodzeniem.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych sensacyjna sztuka znakomitej spółki autorskiej Andersona i Stallingsa p. t. „Rywale”. Sztuka ta cieszy się ogromnym powodzeniem na wszystkich scenach świata. Doskonała treść sztuki, osnuta na tle wojny światowej, przełomniczne sytuacje i momenty prostego żołnierskiego humoru składają się na całość, trzymającą widza w bezustannym napięciu. „Rywali” tłumaczył autor znakomitych nowel frontowych „Zielona kadra” p. Jerzy Kossowski. W roli Charmain p. H. Cieszkowska.

W niedzielę o godz. 15 przepiękna bajka dla dzieci p. t. „Dziecię szczęścia”, która zdobyła ogromne powodzenie u naszych milusińskich. Bajkę napisała p. Wanda Trojanowska (ciocia Wandzia).

Jutro w niedzielę
Koncert symfoniczny Filharmonji Poznańskiej. Przypominamy, że jutro, w niedzielę, dnia 12. bm., w południe o godz. 12, w Auli Uniwersytecie odbędzie się IV. koncert symfoniczny pod dyrykcją p. Zygmunta Latoszewskiego. Jako solistka wystąpi p. prof. Nadzieja Padlewska, która wykona piękny koncert fortepianowy es-dur Beethovena. Z orkiestrowych utworów wykonane zostaną Schuberta symfonia VII i Beethovena uvertura „Coriolan”. Bilety nabyć można od godziny 10 rana przy kasie w Auli. — zw 21 211

KURSY RYTMIKI I PLASTYKI

Walentyna Wiechowiczowej.
Rozpoczyna się nowy kurs rytmiki i plastyki dla pań. Lekcje odbywają się w godzinach popoł. i wiecz. Wpisy i informacje w Wlkp. Szkole Muzycznej (Ratajczaka 36), od 4—5 oraz w mieszkaniu p. Wiechowiczowej, ul. Marsz. Focha 50, II p., od 2 do 4 po poł. — Telefon 76-97 zw 21 230

Występ znakomitej śpiewaczki estradowej

Stanisławy Argasińskiej

(organiz. dyr. konc. Rozmarynowicza)
Koncert znakomitej śpiewaczki Stanisławy ARGASIŃSKIEJ, która odbędzie się w przyszłą niedzielę, dnia 19 stycznia w sali Domu Ewanżelickiego, zainteresuje jaknajszerszą sferę publiczności poznańskiej ze względu na charakter audycji oraz osobę interpretatorki. Będzie to wieczór poświęcony wyłącznie pieśni, która wiadomo jak mało ma takich wykonawców, którzyby w ramach tej formy kompozycji dali słuchaczowi wiele podniosłych artystycznych wrażeń. Stanisława Argasińska, która daje swój recital wokalny, należy do tej kategorii artystek, które dzięki swemu pięknemu głosowi, wielkiej kulturze artystycznej i głębokiej muzyczności, dają wiele głębokich wrażeń słuchaczowi. Świadcza o tym głosy prasy paryskiej, londyńskiej, berlińskiej i krakowskiej, które w najbliższym komunikacie podamy do wiadomości. Bilety nabyć już można w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20. — zw 21 059

Teatr Wielki

DZIŚ — „Cavalleria rusticana”, Mascagniego i „Pajace” Leoncavalla.
Niedziela, 12. 1. o godz. 15 „Jaś i Małgosia”, bań operowa Humperdincka.
Niedziela, 12. 1. wieczorem „Lucja z Lamermooru”, opera Donizettiego.
Poniedziałek, 13. 1. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno.
Wtorek, 14. 1. „Miłość cygańska”, operetka Lehara.
Środa, 15. 1. „Aida”, opera Verdiego.
Czwartek, 16. 1. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno.
Piątek, 17. 1. „Hrabina”, opera Moniuszki.
Sobota, 18. 1. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno.
Niedziela, 19. 1. po pol. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego.
Niedziela, 19. 1. wiecz. „Casanova”, opera komiczna Różyckiego.
Poniedziałek, 20. 1. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Wtorek, 21. 1. „Żydówka”, opera Hallevyego.

Teatr Polski

DZIŚ — „Komedia o prawdzie”.
Niedziela, 12. 1. o godz. 15 „Kopciuszek”.
Niedziela, 12. 1. wieczorem „Komedia o prawdzie”.
Poniedziałek, 13. 1. „Królowa Biarritz”.
Wtorek, 14. 1. „Królowa Biarritz”.
Środa, 15. 1. „Komedia o prawdzie”.
Czwartek, 16. 1. „Komedia o prawdzie”.
Piątek, 17. 1. „Królowa Biarritz”.
Sobota, 18. 1. „Komedia o prawdzie”.
Niedziela, 19. 1. po pol. „Kopciuszek”.
Niedziela, 19. 1. wieczorem „Komedia o prawdzie”.
Poniedziałek, 20. 1. „Kopciuszek”.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale”.
Niedziela, 12. 1. o godz. 3.30 po poł. „Dziecię szczęścia”, bajka dla dzieci.
Niedziela, 12. 1. wieczorem „Rywale”.
Poniedziałek, 13. 1. „Rywale”.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z NAUKI W POZNANIU

ODCZYT UCZONEGO ŁOTEWSKIEGO WNASZEM TOW. PRZYJACIÓŁ NAUK

Bawi w Polsce na studiach — już po raz czwarty — i zawitał do Poznania znamienny uczonej łotewski, profesor Uniwersytetu w Rydze p. Arnolds Spekke. Komisja filologiczna Towarzystwa Przyjaciół Nauk zaprosiła prof. Spekkego, aby na nadzwyczajnym posiedzeniu Komisji wygłosił odczyt o kulturze humanistycznej łotewskiej w XVI stuleciu i o jej związkach z humanizmem polskim, w owej epoce, kiedy Inflanty wchodziły w obszar dawnej Rzeczypospolitej. W posiedzeniu wzięli udział prof. dr. dr. Jaxa Bykowski, Dobrzycki, Erzepki, Grabowski, Klich, Klinger, Langlade, Morawski i Pollak, oraz p. dr. Z. Mianowska i kierownik Działu Kultury i Sztuki w „Kurjerze Poznańskim” red. W. Noskowski.

Na serdeczne powitanie prof. Grabowskiego, prof. Spekke odpowiedział podziękowaniem oraz zaznaczeniem węzłów kulturalnych łączących kraj jego z naszym. Stwierdził analogię dwóch oddalonych od siebie centrów kultury, jakimi są Poznań i Ryga, poczem przystąpił do interesujących wywodów na temat: „Literatura humanistyczna w Łotwie”. Referent przedstawił okres czasu obejmującego tę literaturę, jej zawartość treściową oraz kompozycję i w ogóle formę zewnętrzną, w sposób wielce zajmujący.

Początek humanizmu łotewskiego przypada na drugą połowę wieku XV. (1462), a rozwój jego wiąże się z warunkami politycznymi Łotwy (wojny z Rosją). Zrozumiał jest silny wpływ obcych — szereg nazwisk humanistów łotewskich wywodzi się z zagranicy np. J. Ratto z Holandji, reformator religijny w Niemczech i na Łotwie.

Bliskie i bezpośrednie były stosunki łotewskie z kulturą polską, to też obok nazwisk Erazma z Rotterdamu, Sealigera Bemba etc. chlubnie świadczących o kulturze tego, tak daleko wysuniętego swym położeniem narodu — i polscy pisarze nie są obcy Łotwie (Kochanowski, Klonowicz, Skarga). Więc jak z jednej strony bardzo wiele materiału o humanizmie łotewskim spoczywa w archiwach polskich, tak też na Łotwie znajdują się liczne przyczynki i ślady tych stosunków. Tak np. Daniel Herman pochodzący z Prus Wschodnich jest sekretarzem króla J. Mei, a pozostawia w formie poezji łacińskich utworów na cześć Batorego p. t. „Stephaneis”. Tak D. Hilchen — prekursor humanizmu łotewskiego, pół Łotysz a pół Polak, po burzliwym życiu umiera w Polsce. Rodzina ta do dziś istnieje u nas. Humanista Plinius - Gregorius polemizuje ze Skargą, a pisze „Eulogium” Batoremu. Formę humanistycznej literatury łotewskiej — kończył prelegent — kształci tradycja antyczna, nowolatorska zagraniczna, wreszcie tradycja lokalna.

Wiele dający odczyt prof. Spekkego był wysłuchany przez obecnych z całym zainteresowaniem.

Dr. Z. M.

Nowe prądy w nauczaniu historii. Dr. Adam Kłodziński omawia w zesz. 4 „Chowanym” najnowsza koncepcję w nauczaniu historii w Niemczech, zwaną nauką o kulturze narodowej, której czołowym przedstawicielem jest dr. Ulrich Peters. Artykuł przynosi bardzo dużo ciekawego materiału dydaktycznego, z którym nauczyciele historii winni się zapoznać. (St N.)

Skąd powstał rym? Ciekawe uwagi o rymie zamieścił nieoceniony mieszczyk krakowski „Przegląd Współczesny”. Jego współpracownik p. Tadeusz Peiper odnosi początek rymu od dzieciństwa ludzkości. Gdy człowiek oddalił się swolna od pierwotności, temu prawu uległ i rym. W miarę jak chwytniejsza stawała się wrażliwość człowieka, współbrzmienia rymowe zbyły bliskie razły i zaczęły rymy rozstawać szerzej. Zmniejszono też podobieństwa brzmieniowe czyli wprowadzono asonans. Równoległe do zmian, jakim na swej drodze ulegała kultura, rymy pierwotne, oparte na znaczeniowym podobieństwie słów, ustępowały coraz bardziej miejscem rymom o znaczeniach odległych. Wreszcie wiersz wolny, produkt duszy XIX stulecia, zniósł regularność rymu. — Głośny dziś nadrealizm psychiczny, w którym pisarz zamierza wyrazić rzeczywiste funkcjonowanie myśli bez kontroli rozumnej poza wszelkimi troskami estetycznymi czy moralnymi, o rymie nie wspomina już wcale. Zdaje się przecież, że nadrealizm nie da współczesnej kulturze ani prawdy, ani piękna, a tem samem nie wzbogaci jej nowymi skarbnymi rytmicznymi i rymowymi. (T. Gr.)

ŻYCIE KULTURALNE

LITERATURA

Kallenbach w świetle Kleinera. Niedawno zgłosił polonista krakowski doczekał się „Przeglądu Współczesnego” doskonałej charakterystyki Kleinera zauważa słusznie, że Kallenbach zmarł przedwcześnie. Jego poczynania były owocne bo ni by same garnęły się do niego materiały bezcenne. Cechowała go równowaga wewnętrzna, zdolność zamykania się w sobie i dyskrekcja, silne opanowanie siebie. Pozory chłodu nikły jednak, gdy z pod pióra jego poczęło płynąć słowo o dźwięku szlachetnym.

Dzieła jego były też zawsze książkami do czytania. Konserwatysta, nie odrzucał postępu, kierował się umiarem i powściągliwością. Przeważną część swego trudu oddawał na usługi na. większych. Bliską i drogą była mu cała trójca wieszczów Swej monografii o Mickiewiczu dał prawdziwą jasność i przejrzystość, piętno prawdziwego życia i krasńskiego odwrócił Kallenbach prawdziwie i wiernie od Klaczki. Uwagi Kleinera są odpowiedzią na liczne ataki ze strony nawet znawców literatury, którzy zwracali uwagę na braki, a pomijali zasługi zgasłego historyka literatury. (T. Gr.)

„Laur Olimpijski” po francusku. Zbiorek poezji Kazimierza Wierzyńskiego „Laur Olimpijski”, który zdobył pierwszą nagrodę na ostatniej Olimpiadzie, a który został już przetłumaczony na język niemiecki, ukazuje się w najbliższym czasie w przekładzie francuskim. Przekładu dokonała p. T. Koernerówna. Dwa wiersze z tego zbioru zostały umieszczone w paryskiej „Comedii” z odpowiednim wstępem redakcji. (If)

Conrad - Korzeniowski w Ameryce. Listę książek zalecanych przez prasę amerykańską, jako najodpowiedniejsze i najcenniejsze „na gwiazdkę” rozpoczynają wszystkie dzieła Conrada - Korzeniowskiego. Ukazała się również nowa biografia Conrada pod redakcją G. Jeana Aubry'a, bogato skomentowana listami genialnego pisarza. Prasa amerykańska wyraża się, że jest to romantycznie ujęta opowieść o Conradzie, zwłaszcza z okresu jego lat młodości. „Conrad żyje w tej książce — pisze jeden z krytyków — jako człowiek niepospolity, wrażliwy, uczuciowy, wspaniałomyślny, natchniony i ruchliwy. Mamy tu tysiąc i jedną odbitek migawkowych z jego życia i wrażenie ogólne człowieka bardzo dumnego, przesładowanego przez duchy twórczości i wrażliwości, nie dające mu spokoju”. Książka ta została poleconą do nabywania przez Zrzeszenie Amerykańskich Bibliotekarzy (American Library Association). (zo)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa dzieł Wyspiańskiego. Z Krakowa piszą nam: Zarząd Muzeum Narodowego zorganizował wystawę dzieł malarzów Stanisława Wyspiańskiego, grupując stanowiące własność Muzeum dzieła w jednej ze swych sal tzw. Langierówce. Dołączyły się do tego prace Wyspiańskiego, złożone niedawno w depozyt przez jedną z rodzin krakowskich. Wśród wystawionych obrazów znajdują się m. in.: „Św. Salomea”, „Macierzyństwo”, „Portret artysty z żoną” i cały szereg portretów i pejzaży. W tejże sali znajduje się również kilka płócien świetnego, a przedwcześnie zmarłego artysty Witolda Wojtkiewicza. (pk)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Nowe muzeum w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Za parę miesięcy będzie otwarte Muzeum Ordynacji Krasiejskich. Mieścić będzie ono najbogatszą mo że w kraju zbiorów, oraz szereg dzieł cennych sztuki, jak portrety Lampiego, Grassiego Bacciarellego, pani Vigée-Lebrun, Winterhalter i in., dalej minjatury, osobny zbiór portretów kontuszowych, wielki dział grafiki i numizmatyki. (ow)

KRAJOZNAWSTWO

Ostrożnie w Tatrach! Z Krakowa piszą nam: Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, postanowiło porozumieć się z zarządem Sekcji Turystycznej (zamknięty klub taternicki) w sprawie zabiegania tak licznym, nieszczęśliwym wypadkom, jakie co roku wydarzają się w Tatrach. Złazszcza młodzież pędzi w najtrudniejsze miejsca bez należytego przygotowania i bez taternickiej wprawy. Aby ją ostrzec przed niebezpieczeństwem niektórych wycieczek, Towarzystwo Tatrzańskie umieści w schroniskach wysokogórskich spis ofiar nieszczęśliwych wypadków, które się zdarzyły w ostatnich latach. Ponadto porostawia się w niebezpiecznych miejscach ostrzegawcze tabliczki, że „tędy zejścia niema”. Tabliczka taka stanie przedewszystkiem u górnego wylotu „Złubu Dregea” między dwoma wierzchołkami Granatów. Nieznając jego dolnych przepełnia schodzą turyści ku Czarnemu Stawowi, zwłaszcza o zmierzchu, gdy zbłądzą. Złeb staje się coraz straszniejszy i węższy; wystarczą tylko poślizgnąć się (o co nie trudno, bo złebem saczy się woda) aby podzielić smutny los sześciu ofiar. Postanowiono też nanowozalecać wycieczki z przewodnikami-góralami. (kk)

W ŚWIECIE DŹWIĘKÓW I W ŚWIECIE SZMINKI

ORKIESTRA BEZ KAPELMISTRZA

Trafiłem w Warszawie na koncert orkiestry Filharmonii, odegrany bez dyrygenta. Fakt jest ciekawy i godny opisu.

Dawną praktykę pierwotnych zespołów orkiestrowych grania bez dyrygenta przywraca się znów; są to jednak dopiero próby, których wyniku przesądzić dziś jeszcze nie można. Próby te ograniczyć się muszą z konieczności do repertuaru dawnego, znanego i w porównaniu z dzisiejszą techniką kompozytorską i instrumentacyjną nieskomplikowanego — najmniej są one ciekawe i godne uwagi.

Początek dała moskiewska orkiestra symfoniczna, w ślady jej poszła (o ile się nie mylę) jedna z orkiestr amerykańskich i wreszcie Filharmonia warszawska przystąpiła do regularnej, samodzielnej pracy zespołowej, dając dotychczas dwa koncerty: jeden z programem Czajkowskiego, drugi Beethovena.

Ponieważ słuchałem i patrzyłem na orkiestrę podczas wykonania programu beethovenowskiego w Warszawie chciałem zwrócić uwagę czytelników na ten w rezultacie piękny i uznania godny wysiłek znakomitego polskiego zespołu orkiestrowego. Wyśiłek taki jest możliwy tylko w atmosferze spójni, jednoci i wysokiego poczucia ideaowości w pracy. Cechami temi odznacza się w wyjątkowym stopniu zespół Filharmonii warszawskiej, który w przeciągu swego blisko trzydziestoletniego istnienia złożył wielokrotnie dowody swej wysokiej wartości nie tylko artystycznej ale i społecznej.

O poziomie artystycznym filharmoników warszawskich mieliśmy sposobność przekonać na festywalu poznańskim w maju u. r. Obecnie, koncertami bez kapelmistrza zespół ten wyudatnił w jeszcze większym stopniu swą wartość, jednolitość i karność, dając przytem interpretacje pod względem artystycznym bardzo ciekawe i swoiste. Rzuciło się przytem w oczy bardzo staranne wykonanie drobnych szczegółów rytmicznych i dynamicznych, a jest to tem więcej uwagi godne, że do koncertów tych nie robiono więcej prób niż zwykle. Orkiestra moskiewska do pierwszego koncertu bez kapelmistrza zrobiła piętnaście prób. Bardzo możliwe, że wykonanie moskiewskie było precyzywniejsze od warszawskiego, wątpliwe jednak czy w tym samym stosunku do ilości prób tu i tam.

Na precyzję i staranność wpływa w tym wypadku bezwzględnie świadomość bezpośredniej odpowiedzialności każdego z muzyków (jak w zespołach kameralnych) i ta osobista odpowiedzialność każdego podnosi napięcie uwagi zespołu do najwyższego stopnia. Podobne napięcie rzadko kiedy wytwarza się pod paleczką dyrygenta; jakkolwiek bowiem ten dyrygent będzie, zwalnia on jednak zespół przynajmniej z troski o tempo i takt. Jeśli jest indywidualnością wybitną — stworzy nastrój i skupienie a przeciwnie usunie to krepujące bądź co bądź napięcie.

W pracy bez dyrygenta całej dużej orkiestry, ta forsowna uwaga jest — przynajmniej na początku — momentem raczej utrudniającym niż pomocnym, wpływa bowiem na swobodę wykonania. Przy dłuższym treningu orkiestra taka jak warszawska doszłaby niezawodnie do ogromnego wysubtelnienia i swobody, czy jednak w ostateczności ta wyczerpująca praca brakuje? Tembardziej, że o ile chodzi o dźwięki nowoczesne skomplikowane w rytmie i treści przygotowanie ich do wykonania bez kapelmistrza wymagałoby tak ogromnej pracy, że ani estetyczny afekt — chociażby najlepszy, ani osiągnięta przez to korzyść w rutynie zespołu, wysiłku przygotowania nie zrównoważyłyby. Zresztą i przy utworach stosunkowo nie skomplikowanych próby muszą się przecież i tak odbywać pod pewnym, chociażby dyskretnym kierownictwem.

Jest to więc problem trudny do rozstrzygnięcia. Rezultaty pierwszych dwóch koncertów jednak były tak piękne, że orkiestra oczywiście swą samodzielną pracę będzie w dalszym ciągu prowadziła. Bardzo możliwe, że praktyka wykaże niewłaściwość zastrzeżeń w stosunku do trudniejszych dzieł współczesnych, a wtedy będzie można się tylko szczyścić, że posła-

damy zespół, przewyższający swymi walorami niejedną orkiestrę zagraniczną, gdzie właściwie do wybitnych rezultatów w tym kierunku nie doszło.

Byłoby niezmiernie pożytecznem, żeby i Poznań mógł usłyszeć filharmoników warszawskich bez kapelmistrza. Pamiętamy przecież wszyscy mazurę z „Halki” bisowanego z takim entuzjazmem bez kapelmistrza na ostatnim koncercie festiwalowym.

Program koncertu beethovenowskiego obejmował uverture do „Coriolana”, koncert skrzypcowy i V symfonję. Koncert skrzypcowy wykonał drugi koncertmistrz p. Fliederbaum.

St. Wiechowicz

Poznań.

RECENZJE I AKTORZY

Z Wilna piszą nam:

I do nas dotarła dyskusja nad zagadnieniem, czy należy utrzymać niepotrzebny zwyczaj pisania recenzji, o grze aktorskiej. Dyskusja ta toczy się oddawna w Warszawie i poza nią. Obecnie ukazał się w „Słowie” dłuższy wywód przeciw nikomu na nie nieprzypadnemu „omawianiu” gry stalego, dobrze widzom znanego zespołu. Myśl główna przedstawia się tak: „W sztuce gra zwykle kilku lub kilkunastu artystów. Recenzent powinien w swym feljetonie uwzględnić, to znaczy wymienić wszystkie nazwiska, a do każdego dopisać od siebie jakieś przyjemne słówko, a zwłaszcza jeżeli chodzi o panie. Służą do tego gotowe, uż, powszechnie przyjęte formułki, jak np. „Pani A odegrała swoją rolę z ujmującym wdziękiem”, albo — „Pani B, wyglądała uroczym w stylowym kostjumie z czasów Dyrektora” albo: „uroda i naturalny wdzięk pani C, podbiły wszystkie serca publiczności”. W najgorszym razie, gdy pani D. zupełnie się na scenie nie powiodła, można wyrazić ubolewanie, że obsadono ją w nieodpowiedniej dla jej temperamentu roli, i przypomnieć z uznaniem o jej dawniejszych, świetnych kreacjach. Tak samo mniej więcej należy pisać o panach. Ale grubo myliłby się ten, kto by sądził, że grzeszcy recenzent zasłużył sobie na symfonię wśród aktorów. Aktor na każdym kroku manifestuje swą pogardę dla krytyki: „Ja recenzji z zasady nie czytuję — stwierdza niedbale”.

Tyle z uwag „Słowa”. Oczywiście nie trzeba zbyt na serjo brać zarzekań aktorskich o nieczytaniu sprawozdań. Gdy „ocen” grv recenzent nie podaje, słyszy co chwila, iż „aktor bez recenzji jest jak ryba bez wody” i „nie ma żadnej zachęty do pracy”. A za to, gdy recenzenci piszą, aktor z umiędnie opracowanem westchnieniem żali się przy czarnej kawie:

— Ten pisze, że byłem za ponury, tamten — że za ruchliwy, trzeci że w ogóle galem zle, czwarty, że wybornie. I co tu ma biedny aktor począć?

W czasach gdy nasze miasta były miasteczkami i gdy nie mieliśmy życia państwowego, teatr a w niem aktorstwo, było wielce ważnym tematem dla dzienników. Na zachodzie niedy o tem nie było mowy na taką skalę. Są w kulturze ważniejsze sprawy, niż to, czy „pan X. wywiązał się znakomicie z zadania”, lub czy panna Y. „odtworzyła po mistrzowsku fertyczną pokojówkę”. Tembardziej, że widzowie umiędnie na pamięć znakomitości pana X i mistrzostwo panny Y, demonstrujących swój kunszt od wielu lat w dziełkach ról, podobnych do siebie jak dwie krople wody. (tw.)

Pisma nadesłane

„Wierchy”. Rocznik poświęcony górą i góralszczyźnie. Rok siódmy. Treść: S. Barabas: „Niedźwiedź w Tatrach”. — II Moczydłowski: „O założeniu Nowego Targu”. — S. Zwoliński: „Z podziemi tatrzańskich”. — M. Zaruski: „W śródbrzoziach”. — M. Nunberg: „Z Cieszyńska do Szczawnicy”. — A. Gadowski: „Rohackie Stawy”. — W. Brzega: „Gadeja”. — R. Kordys: „Przez siedem gór”. — Z lat dawnych. — Karykatury Jacka Malczewskiego — Kronika. — Sprawozdanie Zarządu Gł. P. T. T. — Od Redakcji.

„Ziemia”. Zesz. 1. Treść: „1910-1930”. — W. Niebrzydowski: „Pol-za zima”. — S. Wallis: „Zwyczaj górnośląski w wilej Bożego Narodzenia”. — T. Jacewski: „Kolonie polskie w Paranie”. — Wiadomości bieżące. — Kronika turystyczna. — Z piśmiennictwa. — Sprawy Towarzystwa.

DZIAŁ GOSPODARCZY

z chwili O defenzywę obuwianą

Zajmowaliśmy się już na tem miejscu niebezpieczeństwem konkurencji obuwia zagranicznego. W miesiącu listopadzie r. z. w feljetonie p. t. „Bata ante portas” zanotowaliśmy zapowiedź nowej wojny ekonomicznej na terenie polskim, wypowiedzianej krajowemu przemysłowi i handlowi obuwicznemu przez słynną na świat cały fabrykę obuwia Bata w Zlinie czeskim.

Kim jest nasz przeciwnik, o tem świadczy kilka następujących szczegółów: Bata ma największą na świecie fabrykę obuwia, wyrabiającą normalnie 75 000 par dziennie. Produkcję swoją Bata zbywa wszędzie, na całym świecie: w Europie, w Indiach, Stanach Zjednoczonych, Afryce Południowej, — poprostu wszędzie. Konkurencja tego Forda obuwianego doprowadziła do zamknięcia kilku fabryk w okręgu angielskim Leicester i do gwałtownych żądań potężnego przemysłu obuwianego Stanów Zjednoczonych, by go wziąć w obronę przy pomocy wyższej celi.

Do parlamentu niemieckiego wpłynął wniosek o znaczne podwyższenie celi na obuwie. Wniosek ten według wszelkiego prawdopodobieństwa będzie uchwalony w najbliższych tygodniach.

Jeśli chodzi o rynek polski, przygotowania Baty do opanowania rynku polskiego coraz bardziej postępują naprzód. Nadto za Batą wciśnięta się także i inna konkurencja, mianowicie włoska. Gdy do niedawna tylko jedna fabryka włoska „Ravenna” sprzedawała swoje wyroby w Polsce, to obecnie podobno już 12 fabryk włoskich pojawiło się na tutejszym rynku. Zainteresowane czynniki gospodarcze interwenjowały w ministerstwie przemysłu i handlu w tym kierunku, czy ministerstwo skłonne byłoby wystąpić do Sejmu z projektem ustawy podnoszącej celi na obuwie zgodnie z uchwałami komisji technicznej dla rewizji taryfy celnej, mówiącymi o stawkach celnych na obuwie: w przyszłej taryfie. Jak się okazuje, ministerstwo p. i. h. skłonne jest przedsięwziąć taki krok. Wobec tego organizacje przemysłu obuwianego przygotowują swoje wnioski w tej sprawie; w rezultacie jednak dużo zależy od tego, czy Sejm zdoła wkrótce zająć się rozpatrywaniem wniosków ustawowych.

Ale na streszczonych powyżej zabiegach nie powinna się kończyć inicjatywa zainteresowanych kół gospodarczych. Już 2 miesiące temu zwróciliśmy uwagę na konieczność podjęcia energicznego wysiłku organizacyjnego, zmierzającego ku racjonalizacji krajowego przemysłu obuwianego, ku uodpornieniu go wobec ataków, pochodzących ze strony lepiej wyposażonej technicznie i finansowo oraz lepiej zorganizowanej przeciwników. Niestety nie zaskryliśmy nic o tego właśnie rodzaju defenzywie.

Krótkie informacje gospodarcze

Min. skarbu rozstało do izb skarbowych okólnik, w którym wyjaśnia, że przy pobieraniu podatku od przesyłek kolejowych izby mają zbierać informacje tylko o ładunkach wychodzących z danej stacji z pominięciem przesyłek przychodzących.

Staraniem polskiego konsulatu w Limie ma wkrótce powstać organizacja pod nazwą „Tow. dla handlu zagranicznego”, mająca na celu nawiązanie bezpośrednich stosunków handlowych z Polską.

Ilość czynnych przedsiębiorstw przemysłowych na Łotwie 1-go grudnia 1929 r. wynosiła 3 388. Przedsiębiorstwa te zatrudniały 71 148 pracowników.

W kołach oficjalnych przypuszczają możliwość zawarcia porozumienia handlowego Francji z południową Afryką. Francja zaofiarowała redukcję taryf celnych na szereg produktów afrykańskich.

Związek szwajcarskich fabrykantów złotych kopert zegarkowych postanowił naskutkiem zmniejszonych obrotów handlowych wprowadzić 35-godzinny tydzień pracy.

Liczba bezrobotnych w Austrii wzrosła w drugiej połowie grudnia r. ub. o 33 400 osób; wynosi obecnie 226 567 osób. Do cyfry tej należy doliczyć 33 200 bezrobotnych, którzy nie otrzymują zasiłków z kas publicznych.

Rząd szwajcarski postanowił wypuścić dodatkową emisję obligacji III-iej sowieckiej pożyczki uprzedmiotowienia kraju na 200 milj. rubli. Ogólna suma wyemitowanych obligacji osiągnie 950 milj. rubli.

Dywidendy wypłacone przez przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe w Stanach Zjedn. w r. 1929 dosięgły rekordowej sumy 4 462 000 000 dol. i przewyższyły dywidendy z r. 1928 o 1 021 000 000 dol.

Dalsze przepisy o kontroli ubezpieczeń

W nr. 87 Dzien. Ustaw z dnia 21 grudnia 1929 r. ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 12 października ub. r. w sprawie sporządzania zamknięć rachunkowych i sprawozdań rocznych oraz zasad szacowania pozycji bilansowych przez prywatne zakłady ubezpieczeń. Rozporządzenie to uważać należy jako uzupełnienie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 stycznia 1929 r. o kontroli ubezpieczeń dlatego też warto nań zwrócić uwagę szerszych sfer społeczeństwa, ponieważ ubezpieczenia są tą gałęzią gospodarki krajowej, która żywo wszystkich interesuje, bowiem coraz to więcej obywateli kraju jest ubezpieczonych na życie względnie od innych wydarzeń losowych, jak ogień, grad, kradzież etc.

Celem omawianego rozporządzenia jest ujawnienie działalności poszczególnych towarzystw ubezpieczeniowych drogą ogłaszania odpowiednich sprawozdań oraz ujęcie w określone ramy sposobu szacowania majątku towarzystw dla celów bilansowych. Oczywiście jest to konieczne w interesie dobra społecznego, bowiem ubezpieczeni, wkładający swe fundusze w towarzystwach ubezpieczeń, nieraz na podstawie wieloletniej umowy, jak np. przy ubezpieczeniach na życie, winni się dokładnie orjentować w stanie majątkowym instytucji ubezpieczeniowej, w której są ubezpieczeni, aby mieć pewność, że składane przez nich fundusze są dobrze i z pożytkiem dla ubezpieczonych administrowane.

Mając powyższe na względzie, rozporządzenie podaje dokładnie sprecyzowane wzory, według których należy sporządzać bilanse, rachunki strat i zysków, dochodów z majątku towarzystw, papierów wartościowych i nieruchomości oraz rachunki ubezpieczeń dla poszczególnych działów, względnie grup ubezpieczeń. Ponadto rozporządzenie stwierdza, że towarzystwa ubezpieczeń, prowadzące (bok innych działów również) działalność ubezpieczeniową na życie, obowiązane są dla tego działu sporządzać oddzielny bilans oraz rachunek strat i zysków. W ten sposób ubezpieczeni na życie mają możność stwierdzenia stanu majątkowego instytucji ubezpieczeniowej w danym dziale.

W dalszym ciągu rozporządzenie określa, w jakim zakresie towarzystwo ubezpieczeń winno sporządzać roczne sprawozdania ze swej działalności dla Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń oraz dla celów ogłoszeniowych w pismach, przewidzianych przez statut towarzystwa, a mających na celu poinformowanie szerokiej opinii o działalności instytucji ubezpieczeniowej. Obowiązki nakładane pod tym względem na towarzystwa ubezpieczeń są nader daleko idące i zapewniają społeczeństwu całkowitą i pełną kontrolę nad stanem rozwoju zakładów ubezpieczeń, gdyż ubezpieczeni na możność orientacji nie tylko na podstawie danych ogłoszonych w prasie, lecz ma prawo żądać od towarzystwa ubezpieczeń za zwrotem kosztów własnych różnych dodatkowych wyjaśnień, zobrazowujących stan interesów danej instytucji.

Podkreślić należy, że rozporządzenie dane dotyczy nie tylko towarzystw krajowych, lecz nakłada odpowiednie obowiązki również na oddziały towarzystw zagranicznych, działających w Polsce. Jest to rzecz nader chwalebna, gdyż dotychczasowy sposób podawania do wiadomości społeczeństwa naszego wyników działalności towarzystw zagranicznych nie dawał dokładnego obrazu ich stanu majątkowego w Polsce. Sprawa ta w odniesieniu do obcych towarzystw jest nader ważna, bowiem odpowiedzialność tych towarzystw za zobowiązania wobec polskich ubezpieczonych ogranicza się wyłącznie do majątku, znajdującego się w Polsce, gdyż żadne z państw, w którym dane towarzystwo posiada swój dalszy majątek, nie pozwoli na to, aby można było zeń korzystać na pokrycie strat, wynikłych w innym państwie. Zresztą tak samo postępuje w tym względzie i Polska. Wobec tego polscy ubezpieczeni winni dokładnie się orientować, w czym obce towarzystwo lokuje ich fundusze. Dotychczasowy sposób ogłaszania przez obce zakłady wyników działalności w postaci podawania tylko rachunku zysków i strat z operacji w Polsce był

wielce niedostateczny, to też wprowadzenie przez dane rozporządzenie przemysłu ogłaszania również bilansu jest wielce pożądaną innowacją.

Dalej rozporządzenie przepisuje dokładnie, w jaki sposób należy szacować pozycje bilansowe, czyli innymi słowy stoi na straży wierności bilansu z rzeczywistością. Z tego zakresu określa się, jak należy szacować waluty obce i należności w tych walutach, dalej papiery wartościowe, nieruchomości i ruchomości, dla których przewidziany jest sposób amortyzacji (nie mniej niż 1 proc. dla budynków i 10 proc. dla ruchomości). Jeżeli towarzystwa posiadają nieruchomości, które w bilansie figurują w niskiej wartości, to mogą je przeszacować, uwzględniając ten moment, że wartość nieruchomości, służących na pokrycie funduszu ubezpieczeniowego w dziale ubezpieczeń na życie, należy przyjąć do bilansu najwyższą w takiej wysokości, aby czysty dochód z nieruchomości wynosił 5 proc. różnicy między wartością bilansową nieruchomości a ciężarami na niej długami hipotecznymi i przypadającym na nią funduszem amortyzacyjnym.

W końcu podnieść należy, że rozporządzenie w sposób radykalny rozprawia się z bilansową pozycją sald oddziałów i agentów, przewidując, że salda te nie mogą przewyższać 15 proc. zbioru składek za dany rok i tylko wyjątkowo Urząd Kontroli Ubezpieczeń do końca roku 1934 pozwalać może na podwyższenie tych pozycji bilansowych do wysokości 35 proc. zbioru składek.

Podane wyżej pokrótce przepisy nowego rozporządzenia o kontroli ubezpieczeń, aczkolwiek stanowią dla towarzystw wiele utrudnień ze względu na swą drobiazgowość, jednakowoż są pożyteczne z punktu widzenia ogólnospołecznego, bowiem torują drogę do pogłębiania zaufania społeczeństwa do ubezpieczeń, co jest rzeczą nader doniosłą z punktu widzenia ogólnogospodarczego. Ub.

Stosunki handlowe z zagranicą

Firma brazylijska poszukuje w Polsce przedstawiciela na kawę. Zainteresowanym firmom udzieli Izba handlowa polsko-łacińska - amerykańska, Warszawa, ul. Hortensja 6 — szczegółowych informacji z azwrotem kosztów korespondencji w wysokości zł 1 — w znaczkach pocztowych.

Firma jugosłowiańska poszukuje przedstawiciela na rtęć. Bliższych informacji udzieli Izba.

W Izbie przem.-handlowej w Poznaniu jest do przejrzania sprawozdanie z wystawy zwierząt futerkowych w Berlinie, odbytej w czasie od 22 — 25 listopada ub. r.

W czasie od 3 — 12 maja 1930 r. odbędzie się Międzynarodowe Targi Budapeszteńskie. Ze względu na to, że targi te odbywają się już po raz 25-ty charakter ich w tym roku będzie bardzo uroczysty. Warunki dotyczące wzięcia udziału w Targach są do przejrzania w Izbie w Poznaniu, ponadto o bliższe i szczegółowsze informacje można się zwrócić do Izby Handlowej Polsko-Węgierskiej w Warszawie, Ludna 9.

W pierwszych dniach marca odbędzie się Międzynarodowe Targi Lipskie. Targi te mają znaczenie nie tylko jako jedna z grup ułatwiających nasz eksport do Niemiec, ale także jako targi o znaczeniu międzynarodowym, które są odwiedzane przez kupiectwo całego świata. Ze względu na znaczenie jakie mogą mieć te targi dla Polski oraz na spodziewane bliskie zawarcie traktatu handlowego z Niemcami — Polska zdecydowała się wziąć udział w targach. Tymczasowe warunki wzięcia udziału w oficjalnym dziale polskim na targach są do przejrzania w Izbie w Poznaniu.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Upadłość w 3-ch kwartałach ub. r. Zgodnie z danymi sądów okręgowych w 3-ch kwartałach ub. r. zostało ogłoszonych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej 290 upadłości. Największą ilość upadłości dotyczy województw centralnych (161), reszta zaś przypada na województwa poznańskie i pomorskie (77), województwa południowe (41), wreszcie województwo śląskie (11). Z liczby 290 upadłości — 206 przypada na firmy handlowe, 82 na przedsiębiorstwa przemysłowe, kredytowe i 2 — inne. W liczbie upadłych firm było 10 spółek akcyjnych, 24 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i wreszcie 207 firm pojedynczych. Należy dodać, że w roku 1927 liczba upadłości wynosiła 204, zaś w r. 1928 — 288.

(k) „Akawit” Rektyfikacja okowity i fabr. chemiczna Sp. Akc. w Poznaniu. Walne zebranie akcjonariuszów odbyło się 8 bm. w Poznaniu, pod przewodnictwem

prezesa rady nadzorczej p. St. Czarneckiego. Sprawozdanie zarządu oraz bilans z rach. zysków i strat za rok 1928/29 przedstawił członek zarządu p. dr. M. Skorny, nadmieniacz, iż rok sprawozdawczy należy pod względem dochodowości do mniej korzystnych okresów. Dział rektyfikacji pracował częściowo na podstawie starej umowy z r. 1925 a od dnia 1 stycznia 1929 r. na podstawie nowej 2-letniej umowy. Ogólny zapas do przeróbki spirytusu surowego wyniósł 198.188,40 hl proc. — z czego przerektifikowano 155.646,53 hl proc. Z posiadanych 267.371,94 hl proc. rozchodowano w ciągu roku sprawozdawczego 181.625,92 hl proc. Ogólny dochód brutto działu tego wynosił 1.925.992,02 zł. Suszarnie kartofli odbyły średnią kampanję. Przerobiono 143.486 q ziemniaków otrzymując 38.698 q płatków. — Z produkcji tej sprzedała Sp. w roku sprawozdawczym 24.811 q zaś resztę z początkiem nowego roku obrachunkowego. Obrót w tym dziale wynosił 833.679,71 zł. Fabryka likierów dokończyła ostatecznie swojej organizacji technicznej jak również organizacji zbytu. Wzrost obrotu w roku gospodarczym wyniósł 44,9 proc. przy równoczesnym pozyskaniu o 40,0 proc. nowych odbiorców. Obrót towarowy fabryki likierów wyniósł 1.805.652,80 zł. Fabryka chemiczna prowadziła tylko produkcję w 3 działach, a mianowicie w dziale eterów, alkoholi tłuszczowych i lakierów błonnikowych. Dział chloropochodnych został zamknięty głównie z powodu dumpingowej konkurencji ze strony jednochlorobenzolu amerykańskiego. Obrót towarowy w tym dziale wynosił 410.941,33 zł. Przedłożony bilans na dzień 31 sierpnia 1929 r. zamyka się sumą 11.100.729,24 zł. Bilans zatwierdzono i udzielono pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Czysty zysk w kwocie 76.390,03 zł. uchwalono podzielić w formie proponowanej tak, że na dywidendę przypada 1 proc. Dywidenda jest płatna natychmiast. Ustępujących w drodze losowania członków rady nadzorczej pp. S. Surny, dr. B. Amrogowicza, Pr. Mieleckiego i W. Urbanowskiego wybrano ponownie. Zarząd spoczywa w rękach p. dr. Michała Skornego.

Z ZAGRANICY

(z) Delegacja polskich przemysłowców węglowych w Anglii. Bawiący w Londynie przedstawiciele polskiego przemysłu węglowego podejmowani byli w czwartek obiadem przez przedstawicieli Centralnej Stow. Handlowego Przemysłu Węglowego Brytyjskiego. Delegaci obu stron przystąpili do dyskusji nad sprawą ustalenia minimalnych cen węgla, eksportowanego do skandynawskich portów bałtyckich.

(z) Fuza w przemyśle niemieckim. Towarzystwo kopalń węgla Gelsenkirchen nabyło hutę żelazną „Heinrichshütte” w Hattingen. Z ceny kupna wynoszącej 180 milj. marek otrzymuje trzecią część jako przedpłatę Sp. Akc. fabryki lokomotyw Henschel i Syn w Kassel, do której należy wspomniana huta. Pozostała kwota ma być uiszczona w ciągu lat następnych. Znaczące należy, że Tow. Kopalni węgla w Gelsenkirchen nabyło niedawno Zakłady Górniczo - Węglowe w Essen.

(z) Międzynarodowa statystyka wywozu zapalek. Łatwo się domyśleć, że pierwsze miejsce zajmuje na tem polu Szwecja. Eksportuje ona 37 milj. kilogramów zapalek rocznie. Drugie miejsce przypada Belgii: wywozi ona 15 milj. kg rocznie (trzęcie miejsce zajmuje Japonia (12 milj.); czwarte Czechosłowacja (6,5 milj.); piąte Finlandia (4 milj.). Dalej idzie Austria, Norwegia, Kanada, Łotwa, Estonia itd.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 11. I 1930.
Warunki: Handel hurtowy paryetel Poznań, ładunki wagorowo dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: a) żyta 696 gr. (116,5 f. v. h.), b) pszenicy 753 gr. (128, f. w. h.), c) jęczmienia 673 gr. (114, f. w. h.), d) owsa 508 gr. (84,6 f. w. h.).

„Ceny orientacyjne” paryetel Poznań

Zyto	24,25—25,00
Uspokobienie słabsze.	
Pszenica	36,50—38,50
Uspokobienie spokojne.	
Jęczmień przemysłowy	28,25—29,25
Jęczmień browarowy	26,25—29,25
Uspokobienie spokojne.	
Owies	18,00—20,00
Uspokobienie słabe.	
Maka żytnia wł. work. w. dług. urzędowo ustalonego typu 70%	38,50
Uspokobienie spokojne.	
Maka pszenka 65% wł. worka	57,50—61,50
Uspokobienie spokojne.	
Otręby żytnie	15,00—16,00
Otręby pszenne	17,50—18,50
Rzepak	75,00—79,00
Groch polny	38,00—39,00
Groch Victoria	35,00—45,00
Groch Folgera	36,00—43,00

Ogólne uspokobienie słabsze.
Uwaga. Na rynkach zagranicznych wykazują ceny w dalszym ciągu tendencję zniżkową. Na rynku wewnętrznym sytuacja nadal bez zmiany.

ŻYCIE SOKOLE

Walne zebrania gniazd

NAJSTARSZE GNIAZDO

Poznań I. — Śródmieście. Obradom tego najstarszego gniazda w naszym mieście przewodniczył dh. prezes dr. Czesław Meissner. Po załatwieniu formalności oraz odebrania przyrzeczenia sokolego od kilku nowoprzyjętych członków, zakomunikował dh. prezes o uchwale zarządu, nadającej piętnastu członkom, którzy od 25 lat lub dłużej już pracują w Sokole, dyplomy jubileuszowe. Po uroczystym przemówieniu wręczył im dh. prezes te dyplomy przy wtórze żywołowych oklasków. Odznaczeni zostali druhowie: Leon Piekarski, Stefan Wronski, Adam Domicz, Kazimierz Świącicki, Jan Witkowski, Stanisław Lewandowski, dyr. Rufin Pilatowski, radca Bolesław Kaplański, dr. Wojciech Grabowski, Franciszek Słachciak, Jan Wolniewicz, Aleksy Koszewski, Józef Michalak, Franciszek Guzek oraz Karol Tomasek, którego dh. prezes nazwał łącznikiem między Sokolstwem polskim a czeskim, gdyż jest on Czechem, zamieszkałym od dawnych lat w Poznaniu. Z grona odznaczonych ogłosili następnie dhowie Wolniewicz, Świącicki i Kaplański krótkie a serdeczne przemówienia z zapewnieniem gotowości do dalszej wytrwałej pracy w Sokole.

Wyczerpujące sprawozdania przedstawili druhowie sekretarz Bartkiewicz, skarbnik Gabryelewicz, naczelnik Stefan Weselik, gospodarz Bronisław Stefański oraz przedstawiciel oddziału kołowników, dh. Kędziora. Sprawozdania te wykazywały stały postęp w pracy i rozwoju gniazda. Członków zwyczajnych liczy gniazdo 351 oraz 10 członków honorowych, którymi są: ks. prałat Antoni Stychel, Bernard Chrzanowski, Wiktor Gładysz, dr. Bolesław Krysiwicz, Tadeusz Powidzki, Karol Rzepecki, Bolesław Samoliński, Jan Żurawski, Jan Janczak oraz niedawno mianowany prezydent Cyryl Ratajski. Zebranie zarządu odbyło się 16, świadcząc o stałej i systematycznej pracy kierownictwa, a plenarnych 12, na których stale wygłaszane były aktualne wykłady przez wybitnych prelegentów. Praca techniczna rozwija się prawidłowo, osiągając niejednokrotnie bardzo dodatnie rezultaty przy różnych zawodach gimnastycznych i lekkoatletycznych. Również i finanse gniazda znajdują się w dobrym stanie, dzięki staranności skarbnika w ściąganiu składek. Oddział kołowników podczas swych wycieczek przebył poważną przestrzeń 7.600 km., z czego na poszczególnego członka przypada przeciętnie 380 km., gdy maksymalna cyfra wynosi przeszło 800 km.

Na wniosek komisji rewizyjnej udzielono zarządowi absolutorjum, poczem przystąpiono do wyborów uzupełniających. Według kolejności ustępujących dha wiceprezesa Marjana Jęczkowiaka i sekretarza dha Borkiewicza, wybrano ponownie przez aklamację, a do rady weszli, częściowo ponownie druhowie Szkudlarek, Wolny, Jaszcz, Alejski Walenty, Wronski i Kupś. Poza tem dokonano wyboru członków sądu honorowego i komisji rewizyjnej oraz delegatów na radę okręgową i dzielnicową.

W dalszym ciągu m. in. przyjęto do wiadomości, że oddział kołowników pozostaje nadal przy gnieździe macierzystym. Pod koniec zebrania zabrał głos prezes dzielnicy dh. Antoni Wolski, wskazując na obowiązki i zadania w rozpoczynającym się nowym roku pracy sokolej.

Z OKRĘGU POZNAŃSKIEGO

Poznań - Wilda. Obrady otworzył dh. prezes Czarczyński, witając zgromadzonych i złożył członkom życzenia noworoczne. Porządek obrad przyjęto do wiadomości, poczem sekretarz dh. Chojński przeczytał protokół; na członków przyjęto druhow Sommerfelda i L. Fronczka. Dalej podano do wiadomości, że zjad rady okręgu pozn. odbędzie się 23 lutego na boisku sokoła. Sprawozdanie z 35-lecia gniazda na Jeżycach złożył dh. Czarczyński.

Z obszernych referatów o działalności zarządu, które przedkładali druhowie Chojński, Paszkowski, naczelnik Matyła, porządkowy Czarczyński i bibliotekarz Osinski — dowiadujemy się, że odbyło 12 zebrań plenarnych i

14 zarządowych. Na posiedzeniach wygłaszano pouczające referaty, brano żywy udział w obchodach narodowych, kościelnych oraz w ćwiczeniach sokolich. Specjalną troską otaczano młodzież, która gromadzi się z chęcią na ćwiczenia. Celem zacieśnienia koleżeńskości odbywają się wspólne wycieczki, zabawy, wieczornice i t. p. Dochodu było 2414,68 zł, rozchodu 1351,54 zł, pozostało ogółem na rok b. 1633,23 zł. Na wniosek komisji rewizyjnej w osobie p. Bartosza, udzielono zarządowi pokwitowania. W dyskusji zabierali głos druhowie A. Czarczyński, Kocik, T. Czarczyński, Wojciechowski, Przybył, Osinski, Krzesiński, Rybski i inni. W końcu prezes wyraził uznanie członkom zarządu za współpracę i zaznacza, że rok ub. minął pod znakiem konsolidacji. Uczczono wreszcie pamięć zmarłych druhow i na zakończenie przystąpiono do nowego wyboru władz, o czem już pisaliśmy.

Poznań VII. (Rataje). Obrady zabrał prezes dh. Brodziak, a na przewodniczącego powołano delegata okręgu dh. Bolesława Stelmazuka. Sprawozdania z czynności rocznej gniazda składali kolejno dh. prezes Brodziak, dh. sekretarz Wiatr, dh. skarbnik Łagoda, i dh. naczelnik Władysław Kozicki. Gniazdo mając własną siedzibę dzierżawioną od magistratu rozwija się pomyślnie. Kasa wykazuje obrotu około 2 tys. zł, a do zasilenia funduszu i ożywienia pracy przyczynili się przedstawienia oraz zabawy z popisami. Biblioteka składa się z przeszło 200 tomów, którą prowadzi dh. Kmiecik.

Gospodarz dh. Tepper referował o stanie boiska oraz o sprzęcie kuchennym i hotelowym, który jest tak bogaty, że starczyby mógł na urządzenie mniejszego pensjonatu czy też hotelu. Ogólną wartość majątku gniazda ocenia się na 12 tys. zł. Boisko oddano bezinteresownie ochronce, prowadzonej przez Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo oraz Czerwonemu Krzyżowi na kurs przeciwgazowy. Piękny ten czyn spotkał się z dużym uznaniem wśród miejscowych organizacji, które z inicjatywy przewodniczącej p. Czubkowej odnowiły na własny koszt salę Sokoła, co spotkało się ze szczególniejszą wdzięcznością walnego zebrania.

Ze sprawozdania naczelnika gniazda należy podkreślić, iż Sokół na Ratajach po raz drugi przy strzelaniu na wiosennym święcie w f. i p. w. uzyskał nagrodę w postaci srebrnego pucharu. Do zaszczytnego wyniku przyczynili się druhowie: St. Przybecki, Adam Krzysztofiak, Józef Szymkowiak i Antoni Nowak. We wnioskach uchwalono stworzenie funduszu na rozbudowanie i ewentualne kupno boiska.

W wyborach zarząd ukonstytuował się jak następuje: dh. dh.: Brodziak — prezes, Gziel — wiceprezes, Leon Kosicki — sekretarz, Krause — zast. sekretarza, Łagoda — skarbnik, Nowak — naczelnik, Tomaszewski — administrator, Kmiecik — bibliotekarz, St. Gawarecki — gospodarz, Zieliński — chorąży, Zys — zast. chorążego i Leon Kujawa jako opiekun młodzieży. W skład komisji rewizyjnej weszli druhowie: Gawarecki i Matelski. Do sądu honorowego należą dh. dh.: Gawarecki, Wiatr i Krause.

Winiary. Gniazdo tutejsze rozwija się bardzo pomyślnie a obecna liczba członków wynosi 55. Staraniem zarządu wybudowano przed kilku laty przy szosie obornickiej własną sokolnię stanowiącą ognisko życia druhow na Winiarach. Wogóle Sokół okazuje tu dużą rzutkość i ruchliwość, gdyż w roku ubiegłym urządzono kilkanaście wieczorków amatorskich oraz imprez mających na celu pokrycie kosztów powstałych przy budowaniu własnej ćwicznicy bardzo starannie wyposażonej w różne sprzęty. Imprezy te miały na oku propagowanie Sokoła szczególnie wśród młodzieży co zostało osiągnięte, gdyż rezultaty objawiły się w znacznym wzroście członków. Wogóle jak wynika ze sprawozdań walnego zebrania widać gniazdo na Winiarach gospodarzyło na zasadach samowystarczalności propagując przytem szeroko wzniosłą ideę skola. Wspomniane zebranie odbyło się w dn. 5 bm. przy bardzo liczny udział

członków gniazda. Obradom przewodniczył prezes okręgu poznańskiego dh. Bolesław Kapela, podkreślając owocne wyniki pracy w zarządzie gniazda. O rezultatach wyborów nowych władz pisaliśmy już; poprowadzą one gniazdo szlakiem dalszego rozwoju.

Poznań - Śródka. W dniu 6 bm. odbyło się roczne walne zebranie. Po załatwieniu kilku spraw bieżących wygłosili poszczególni funkcjonariusze zarządu swe roczne sprawozdania, z których wynikało, że towarzystwo dobrze pracuje i stale się rozwija we wszystkich dziedzinach swej działalności. Również pod względem finansowym dobrze jest postawione dzięki umiejętnej i przezornej gospodarce, oraz posiada dość pokaźną bibliotekę. W miejsce ustępującego dla nadmiaru zajęć długoletniego i wielce zasłużonego prezesa dh. Byttera, któremu wyrażono serdeczne podziękowanie za jego owocną pracę, wybrany został dh. Jan Michalak; wiceprezesem został dh. Marcin Nowak a poza tem uzupełnili zarząd dwaj druhowie Wydankiewicz i Marszałek. Zebraniu przewodniczył wiceprezes Dzielnicy dh. Stoiński, który w imieniu Przewodnictwa Dzielnicy złożył gniazdu noworoczne życzenia dalszej owocnej pracy. Poza tem piękny referat wygłosił skarbnik okręgowy dh. Hoffman, poczem nowy prezes objął urzędowanie, zapewniając, że usilnie starać się będzie o dalszy rozwój gniazda.

Dobieżyn. Obrady zabrał w obecności około 50 członków prezes gniazda dh. Króliczak, witając delegata okręgu poznańskiego dh. Stelmazuka. Ze sprawozdania okazało się, iż gniazdo w Dobieżyźnie okazuje dużą żywotność. Obrót kasowy wyniósł w roku ostatnim około 1 tys. zł. Uprawa się ćwiczenia, rozporządzając doborowym sprzętem gimnastycznym. W przemówieniach wypowiedziano gorące słowa zachęty do udziału w zlocie okręgowym, który odbędzie się w lipcu br. Nowy zarząd wybrano w następującym składzie dh. dh.: Króliczak — prezes, Jan Przywecki — wiceprezes, Kowalczyk — sekretarz, Maćkowiak — zast. sekr., Górka — skarbnik, Muszalski — naczelnik, A. Wrzeszczyński i Śliwiński — radni. Ponadto wybrano członków komisji rewizyjnej i sądu honorowego.

Z OKRĘGU ŚREDZKIEGO

Kostrzyn. Roczne walne zebranie odbyło się w naszym gnieździe przy udziale 70 członków. Obradom przewodniczył delegat zarządu okr. dh. Czajkowski. Sprawozdania roczne zarządu wykazały dość duży postęp w rezultatach pracy administracyjnej, natomiast słabszy w pracy technicznej. Gniazdo posiada własne boisko a w roku bieżącym przystępuje do budowy sokolni. Towarzystwo liczy 150 członków, posiada oddziały piłki nożnej, lekko atletyczny, kolarski i młodzież. Przy wyborach uzupełniających do zarządu, w miejsce ustępującego dha Bigosa, wybrany został prezesem dh. Roman Tomaszewski, wiceprezesem dh. Władysław Bigos, sekretarzem dh. Roman Grzechowiak, skarbnikiem dh. Czesław Woźny a naczelnikiem dh. Edward Kupsz. W trakcie zebrania przybyli powitani serdecznie przez drużynę wiceprezes dziel. dh. Stoiński, prezes okr. dh. Kapela oraz nacz. okr. dh. Rutkowski, którzy uczestniczyli w dalszym toku obrad.

Z OKRĘGU GNIĘŹNIEŃSKIEGO

Witkowa. Obradowano w sali dh. Kaźmierskiego przy liczny udział członków. Zabrał dh. wicepr. Matuszak. Przyjęto 12 kandydatów na członków poczem wybrano na przewodniczącego dh. A. Ogórkiewicza, ławników — dh. Ig. Knasta i A. Woźniaka; do pióra powołano dh. Mykę. Nastąpiły sprawozdania poszczególnych członków zarządu, które świadczyły, iż rok upłynął pod znakiem dobrego rozwoju. Zasluguje tu na uwagę p. i. sprawozdanie dh. skarbnika, który wykazał, iż obrót wyniósł blisko 3500,— zł, saldo na rok bież. 103,30 zł. Należy przytem zaznaczyć, że towarzystwo posiada własny aparat kinematograficzny, czysty dochód z przedstawień filmowych wyniósł w ub. roku przeszło 300,— zł. Chlubą towarzystwa jest drużyna ćwiczebna; sprawozdanie dh. naczelnika, wysłuchano z zadowoleniem a wyniki osiągnięte na

złotach świadczą o tem, iż drużyna stoi na wysokości swego zadania. Na wniosek komisji rewizyjnej udzielono zarządowi absolutorjum, poczem przystąpiono do wyboru nowych władz w skład których weszli: dh. A. Matuszak — prezes, dh. A. Woźniak senj. — wicepr., dh. Zieliński Wł. — sekretarz, dh. Roesler J. — skarbnik, dh. Matuszak W. bibliotekarz, dr. Woźniak A. junj. — chorąży; komisja rewizyjna — dh. Nowicki i Paczyński. Nowemu zarządowi Szcześć Boże w dalszej pracy!

Z Dzielnicy Pomorskiej

ZEBRANIE ZARZĄDU

Grudziądz. W niedzielę odbyło się zebranie zarządu Dzielnicy w sekretarjacie przy ul. Trzeciego Maja 10. O godz. 10,30 zabrał obrady prezes Dzielnicy dh. W. Samoliński, który złożył sprawozdanie ze Zlotu Wszechsłowiańskiego; następnie wręczył nagrody związkowe zawodnikom. Zkolei przewodnicząca Dzielnicowego Wydziału Sokolic dhna Teodora Majowa zdała obszerniejsze sprawozdanie z akcji organizacyjnej, apelując do prezesów, aby gdzie to możliwe, zakładano samodzielne żeńskie gniazda. Naczelniczka dhna K. Zalewska przedłożyła program kursu dla druhen-instruktoerek, który ma się odbyć w lipcu od 13 do 28 w Mniszku pod Grudziądem. Przyjęto dalej do wiadomości szereg załatwionych spraw i wyznaczono delegatów na poszczególne zjazdy, oraz uroczystości. Następnie dłuższe sprawozdanie z czynności przewodnictwa zdał dh. prezes Wł. Samoliński a o zebraniu zarządu związków referował dh. wicepr. Kamrowski. Obszerne sprawozdanie techniczne zdał dh. naczelnik. Uchwalono wydać drukiem broszurkę obejmującą całokształt przyszłej pracy na terenie Dzielnicy z uwzględnieniem wszystkich terminów zawodów i występów, opisu odnośnych ćwiczeń i t. p. Zlot Dzielnicowy w r. 1931 odbędzie się w Gdyni, o ile miasto wybuduje stadion; w przeciwnym razie wyznaczono Bydgoszcz. Uchwalono wreszcie zwołać Radę Dzielnicową na dzień 27 kwietnia br. do Grudziądza.

35-LECIE GNIAZDA

Toruń. Na uroczyste zebranie w Strzelnicy przybyli tłumy publiczności, wśród której nie brakło przedstawicieli duchowieństwa, wojskowości, bratnich organizacji i prasy. Przewodniczył prezes honorowy gniazda dh. Jakób Sulecki. Na wstępie sekretarz dh. Maks. Zieliński odczytał 1-szy protokół z r. 1894, wiceprezes gniazda dh. dr. Skąpski wygłosił referat o ideologii Sokoła. Zkolei prezes dh. Kilanowski odczytał dzieje gniazda, posiadające tak wiele chlubnych kart. Następnie zabierało głos szereg mówców, składając życzenia w imieniu różnych organizacji. Po odczytaniu depesz z życzeniami przewodniczący wręczył dyplomy mianowanym przez ostatnie walne zebranie gniazda członkom-honorowym: dr. Stanisł. Lendzionowi, Piotrowi Krasnickiemu, Janowi Kilanowskiemu i Leonowi Adamskiemu; 5 członek honorowy dh. Fr. Gerstman nie był oboczny z powodu przeniesienia się na stałe do Katowic. Dyplomy za 25 lat pracy otrzymali druhowie: Leon Rozynek i Fr. Wiencek, dyplomy uznania druhen: Sze-langiewicz, J. Wierzchowicz, Zabłoiński i Maksym. Zieliński.

Ś. p. Marja Zamoyska

Ciężka żałoba spada na dom prezesa Związku Sokolstwa Polskiego dh. Adama Zamoyskiego, bowiem zmarła w rodzinnym majątku Kozłowie pod Lubartowem jego żona ś. p. Marja z Potockich. Na pogrzeb, który odbędzie się w niedzielę, wyjeżdżają z ramienia Przewodnictwa Dzielnicy Wlkp. dhdh: prez. Wolski, nacz. Suligowski i skarbnik Kępiński; ponadto jedzie również nacz. Związku dh. Fazanowicz. Ś. p. Zmarła interesowała się żywo sprawami sokolemi, otaczając specjalną opieką gniazdo w Kozłowie, którego była matką.

Ciężko dotkniętemu tym ciosem dh. Prezesowi Związku przesyłamy nasze najserdeczniejsze współczucie.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr Bożeny Stelmachowskiej

Do polskiej Matki o wychowaniu muzycznym

„Bez muzyki byłoby życie omyłką”, powiedział Fryderyk Nietzsche. — Dla iluż są słowa te pustym frazesem, — dla ilu zagadką, — a dla jak niewielu tylko świętą, wielką prawdą!

Tam gdzie kończy się kształt, czego słowo wyrazić nie zdoła, w te najwyższe, nieuchwytnie szczyty płynie melodia. Niema dla niej granic wypowiedzenia się. Wszystko w najgłębsze, największe, najpotężniejsze i najsubtelniejsze może uchwycić, oddać i wywołać.

Niema prawie człowieka, któryby nie posiadał w sobie instynktu muzycznego. I dla tego niema również prawie człowieka, któryby się o muzyce nie uważał za powołanego do dyskusowania, sądzenia i krytykowania. Niema sztuki, o której nie słyszałoby się tak kategorię powieści, tak bezwzględnej nieraz oceny, jak o muzyce. — I nawet najkulturalniejsi nieraz ludzie, nie zdając sobie sprawy, że dyskutują o tej najnieuchwytniejszej ze sztuk pięknych, jak absolutni prymitywi, — nie rozumiejąc, że trzeba choćby pewnego umuzykalnienia, żeby mieć prawo do zabierania głosu.

Słyszałam pewną matkę, — skądinąd subtelną, kulturalną, bardzo wysoko duchowo stojącą osobę, która ubolewała, że studja gimnazjalne jej synka nie pozostawiają mu czasu na muzykę, choć ją bardzo lubi i rwie się do niej. Lecz pocieszała i synka i siebie, że mu na Boże Narodzenie sprawi kilka płyt gramofonowych z najświeższymi „szlagierami”, które on tak lubi. — Gdy proponowałam pani tej, by swego synka posyłała w niedzielę na (nie dość częste, niestety) koncerty symfoniczne, na śródoowe audycje uczniowskie do Państwowego Konserwatorium Muzycznego, zaśmiała się serdecznie, że to zbyt poważnie, „nudne”, — woli dobrą płytę gramofonową lub piosenkę „Aj, Aj, Aj”, usłyszaną przez radio: „Mam wtenczas taką symfonię w duszy...” etc. Zdanie jej znalazło poklask u wszystkich obecnych, młodych i starych, tak, że biedny muzyk zamilkł ze swymi wywodami, czując, że nikogo nie przekona. — Pani ta nie zdawała sobie sprawy, że tej symfonii nie miała w duszy, lecz w nerwach i zmysłach. Nie rozumiała, że zatrąca muzyczną duszę dziecka swego, jakby mu podawała miast dobrej strawy

kieliszek wódki, likieru, lub co najwyżej szampana. I to mile czasami, bawi i słucha się tego z ochotą, — zwłaszcza gdy dobrze wykonane. Nie wolno jednakże robić z tego codziennego posiłku, ani nie budować na takich podstawach gustu i muzycznego wychowania dziecka. Nerwy muzyczne stępią w zaraniu i będą wrażliwe jedynie na murzyńskie rytmy, tam tam'y i saksofony. — W dzisiejszych zubożewizowanych czasach nie rozumie się niestety, że to wpływy ogólnego zatrucia duchowego. — Nie bawi już, ani w duszy oddźwięku nie znajduje naiwna, pełna uroku, młodości i poezji starościńska piosenka. Młodzież, dzieci nieraz, śpiewają aktualne melodie kabaretowe i teksty tych melodii, najczęściej pełne cynicznych dowcipów, dwuznaczników i aluzji.

Czy to jest strawa, którą winno się dać dziecku?!

Matko Polko! uznaj, że nie wiesz wiele w dziedzinie muzyki, choć tę muzykę kochasz i pragniesz jej dla swego dziecka. Jeżeli ciebie nie uświadomiono, szukaj dla swego maleństwa innych dróg. Idź do źródła. Zaufaj tym, dla których istotnie „życie bez muzyki byłoby omyłką” i oddaj im kierunek artystycznej duszy swego syna, swej córki. Pokaż dziecku swemu zainteresowanie dla pierwszych jego wysiłków, choć to będzie „nudna” etuda albo sonatina. Nie pozwól swej córeczce wyspiewywać, a często mniej lub więcej fałszywie wykrzykiwać aryj operowych i nieprzystwoitnych completeów. Choćbyś była w tym wypadku hipokrytką trochę, pokaż jej, że Cię bawi piosenka ludowa, lub patriotyczna, którą jej kompetentny nauczyciel podał w szkole, — niech Cię ucieszy kołędą, kujawiakiem lub piosenką bohaterską. — Takie ich bogactwo mamy już w naszych polskich wydawnictwach.

Wiedz o tem, że w wrażliwą, chłonną duszę dziecka swego wprowadzasz przez muzykę najistotniejsze ziarno życia, lub duszę tę zatrąwasz w zaraniu.

Nie zabawą, rozrywką tylko ma się stać muzyka! Jej celem to wznieście się do szczytów.

Prawdziwa, czysta muzyka może wypełnić, może zastąpić wszystko czego życie nie dało. — W ciwilu smutku niesie pociechę, a potęgę radości, — daje zapomnienie, a podnosi energję i siłę czynu, — duszy prawdziwie i głęboko czującej i umiejącej

odtworzyć się przejąć, daje całą skalę ludzkiego istnienia, daje całą pełnię najbogatszego, nawsapaniejszego życia. M. T.

Ze świata

Studentki na uniwersytetach niemieckich

Jeśli się zważy, że uniwersytety niemieckie dopuściły kobiety do studjów dopiero dwadzieścia lat temu, to liczba studentek na tychże uniwersytetach w roku obecnym jest wprost imponująca. Prym wiodą kobiety w Berlinie, jest tam bowiem największe słuchaczek, bo aż 2.266. Następnie w Monachium jest 1.346, w Bonn 840, w Kolonii 741, w Wrocławiu 634 i tak dalej w Lipsku, Hamburgu, Frankfurtu i innych osiedlach uniwersyteckich.

Najbardziej faworyzowanymi przedmiotami są filozofja i historia, na które uczęszcza ogółem 4.395 studentek, na medycynę 2.081, na prawo 826, na ekonomję 723, na dentystrykę 458, na chemję 330 i na teologję ewangelicką 157. (zo)

400 lat temu przeciw polowaniu

W pamiętnikach lorda Montaigne (1533-1592) znajdujemy pogląd współczesnych autorowi kobiet na polowanie. Pani Franciszka Holbrook Pfeiffer między innymi pisała: „Nie mogę myśleć bez oburzenia o prześladowaniu i zabijaniu niewinnych zwierząt, które nie mają sposobu samobrony i które nie wyrządzają nam szkód. Jak często się zdarza, że dręczony przez nagonkę jeleni, znalazłszy się osłabionym, bez tchu i bez wyjścia, poddaje się swym prześladowcom zebrząc o litość zapomocą, jakże mu się z oczu sączy. — Questusque cruentus. Atque imploranti similis”. (zo)

Pensja dla wdów w Anglii

W angielskiej Izbie Lordów zapadła uchwała, na mocy której przeszło pół miliona wdów nie objętych poprzednio specjalną asekuracją państwową otrzyma stałą pensję rządową. Pensja zostanie przydzielona wszystkim tym, których osobiste zarobki nie przewyższają rocznie sumy 250 funtów angielskich (11.000 złotych). (zo)

Kulturalna działalność kobiet duńskich

Mało znana była działalność kulturalna kobiet duńskich, a to głównie dlatego, że prasa lokalna stosunkowo nie wiele się niemi zajmowała. Dopiero od r. 1922, kiedy wbrew stanowisku mekiego sztabu redakcyjnego „najpoważniejszego” dziennika w Kopenhadze „Ekstra Bladet” udało się pani Ernie Milder wprowadzić w temże wydawnictwie stronę poświęconą kobietom, wszystkie inne czasopisma duńskie poszły za jej przykładem i od tej chwili ujawniało niepoślednią pracowitość kobiet.

Na polu sztuki pierwsze miejsce zajmują tam pani Karolina Nielsen, małżonka

głośnego kompozytora, która w konkursie (poza nią brali udział trzej rzeźbiarze), została wybrana jako rzeźbiarka statuy króla Krystjana IX. Wspaniała rzeźba utalentowanej artystki zdobi front gmachu duńskiego parlamentu. Do tej chwili energiczna adeptka sztuki walczyła o jakiekolwiek uznanieomal beznadziejnie.

Obecnie kobiety w Danji zyskują coraz większe uznanie w każdej dziedzinie życia kulturalnego. (zo)

O kobiety-lekarki dla pracowniczek kolejowych

Z kół zainteresowanych piszą nam: Niewłaściwością zasadniczą kolejowej pomocy lekarskiej jest nieprzyznanie kolejarzom prawa wolnego wyboru lekarza. Gdy się zważy bowiem, że i pracowniczka kolejowa w razie choroby musi iść właśnie do tego, a nie innego lekarza, to zrozumiałem jest, czemu staje się dla niej, jako kobiety, taka opieka lekarza, do którego niema zaufania.

Wieleż to kobiet, dzięki wrodzonej wstydlivosti, nie szuka pomocy nawet u lekarza prywatnego, zalecanego przez bliższe otoczenie, lub u lekarza, cieszącego się zaufaniem. Pracowniczka kolejowa zaś, nie mająca dostatecznych środków na opłacenie prywatnego lekarza, musi iść do swego rejonowego lekarza. Ogólnie rzecz biorąc, zmuszanie kobiety do szukania pomocy u lekarza-mężczyzny, zamiast uprzywilejowania jej opieki żeńskiego lekarza, jest brakiem względów na psychikę i wrażliwość.

Już sam rygor badania fizycznego kandydata do służby kolejowej przez lekarza-mężczyzn w okolicznościach nie mających podstawy leczenia choroby, jest jakby gwałtem moralnym godnością kobiet. Trudno wyobrazić sobie, jaką torturą moralną jest dla kobiety młodej i skromnej wystawianie się na skrupulatne oględziny, wtedy szczególnie, gdy umysł jej nie jest przytłoczony troską o zdrowie lub życie, a zajęty jedynie pragnieniem zdobycia posady, z której czasem trzeba utrzymać rodziców lub młodsze rodzeństwo. Czyż nie budzi się w duszy badanej kobiety świadomość, iż robi ofiarę ze swej wstydlivosti, aby tylko zdobyć możliwość upragnionego zarobku? Nieodzowny warunek poddania się badaniu przez lekarza jakoż goryczą napelnia umysł kandydatki, rozradowanej co dopiero piśmem, zwiastującym jej perspektywę stałego godziwego zarobkowania?

Czy niema istotnie dla pracowniczek kolejowych innego sposobu przeprowadzenia badań lekarskich przed przyjęciem na kolej, ażeby mogły uniknąć tych arcynieprzyjemnych upokorzeń? Dlaczego min. komunikacji nie przyjmie do służby kolejowej kobiet-lekarki, które byłyby chętnie odwiedzane również przez żony i córki kolejarzy? (O)

Nowe przyczynki do biografii Emilji Szczanieckiej

Profesor dr. Adam Skalkowski w artykule „O życiorys Emilji Szczanieckiej” (Kurjer Poznański nr. 112 z dnia 10. 3. 1927) pisze:

„Nowe pokolenie winno pełniejszy, wyrazistszy odtworzyć sobie jej obraz ku zbudowaniu własnemu a wraz i w poczuciu obowiązku naukowego, bo opóźnienie odnośnych badań historycznych może ogromnie uszczuplić źródła, z których miałyby się zasilac”.

Do artykułu „Emilja Szczaniecka” (zamieszczonego w nr. 544 Kurj. Pozn. z dnia 23. 11. 1929), w którym odtworzony jest szkicowo życiorys Emilji Szczanieckiej, „ku zbudowaniu własnemu — mogą dołączyć szereg szczegółów zaczerpniętych z pierwszej ręki, a mianowicie od pana Stanisława Magnuszewicza, b. kierownika szkoły w Pakosławiu, człowieka bez skazy, który dziesięć lat patrzył na życie Emilji Szczanieckiej, pomagał jej w pracy i odprowadził jej zwłoki na wieczny spoczynek. Ponieważ jest to świadectwo człowieka wiarygodnego i naocznego świadka — należy przytoczyć je w całości — nie ujmując ani dodając.

Przytaczając słowa p. Magnuszewicza bez żadnych zmian — to jest tak jak przez niego samego skreślone zostały — zyskamy jeszcze jedno: poznamy sposób myślenia ludzi współczesnych „pannie Emilji”, zobaczymy jej obraz skreślony przez człowieka z jej pokolenia i zbliżymy się, zżyjemy się bliżej z atmosferą tych czasów w których żyła i działała.

Prof. Romana Dediowa

Ze wspomnień o Emilji Szczanieckiej

I.

„Oni tylko, zawsze oni! Z Polską w sercu, z mieczem w dłoni. Dniem i nocą bez pokoju...” Słowa Wincentego Pola jako motto do powieści „Zawsze oni” Suffczyńskiego zastosowane być mogą w całej pełni: do Emilji Szczanieckiej, bo myśl jej zajęta była nieustannie „dniem i nocą” dziejową niedolą Ojczyzny. Choć nie „z mieczem w dłoni” była

zawsze gotową do nowych ofiar, do nowych poświęceń w służbie dla Ojczyzny pomimo tylu wysiłków, tylu ofiar z krwi i mienia, pomimo tylu bolesnych zawodów, rozwinanych nadziei, tylu heroicznych poświęceń, idących pozornie na marne. — „Nie trzeba przecieć — mawiała — ustawać w pracy i nie poddawać się zwątpieniom, bo te cierpienia są konieczne, bo tego wymaga Sprawiedliwość Boża. Im zaś cierpienia są większe, tym bliższe jest Zmiłowanie Boże”. A gdy sędziwi wiek i słabość cielesna nie pozwalały jej w pracy tej brać czynnego udziału, wyręczała się pośrednictwem i nie ustawała w modlitwie, odmawiając codziennie „Modlitwę za Ojczyznę”, którą sobie ułożyła.

Żywo stoi mi w pamięci chwila, gdy mi Pani Emilja — nazywano ją ogólnie zawsze „Panią Emilją” albo „Panną Emilją” — dała pierwszą książkę do czytania ze swej licznej biblioteki, składającej się z dzieł polskich, francuskich i niemieckich autorów, właśnie przytoczoną wyżej powieść. Wryły mi się słowa W. Pola w pamięć a po przeczytaniu powieści tej, ujrzałem „Panią Emilję” w wyobraźni swej w legionach „owych” bohaterów, walczących i pracujących z zapalem i całem poświęceniem „dniem i nocą” dla dobra uciśnionej Ojczyzny.

Drobne to zdarzenie, lecz charakterystyczne a w tem podniosłe, bo przez obcowanie z ludem wiejskim poznana naocześnie główną przyczynę upadku narodu a znając potęgę dobrej książki, w tym kierunku oddziaływała na swe otoczenie a zwłaszcza na lud wiejski, szeregając pomiędzy nim książki i pisma o patriotycznym nastroju, zakupowane z własnych funduszy i sprowadzane w części z zagranicy a nawet takie, które stały na indeksie rządów zaborezych.

Jeszcze przed trzydziestu laty odbywały się w szkołach ludowych w

końcu roku szkolnego (wtenczas z końcem marca) publiczne egzaminy uczniów. O ile jej tylko zdrowie służyło, przybywała zawsze na te egzaminy czy tu w Pakosławiu, czy w Michorzewie lub w Michorzewku ze swymi bratankami Seweryną i Marią i z bawiacymi u niej gośćmi. Z zajęciem przysłuchiwała się egzaminom a po ich ukończeniu, rozdawała pilnym uczniom książki do czytania, zeszyty i przybory do pisania ku wielkiej radości obdarzonej dżiatwy.

Już w r. 1833 za jej staraniem założoną została szkoła ludowa w Pakosławiu. (W Michorzewie, wsi kościelnej, była już z dawnych lat szkoła parafjalna). Na ten cel podarowała gminie szkolnej do dziś istniejący, murowany dom, kryty dachówką, zabudowania gospodarskie, jak stodołę, oborę z chlewem, szopę do opału, przylegający duży ogród, 12 m. kw. drewna opałowego rocznie i sześć mórg roli, pod warunkiem dożywotniego prawa prezentacji nauczyciela, na co się regencja pruska w Poznaniu zgodziła, nie przypuszczając, że „Pani Emilja” tak długo żyć będzie. Później przeznaczyła dla użytku nauczyciela bardzo dobrą łaskę, lecz ta nie była sądowym zapisem objęta i dlatego priwilegium to z jej śmiercią odpadło. Z prawa prezentacji nauczyciela korzystała po trzy razy. Ostatni raz, gdy w r. 1884 mnie po śmierci mego poprzednika wybrała z pośród 48-miu, którzy się osobście o posadę tę zgłosili a razem z piśmennymi prośbami z pośród 93. Fakt ten dostatecznie dowodzi, jaką opieką szkołę i nauczycielstwo otaczała, dbając nie tylko o dobro szkoły, ale i o materialny byt nauczycielstwa.

Gdy Bismarck rozpoczął walkę kulturalną, godzącą głównie w serce narodu polskiego t. j. w jego gorącą wiarę i w niezłomne przywiązanie do kościoła św. i jego pasterzy, założyła w r. 1877 ochronkę, aby już w zaraniu

dziecka wszczepiać zasady wiary św. i obudzić w niem poczucie polskości. Często ochronkę odwiedzała a piękny, wprost wspaniały był to widok, godny pedzła artysty, Matrony tej, „Pani Emilji”, w gronie drobnej dżiatwy, tuliacej się do niej z wielkim zaufaniem a witającej swą dostojną Opiekunkę zawsze z wielką radością. O! bo „Jasnie Pani” miała zawsze „coś dobrego” dla grzecznych i pilnie odwiedzających ochronkę dzieci.

Co rok żądała odemnie regencja pruska w Poznaniu sprawozdania o ochronce: Ile dzieci do ochronki uczęszcza? W jakim są wieku? Czem się w ochronce zajmują? Czy się uczą czytania i pisania w polskim języku? Jakie ma wykształcenie ochroniarka? Kto ochronkę założył i kto ją utrzymuje? Nie dowierzano jednak moim sprawozdaniom, że dzieci przebywają w ochronce jedynie w celach opieki i to w czasie gdy matki ich zatrudnione są w polu. Czasami wpadał inspektor szkolny do ochronki, lecz niestety znalazł zawsze furtkę, prowadzącą do ochronki, na kłódkę zamkniętą, aby dzieci — tak się tłumaczyła pouczona ochroniarka — nie wychodziły na drogę, gdzieby łatwo mogły się dostać pod przejeżdżający wóz i uleść nieszczęściu. Tymwięcej, że ochronka stoi przy krzyżówce. Dzieci zaś wchodziły do ochronki tylnem wejściem, o czem inspektor szkolny nie wiedział, albo — przypuszczam — wiedzieć nie chciał.

Istnienie ochronki „po wieczne czasy” zabezpieczyła „Pani Emilja” w testamentie, sporządzonym w r. 1888 przez notariusza Mottego z Grodziska, przy czem służyłem jako świadek, stwierdzający własnoręczny podpis testatorki. Odnośny testament złożony jest w sądzie powiatowym w Pniewach.

Pakosław.

Stanisław Magnuszewicz

Wiek cały szkoły

Z powodu uroczystości jubileuszowych państwowej uczelni im. Dąbrowski w Poznaniu

Jak już pokrótce donosiliśmy, w dniu dzisiejszym państwowa uczelnia im. Dąbrowski obchodzi setną rocznicę swego założenia. Z okazji tej warto przytoczyć chociaż tylko garść szczegółów z historii wymienionego zakładu naukowego.

Państwowa uczelnia im. Dąbrowski nosiła dawniej nazwę „Königliche Luisenstiftung”. Nazwę tę otrzymała od protektorki swej ks. Ludwika z Hohenzollernów, żony ks. Antoniego Radziwiłła. Uczelnia ta, jako pierwszorzędną placówkę naukową Niemcy przypisywali wielkie znaczenie. Dokumenty zachowane w archiwach zakładu, charakteryzują ówczesne dążenia rządu pruskiego do germanizacji społeczeństwa polskiego przez szkoły.

Uroczyste otwarcie „Szkoły Ludwika” odbyło się 13 stycznia 1830 roku w obecności protektorki i władz rządowych. Szkoła mieściła się w kilku specjalnie wynajętych pokojach przy ul. Wrocławskiej 247 (obecnie państwowe konserwatorium muzyczne). W kilka miesięcy później przeniesiono ją na ul. Szeroką 101, lecz i tu po pewnym czasie ubikacje okazały się za szczupłe i nieodpowiednie. W roku 1831 szkołę zamknięto na kilka miesięcy z powodu panującej cholery i wybuchu powstania. Trudności finansowe tamowały rozwój zakładu do roku 1834, w którym to roku rząd pruski oddał szkole Ludwika część sekularyzowanego majątku Benedyktynki z pałacem Górków, jako wieczystą fundację. Przebudowa starego gmachu była niemożliwa, a zresztą zbyt kosztowna, wobec tego postanowiono go sprzedać i kupić nowy. Transakcję tę przeprowadzono w roku 1876. Grunt na nowy gmach nabyto od szambelana Tadeusza Morawskiego przy ul. Młyńskiej 39/40 (obecnie 10, 11, 11a). Była to dawniejsza posiadłość Urszulanek, wynosząca 55 a 90 m kw. z dużym sadem i łazienkami. Wszystko to zakupiono za 360 tys. mk. Zająto się budową bardzo energicznie.

Dnia 13 stycznia 1888 r. zniesiono oficjalnie nauczanie języka polskiego w szkole Ludwika. Odtąd liczba uczennic polskich maleje z roku na rok. Uczennice Polki podlegały specjalnej kontroli, nie wolno im było mówić po polsku, żądano od nich niemieckiego nazwiska. Szkoła miała opinię siedziby hakatyizmu. Jedyną podporą Polek był śp. Wojciech Seyda, jedyny Polak członek ciała nauczycielskiego, powszechnie ceniony i lubiany, którego jednakowoż wyższe władze szkolne w roku 1905 w 39-tym roku służby państwowej, przeniosły nad Ren, mszcząc się na nim zarazem — jak to otwarcie stwierdziły — za wychowanie synów na „wielkopolskich agitatorów”. Dyrektorami zakładu byli: Friedrich Barth, Baldamus, Doblin, Gall i od 1914—19 Güldner.

Po wypadkach 27 grudnia 1918 r. i ostatecznym oswobodzeniu Wielkopolski Naczelna Rada Ludowa mianowała dyrektorkę zakładu p. Marię Swinarską. W 1919 r. zaprowadzono już w

szkole naukę języka polskiego i religię w języku polskim. Było wówczas 31 klas i 937 uczennic — Polek 46. Dnia 1.5.1919 r. została nadana zakładowi nazwa Państwowej Uczelni Żeńskiej im. Dąbrowski w Poznaniu. Ostatniego kwietnia przed konferencją plenarną, rozpoczynającą rok szkolny 1919/20, gremjum nauczycieli Niemców oświadczyło, że nazajutrz podejmą pracę jedynie pod nast. warunkami: a) że wyższe klasy, w których Polki i Niemki razem uczyć się miały, będą podzielone narodowościowo i oni tylko uczennice Niemki uczyć będą, b) że konferencje odbywać się mają oddzielnie z Niemcami i tylko w języku niemieckim itd. Dyrektorka sprawę przedłożyła Naczelnej Radzie Ludowej, która zawyrokowała krótko: „o ile nauczyciele Niemcy nie stawiają się nazajutrz do pracy, należy zwolnić natychmiast wszystkie uczennice Niemki. To na razie poskutkowało.

Dnia 1 maja 1919 r. odbyło się uroczyste otwarcie zakładu. W czerwcu poświęcił go ks. kanonik Łukomski. W październiku część nauczycieli Niemców zwolniono ze służby polskiej, pozostałych zwolniono później Prow. Kolegi. Szkolne. Zakład rozwija się nadal pomyślnie. Dyrektorką jest p. Marija Swinarska. Uczelnia im. Dąbrowski składa się z trzech budynków dwupiętrowych, które otaczają wspólny dziedziniec od strony wschodniej. Zakład posiada 29 sal szkolnych, aulę-kaplicę, salę rysunkową, salę i pracownię fizykalną itd.

Nabożeństwo — Akademja

Uroczystości jubileuszowe państwowej uczelni im. Dąbrowski rozpoczęły się w dniu dzisiejszym uroczystym nabożeństwem dziękczynnym u Fary. Mszę św. odprawił ks. biskup Dymek. Kazanie wygłosił b. prefekt ks. dr. Janicki. W nabożeństwie wzięły udział władze szkolne, grono profesorskie z dyr. Swinarską na czele, przedstawiciele miasta, województwa i młodzież szkolna. O godz. 11-ej przedpołudniem odbyła się uroczysta akademja w auli szkolnej. Wśród gości zauważyliśmy ks. kardynała Hlonda, kuratora Namysla, b. kuratora Chrzanowskiego, gen. Dzierżanowskiego, radcę Kultysa, wizytatora Węrowskiego, Matieu i innych. Przed otwarciem akademji chór dziewcząt odśpiewał pieśń p. t. „Uczelnia nasza”. Następnie zabrała głos dyr. zakładu p. Swinarska, witając ks. Prymasa, przedstawicieli władz szkolnych i b. wychowawców. W dalszym ciągu przemawiali: ks. kard. Hlond, kurator Namysl, dyr. Ostrowski i inni. Z kolei p. dr. Drzewiecka wygłosiła odczyt o historii zakładu. W końcu odbyły się chórowe deklamacje pod kierownictwem p. Jaworskiej i śpiewy. Uroczystość zamknął wspólny śpiew hymnu narodowego.

Obszerniejsze sprawozdanie z uroczystości jubileuszowych zamieścimy w następnym numerze. (tr.)

Z konferencji w Hadze. — Delegaci niemieccy na śniadaniu u Brianda. Siedzą z lewej ku prawej: sekretarz stanu v Schubert, min. Rzeszy dla ziem okupowanych dr. Wirth, min. Briand i min. Rzeszy dla spraw gospod. Schmidt.

młoda i przystojna kobieta w wieku 20 do 22 lat. Wobec tego, że chwila była krytyczna, spełniła swój obowiązek i na świat przyszło dwóch chłopców. Znaczący należy, że wszelkie przygotowania były już poczynione.

W chwili, gdy akuszerka zamierzała wykopać nowonarodzone dzieci, jeden z asystujących dwóch mężczyzn wziął noworodka i wrzucił go żywcem do pieca kaflowego, gdzie buchał już silny ogień. Za chwilę uczynił to samo z drugim dzieckiem. Tym potwornym i nieprawdopodobnym czynem akuszerka była tak zaskoczona, że nie miała odwagi nawet zaprotestować, gdyż zbrodnia zataiła jej poprostu oddech w piersiach.

Po ukończeniu swych czynności akuszerce nałożono ponownie opaskę na oczy i odwieziono ją jakimś krętym drogą do Modliborza. W drodze groźono jej zabiciem, w razie gdyby wyjawiała tajemnicę strasznej zbrodni lub doniosła o niej policji. Z tą pogroźką pozostawiono ją na szosie pod Modliborzycami w ciemną noc o około godz. 3-ciej. Akuszerka wróciła pieszko do domu i wkrótce doniosła władzom, jak również opowiedziała to zajęcie znajomym.

Obecnie toczy się jeszcze śledztwo w kierunku stwierdzenia, czy sprawa ta, nie jest wpływem jakiegoś chorobliwego urojenia, tak bardzo bowiem wydała się ona nieprawdopodobną. (k)

Kasyno gry w Zakopanem?

Zakopane, upadające pod rządami sanacji, chwytając się rozmaitych sposobów ratunku. Ostatnio znowu ożyła tam myśl założenia domu gry, o czym już swego czasu pisaliśmy. Poniżej zamieszczamy słuszne uwagi, w tej sprawie miejscowego działacza narodowego i znawcy stosunków, p. inż. Wesolowskiego:

Projektów urządzenia w Zakopanem kasyna gry hazardowej przewijało się dosyć różnym ludziom przez głowę od dawna, lecz na szczęście byli równocześnie inni, roztropniejsi, którzy takie projekty już w zarodku zawsze umieli stłumić. Ludzie ci jasno zdawali sobie z tego sprawę, że choćby Zakopane miało z tej imprezy mieć nawet złote palce, to jednak nie można się na taką rzecz zgodzić. Nie można bowiem dopuścić do tego, aby jedna jakaś miejscowość, ta czy inna, miała się wzbogacać kosztem ruiny obywateli kraju.

Nie można żadnej w tym względzie przeprowadzać analogji z obcymi krajami i obcymi kasynami.

Nie można się bowiem ludziom, żeby do Zakopanego przyjeżdżał zgrywać się cudzoziemiec, np. Anglik, Francuz lub Włoch, a już najmniej Niemiec. Ludzie ci mają bliżej położone i znacznie piękniejsze miejscowości z kasynami, niż Zakopane, a już najmniej mogłoby Zakopane liczyć na daleki wschód, którego przedstawiciele jednak często widzi się np. w Monte Carlo.

Któż więc miałby się zgrywać w Zakopanem, na kogóż ta złota pulapka miałaby być nastawiona? Oczywiście na samych swoich. Odpowiedzą na to zwolennicy kasyna, że przecież lepiej, aby ci, co jadą z kraju zagranicę i tam się zgrywają, raczej się zgrywali w kraju i aby pieniądze w kraju pozostały. Na szczęście nie mamy w kraju, jak dotąd, zbyt wielu nalogowych zwolenników rulety, czy transe et quarante. Ale niechby taka pulapka powstała w kraju, to przy naszej znanej lekkomyślności i łatwym uleganiu namiętnościom liczba graczy wielokrotnieby się zwiększyła. Sposobność czyni człowieka przestępcą.

Żydz przy swojej wstrzemięźliwości nie grywaliby prawie zupełnie, — ich kasynem jest giełda; więc skrupiłoby się to chyba na naszych rodakach, bo i taki, który już jeździ zgrywać się gdzieś dalej, jeździłby tu częściej i zgrywałby się tem samem więcej. Zakopane wprawdzie dostawałoby z tego jakiś może nawet pokaźny ochlap, ale w gruncie rzeczy gros wydartych z nas — w tak ciężkich czasach pieniędzy wywoziliby zagranicę ci, którzy sfinansowaliby przedsiębiorstwo swym kapitałem.

Jeśli gdzieindziej kasyna gry są pulapkami na obcych, to my musimy bronić się do upadłego, aby w Polsce obcy spekulanci, nie przebiegający w środkach, nie zastawiali ich na nas.

Bardzo wiele miejscowości klimatycznych podniosło się i wzbogaciło nie kasynami gry, lecz tylko godziwą pracą. Zakopane może po tej drodze pójść do rozwoju.

E. Wesolowski.

Spryciarz i bankier

Amerykanie uchodzą za ludzi bardzo zaradnych i energicznych. Te ich zalety wykazywały się w całej pełni podczas ostatniej zawieruchy giełdowej, która dotknęła setki i tysiące ludzi, tracąc z dnia na dzień bogactwo w otchłań nędzy. A jednak ilość zamachów samobójczych była znikomo mała. Tak na przykład jeden z takich dotkniętych nagłym spadkiem akcji graczy, znalazł się w sytuacji bez wyjścia. Potrzeba mu było na gwałt pieniędzy. Nie namyślając się długo, udał się do dyrektora towarzystwa Asekuracyjnego.

— Panie dyrektorze — powiada przybysz — potrzebuję 10 tysięcy dolarów, przychodzę, żeby mi pan je pożyczył. Jestem ubezpieczony w pańskim towarzystwie na 50 tysięcy dolarów na wypadek śmierci.

— Panie — odpowiada dyrektor — pan wpłacił dopiero 2 tysiące dolarów, nie mogę panu pożyczyć dziesięciu!

— Potrzebuje dziesięć tysięcy — powtarza gość — daję panu do wyboru: albo mi pan pożyczę ile żądam, albo jutro będzie pan musiał wypłacić wdowie po mnie 50 tysięcy!

Dyrektor spojrzął na franta — zastanowił się chwilę i — żądane 10 tysięcy dolarów pożyczył.

Zapowiedź klęski

W okolicach Leningradu (Sowiety) dostrzeżono ostatnio w czasie polowań szereg niezwyklej niedźwiedzi, nieznanej rasy i olbrzymiej wysokości. W czasie jednego z polowań na zające, niedźwiedź taki rzucił się na grupę myśliwych i dopiero po dwugodzinnej walce i z pomocą naddbiegłych chłopów zdołano go zabić. O rozmiarach niedźwiedzia tej nieznanej rasy świadczy waga 170 kilogramów.

Zdaniem uczonych, którzy zajęli się tym niezwyklej okazem, niedźwiedzie pochodzą z tajgi syberyjskiej, bądź z Uralu, skąd rozpoczęły wędrówkę, wiedzone — jak sądzą uczeni — instynktownem pręciwieniem jakichś żywiołowych wydarzeń. Zaobserwowano już wielokrotnie, zwłaszcza w czasie wojny światowej, że zwierzęta w większym stopniu obdarzone instynktem samozachowawczym zdradzały poczucie klęski głodu, pożaru lasów, czy bitew, i uciekały ze swych legowisk, kierując się w dalsze okolice.

Ucieczka reniferów przed śmiercią głodową

Wskutek niepomyślnych warunków atmosferycznych tysiącom reniferów ławńskich grozi śmierć głodowa. Mech stanowiący główne ich pożywienie, w wielu okolicach jest przykryty tak grubą warstwą zmarzniętego śniegu, że zwierzęta nie są w stanie dokopać się do swej paszy. Olbrzymie stada reniferów ruszyły na po-

Wytwór chorobliwej fantazji czy potworna zbrodnia?

Inowrocław i okolice obiega od tygodnia przeszło alarmująca wiadomość, budząca potwornością swą, jak również tajemniczością poważne zastrzeżenia co do jej prawdopodobieństwa. Z tych dwóch przyczyn też, jak i również z powodu niejasności samej sprawy domysły i komentarze są tak olbrzymie, że trudno poprostu wpłynąć na umiarkowanie się sądu opinii publicznej zaniepokojonej kursującymi plotkami.

Z uwagi na toczące się śledztwo wstrzymaliśmy się od poruszania jej na łamach naszego pisma. Obecnie jednak, gdy wersja ta nabiera coraz większego rozgłosu podajemy ją do wiadomości.

W dniu 2 stycznia rb. akuszerka z Modliborzy w pow. inowrocławskim jak sama oświadcza w doniesieniu do władz, została przywołana na krótko przed północą do położnicy przez jakiegoś mężczyznę stojącego przy oknie, a przynaglającego ją zarazem do pospiechu. Nieznajomy na zapytanie wyjaśnił, iż pomoc akuszerki potrzebna jest w pobliskiej wsi w Szpitalu i powołał się na nazwisko p. Zimonia. Gdy akuszerka wyszła przed dom, znalazła

jącego się w odległości o około 50 kroków kryty zaprzęg parokonnny stał skierowany już w stronę Szpitala. Ogromnie przemęczone konie wskazywały na przebycie dłuższej i pospiesznej podróży. Przy powozie stał drugi mężczyzna zamaskowany. Pani M. wkrótce znalazła się już w powozie, gdyż została wepchnięta przez nieznajomych przemocą, a gdy konie ruszały z miejsca nałożono jej na oczy przepaskę. Poczęła krzyczeć, lecz obydwa mężczyźni uspokoiili ją oświadczając, że tylko dla tego zawiązali jej oczy, by nie widziała dokąd jadą. Uspokoiła się, gdyż tłumaczyła sobie potrzebę pomocy może w jakimś wypadku dyskretnym i uległa przemocy, usiłując się zorientować w kierunku jazdy. Stwierdza, że ujechano szosą w stronę Szpitala około 2 klm. a następnie skręcono na polną drogę w kierunku Parchania lub też Parchanek. Jazda trwała przeszło godzinę, a furman zmieniał kilkakrotnie kierunek, wywołując dezorientację w umyśle akuszerki. Gdy powózka zatrzymała się, po schodach wprowadzono ją do jakiegoś domu i tam po przejeździe korytarza i jakichś schodów, stanęła w pokoju, gdzie była położnica,

judnie, przeszli przez strefę, w której nie widzieli ich od 25 lat i przekroczyli południową granicę obszarów oddanych La-pocńczykom na pastwiska dla reniferów. Pozostałe na łakach stogi siana są w wiel-kim niebezpieczeństwie i władze miejsco-we nakazały właścicielom zwinąć je na-tychmiast, natomiast wszczęto energiczną akcję, aby przygotować dla reniferów no-we pastwiska dalej na południe.

Głos syreny zapala światło

Genjusz dąży do zastąpienia człowieka maszyną. Niewykluczone że świat cały wkrótce odpowie tysiącom mechanicznych reakcji na najbardziej przelotne kaprysy ludzkie za pomocą pociśnięcia guzika. Nad przystanią Newark w New Jersey robione są od pewnego czasu próby ze zbu-dowaniem przez T-wo Westinghouse insta-lacjami, dzięki którym pewna wysokość głosu syreny powoduje automatyczne włą-czenie elektrycznego prądu i zapalenie się światła. Podczas ostatniej próby Televo-xu, gdy aeroplan T-wo Westinghouse znaj-dował się na wysokości 600 metrów nad przystanią Newark, jeden ze znajdujących się na nim lotników dał sygnał dzwinkowy na syrenie... Natychmiast doki, składy, tory i wszelkiego rodzaju zabudowania porto-we zalane zostały potokami światła, spły-wającego z tysiąca lamp, które zapaliły się automatycznie pod wpływem głosu syre-ny.

Wykresy snu a ich ważność dla zdrowia

Dyrektor londyńskiego instytutu dla badań nad snem, doktor H. M. Johnson twierdzi, iż zbyt wielką uwagę zwraca ludzkość na zdrowotny stan serca, zębów, nerek i na reumatyzm, lekceważąc i za-niedbując, ku własnej szkodzi, badanie nad wykresami snu, które posiadają, wbrew ogólnemu zdaniu, ogromny wpływ na zdrowotne warunki poszczególnych osób. Dokt. H. M. Johnson ustalił przede-wszystkiem, że człowiek śpi, „falami”, czyli że zobrazowanie snu można sobie przedstawić jak falujące morze pod wpły-wem wiatru. Po przeprowadzeniu kilku-tysięcznych badań na różnych okresach snu londyński uczony stwierdził, że nor-malny człowiek w czasie osmiodziesiętnej snu zmienia położenie co najmniej 35 razy. Pierwszy okres snu trwa od 11 do 14 mi-nut najdalej, następuje druga „fala”, a następnie snu zmienia swą prawdziwą istotę. Niesłusznym jest twierdzenie, że istnieją pewna różnica pomiędzy snem przed a po pół-nocy. Miara odpoczynku jest jednaka. Najbardziej głęboki sen następuje w pierwszych dwóch godzinach. Londyński lekarz porównuje działanie snu na ludzki organizm do elektrycznej baterji, którą należy zawsze naładowywać, aby mogła skutecznie działać. S. F.

Przestronny uniwersytet

Do lipskiej wszechnicy uczęszcza w se-zonie zimowym około 6.000 słuchaczy, dla których aule uniwersyteckie są za cła-sne. Ostatnimi czasy zaczęto sobie radzić w ten sposób, iż próbowano przenosić nie-kóre prelekcje za pomocą mikrofonu do sal odczytowych, położonych poza mura-mi wszechnicy. Próby te dały najzupeł-niej zadowalające wyniki. Wszystkie lic-znie uczęszczane wykłady będą transmito-wane w przyszłości za pomocą głośników do sal odczytowych w mieście.

Ważne dla każdego rzemieślnika

Rzemiosło a świadectwa przemysłowe

Piszą nam z miasta:

Następuje obecnie okres kontrolo-wania przez urzędy skarbowe wszyst-kich przedsiębiorców, czy wykupili prawidłowe świadectwa przemysłowe. Nie ominą w tym wypadku również naszych najdrobniejszych warsztatów rzemieślniczych, gdzie napewno czę-sto dojdzie do nieporozumień. W myśl załącznika do art. 23 ustawy o podat-ku przemysłowym z dnia 15 lipca 1925 (rozdz. XIX. lit. C. część druga), rze-mieślnicy są zobowiązani wykupić świadectwo przemysłowe VIII katego-rji, jeżeli zatrudniają więcej niż jednego pracownika. Twierdzenie to jest poparte wyrokami Sądu Najwyż-szego:

a) (Orzecznictwo Sądów Polskich tom VIII., zeszyt 7 z roku 1929 lipiec nr. 353).

„Pracownia rzemieślnicza prowa-dzona przez właściciela przy udziale jednej najemnej siły pomocniczej lub jednego członka rodziny, nie ma obo-wiązku wpłacania podatku przemysło-wego”;

b) (Orzeczenie ogłoszone w roku 1928 pod nr. 96):

„Poprzednia ustawa o państwowym podatku przemysłowym z dnia 14 ma-ją 1923 r. zaliczała do kategorii VIII. zajęcia rzemieślnicze, zatrudniające tak przy fabrykacji ręcznej jak i przy stosowaniu silników mechanicznych, licząc w tem właściciela i członków rodziny zatrudnionych w przedsiębiorstwie. Nowela z 1925 r. zmieniła prze-

pisy powyższe i do kat. VIII. zaliczyła przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 1 (czyli od 2) do 4 robotników i wylą-czała z liczby robotników właściciela, ośobiście zatrudnionego w zakładzie”.

Jak więc z powyższego zupełnie jasno wynika, rzemieślnik pracujący z jedną tylko siłą pomocniczą, nie pla-ci ani podatku obrotowego ani też nie wykupuje świadectwa przemysłowego. Urzędy Skarbowe natomiast, kierując się przestarzałym okólnikiem Mini-sterstwa Skarbu z 24 grudnia 1924, żą-dają od wszystkich rzemieślników bez wyjątku — świadectwa przemysłowe-go VIII. kat. i zmuszają tem samem wszystkich rzemieślników do odwoły-wania się do sądów. Jeżeli się zważy obecne przeciążenie sądów naszych, musimy takie załatwienie sprawy u-ważyć za wysoce niepraktyczne i zby-teczne obciążające budżet państwa. Z drugiej strony naraża się sfery rze-mieślnicze na kłopoty i niesłuszne koszty, bądź to w formie znaczków stemplowych na odwoływaniach od kar i decyzji, bądź też wszystkich in-nych. Jeżeli dalej zważymy obecne przeciążenie podatkami wszystkich o-bywateli, a szczególnie tego drobnego rzemieślnika, który w ciężkiej sytuacji gospodarczej walczy poza tem z róż-ne-mi innymi jeszcze trudnościami, aby tylko utrzymać swój warsztat i za-ro-bić jako tako na utrzymanie swej ro-dziny, dziwić nas musi, że Minister-stwo Skarbu nie zmieniło dotąd jesz-cze okólnika z 1924 r. uwzględniając zapadłe rozstrzygnięcia Najwyższego Sądu.

Nie chcąc atoli rzemieślników na-razić na niepotrzebne koszty, musimy jednakże zaznaczyć, że warsztaty pra-cujące sposobem fabrycznym, to zna-czy przy pomocy silników mechanicz-nych, muszą posiadać świadectwa przemysłowe, chociażby tylko sam właściciel w nim pracował. W końcu dochodzimy do wniosku, że wszelkie komisje odwoławcze oraz sądy, które są już obecnie przeciążone i mają wiele spraw niezakończonych już od roku a nawet podobno od dwóch, w krótkie dostaną jeszcze więcej spraw i wogóle nie zdołają ich załatwić, a Urzędy Skarbowe nałożone podatki mimo słusznych odwołań, będą ścia-gać przymusowo, fantując u rzemieślni-ka co się da. Dokąd nasze rzemiosło w ten sposób traktowane dojdzie? Czy ma już zupełnie zejść na działy.

T a d.

Z Teatru Wielkiego

Po okresie świątecznym zespół Te-atru Wielkiego pod energicznym kie-rownictwem dyr. Wojciechowskiego podjął na nowo intensywne wysiłki około przygotowania najbliższych no-wości repertuaru. Ze szczególnym na-kładem pracy przystąpiono do prób nad atrakcyjną nowością wszystkich scen europejskich, nad czeską operą Weinbergera „Szwanda Dudziarz”, któ-rego niedawna premiera w Państwo-wej Operze w Berlinie odbiła się trium-falnym echem w prasie międzynarodow-ej. Poznańska scena będzie pierwszą w Polsce, która zdobędzie się na wy-stawienie pięknego choć niezwykle trudnego dzieła. W pełnym toku przy-gotowań znajduje się również Saint-Saensa „Samson i Dalila” oraz jedna z najefektowniejszych operetek nowo-czesnych Léhara „Frasquita”. Tymcza-sem wraca na afisz „Łusja z Lammer-moor”, która tak entuzjastycznie zosta-ła przyjęta przez publiczność jak i pra-sę, a ze względu na wyjazd p. Woliń-skiego chwilowo zeszła z repertuaru. Obecnie popisową partję tenorową ob-jął p. Drabik, powszechnie lubiany i ceniony liryczny tenor naszej Opery. Miłośnicy bel-canta znajdą znowu oka-zję do podziwiania i używania piękne-go śpiewu, to też spodziewać się trze-ba, że przedstawienia „Łucji” z wybor-ną Zofją Fedyczkowską w partji tytu-łowej zapełnią znowu szczerze wido-wnię Teatru Wielkiego.

SPORT

Gry ruchowe

Siatkówka. O mistrzostwo okręgu spo-tykają się w niedzielę: godz. 16: AZS — Marcinkowski, Czarna Trzynaśka — Ber-ger; godz. 16.30: AZS — Berger, Harc. Druż. Lotn. — Czarna Trzynaśka; godz. 17: Sokół — AZS.

Koszykówka. O mistrz. kl. B. grają o godzinia 15: AZS II — Sparta, Harc. Druż. Lotn. II — Marcinkowski II, o godz. 16: Warta II. — Berger II, Sokół II — Dru-karz, godz. 16.30 AZS I — Korona. Wszyst-kie rozgrywki odbędą się w hali ośrodka przy ul. Grunwaldzkiej.

Hazena. Na stadionie D. O. K. VII odeb-dą się następujące spotkania: godz. 10: I-kart I — Warta III, godz. 14: Warta I — Warta II.

Hokej na lodzie

Okręgowe mistrzostwa Warszawy roz-poczynają się w niedzielę. W klasie A. star-tują tylko „Legia” i „Polonia”. tel. wł.) TS. **Kanadyjczycy** pokonali kombinowaną drużynę Villars 23:0 (8:0, 6:0, 9:0).

O mistrzostwo Niemiec w pierwszym spotkaniu turnieju w Berlinie „B. S. C.” pokonał po ciężkiej walce „V. F. B.” Kró-lewiec 4:1 (3:1, 0:0, 1:0), „Brandenburg” zwyciężył VFL „Rastenburg” 5:1 (2:1, 2:0, 1:0). (radio)

„AZS” i — „Warta” I. Do walki o tytuł mistrza okręgowego staną te dwa zespoły. Wobec równości sił mecz zapowiada się bardzo ciekawie, a odbędzie się w niedzielę o godz. 12 na Przepadku. Łód jest w do-brym stanie, a dla publiczności urządzono odpowiednie pomieszczenie.

Piłka nożna

Zarząd ligi rozpatrywał no swem ostat-nim zebraniu wniosek o pozostawienie „Turystów” w lidze, uznając się niekompe-temnym do załatwienia tej sprawy. Wnio-sek ten zostanie przekazany walnemu ze-braniu. (tel. wł.) T. S.

„HCP” i — „Poznanja” I. Powyższe za-wody odbędą się w niedzielę o godz. 13 min. 30 na boisku HCP przy Górnej Wil-dzie i zapowiadają się bardzo interesu-jące.

Na walne zebranie POZPN przybędzie prawdopodobnie delegat PZPN, który zba-da na miejscu powody, dla których praca na terenie Poznania była tak utrudniona. (tel. wł.)

Lwowska „Pogoń” postawiła wniosek jak już donosiliśmy na walne zebrania zebra-nia ligi, by zawiesić mistrzostwa na rok 1930. Wniosek świadczy o niebywałej sła-bości tego klubu, obawiającego się widocz-nie ciężkich spotkań ligowych; ponadto jest on nieformalny, gdyż wstrzymanie mi-strzostw ligi pociągnęłoby automatycznie i wstrzymanie mistrzostw klasy A, gdyż żaden klub ligowy nie spadłby w roku bież., i żaden klub A klasowy nie byłby proponowany do ligi. Równałoby się to zupełnie klasę kasowej dla OZPN, które straciłoby 1 proc. brutto od dochodów za mistrzostwa ligi, a ponadto odsetki od mi-strzostwa klasy A. (tel. wł.)

Zmiany w lidze zajdą prawdopodobnie przedewszystkiem w wydziale gier, do któ-rego klubu będą chciały delegować swo-ich przedstawicieli, gdyż tam nieraz roz-strzygają się losy towarzystw ligowych. Zostaną według pewnych przewidywań pp. Derda, Mudry i Zakrzewski, lecz reszta bę-dzie się składała z ludzi nowych. (tel. wł.)

Preliminarz ligi na rok 1930 obraca się w granicach 17.300 zł. tak po stronie do-chodów jak i rozchodów, przyczem jako fundusz rezerwowy zostanie z roku ub. około 5000 zł. — Suma ta ma zostać teore-tycznie zwrócona klubom według propor-cji odsetek przez nich wpłaconych, lecz w rzeczywistości zostanie ona w kasie na krycie zobowiązań towarzystw wobec ligi P. Z. P. N. (tel. wł.)

Na cele subwencjonowania zawodów o wejście do ligi (mistrzostwo międzyokrę-gowe PZPN) przeznacza projekt prelimi-narza ligi zł. 1500, lub ewent. uczestnictwo w pokrywaniu w 50 proc. deficytu z tychże spotkań. — Ponieważ lidze powinno zale-żeć na tem, by rzeczywiście najlepszy a nie najzasobniejszy klub wszedł do czoło-wej klasy więc przyjęcie tego wniosku nie powinno napotkać na trudności. (tel. wł.)

Różne

W dalszym ciągu drugich akademickich mistrzostw świata w Davos w jeździe szyb-kiej na łyżwach zwyciężył w biegu na 500 mtr. Thunberg w czasie 43.6 przed Ballan-grudem 44.6, oraz w biegu na 1500 mtr. Thunberg 2:18.1 przed Ballangrudem 2:19.1. (radio)

Wśród zawodowców

Paolino pokonał w piątek w Nowym Jorku w Madison Square Garden von Po-ratha w 10 starciach na punkty.

Bartneck i Tobeck, dwaj i u nas znani pięściarze z Wrocławia walczyli w piątek w Berlinie poraz pierwszy jako zawodowcy wygrywając obydwa. Bartneck pokonał Metznera (Kolonja) w 6 starciach na punk-ty, Tobeck pokonał Trollmanna (Hano-wer) w pierwszym starciu przez k. o.

RADJO

Programy radiotelefoniczne

Poniedziałek, dnia 13 stycznia 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał cza-su; godz. 13.05 koncert gramofonowy; go-dzina 14.00 notowania giełdy; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozda-nie o ruchu statków itd.; godz. 16.50 odczyt T. C. L.; godz. 17.10 lekcja gry szachowej; godz. 17.30 audycja regionalna; godz. 17.45 koncert solistów. Wykonawcy: Włodzi-mierz Pietrzycki (klarnet); Antoni War-chalewski, śpiew. op. (baryton), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. 18.45 nadpro-gram; godz. 19.05 „Silva rerum”; godzina 19.25 pogadanka radiotechniczna; godz. 19.45 odczyt p. t. „Parowóz przyszłości, je-go zastosowanie i różne środki komunika-cji” (cz. II.) wygl. inż. B. Radoński; godz. 20.05 10 minut humoru (dowcipy i aforyz-my red. H. Grudzińskiego), godz. 20.15 odczyt p. t. „Świat książek” (wygl. p. J. E. Skiński); godz. 20.30 koncert muzyki lek-kiej. Wykonawcy: Lucja Pieprzówna (so-pran), Kajetan Kopczyński (baryton), prof. Franc. Łukasiewicz (akomp.) Orkiestra 57 p. p. pod batutą por. Jarosława Vorela; go-dzina 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT

i sportowe; godz. 22.15 lekcja tańców (wy-klada p. Stefan Wituszkowski).

Z historii Śląska

Na rok 1929 przypadało 600 lecie hołdów śląskich i utraty ziemi śląskiej na rzecz Czech. Po 600 latach rozmaicie tłumaczono powody tego faktu. Niemiecko-pruska — od Marii Teresy — zwierzchność Śląska nakazywała widzieć te przyczyny we fali germanizacji idącej od końca XII wieku. Poglądy te uległy jednak w naj-nowszej lit. — hist. powst. gruntownej re-wizji. Okazało się, że w wieku XIII Śląsk był ośrodkiem wszelkiej akcji zjednocze-niowej, że ustrojowo był bardziej polski niż reszta Polski.

Cale to zagadnienie poruszy w Radjo Poznańskim historyk średn.-polsk. prof. Zygmunt Wojciechowski. prof. Uniwersy-tetu Poznańskiego, dając w 12 prelekcjach obraz związków politycznych i ustrojo-wych Śląska z Polską. Wykład wprowa-dzający wygłoszony został dnia 4 stycznia 1930 r., wykład następny wchodzący w me-dias res polityki zjednoczeniowej Władysława II i jego następców po Henryku IV wygłoszony będzie 15. I. 1930 r.

Radjo w Szamotulach

W dniu 1 stycznia 1930 r. było zareje-strowanych w tut. Urzędzie Poczto-Tele-graficznym 191 radioabonentów, zatem liczba ich wzrosła w ciągu miesiąca grud-nia 1929 r. o 10. Jest to objaw pocieszający postępu w tej dziedzinie, który świadczy o co raz większym zainteresowaniu tutej-szej ludności dla tak kulturalnego, nowo-czesnego urządzenia, jakim jest radjo.

Budowa radiostacji łódzkiej na ukończeniu

Podjęta niedawno przez „Polskie Ra-djo” budowa stacji nadawczej w Łodzi po-suwa się naprzód szybkimi krokami. O-becnie wykończono już budynek aparatu-ry nadawczej, a prace nad budową wież antenowych są w pełnym biegu. Urucho-mienia stacji łódzkiej należy spodziewać się wczesną wiosną roku bieżącego.

Co mówiono o radju w roku 1892.

W angielskim miesięczniku „Fortnigh-ty Review” w zeszycie za miesiąc luty 1892 r. sławny fizyk, prof. William Crookes, o-publikował artykuł, w którym przepowie-dział rozwój przyszłej radiofonji. Następu-jący ustęp z tego artykułu niech świadczy, jak zdumiewająco daleko już wtedy sięga-ły przewidywania tego uczonego.

„Czy istnieją w przyrodzie długie fale eteru, których oko ludzkie nie wyczuwa, które dokoła nas są w nieustającym ru-chu? Nie stwierdziliśmy tego i do niedaw-na jeszcze nie myśleliśmy o tem na serio. Ale badania Lodge’a w Anglii i Hertza w Niemczech odkryły przed nami prawie nie-ograniczoną ilość zjawisk, stwierdzających istnienie fal eteru kosmicznego lub pro-mieni elektrycznych, których długość mo-że wynosić od tysiąca mil do kilku stóp. Otwiera się przed nami nowy świat zczar-owany, świat, który, być może, umożliwi nam nawet przesyłanie myśli na odległość! Nie można już dziś tego przypuszczenia odrzucać. Promienie świetlne nie przenika-ją przez ścianę murowaną, nie przenika-ją one także i przez mgłę londyńską, wiemy o tem wszyscy aż nazbyt dobrze. Ale dla fal elektrycznych długości 1 metra lub więcej niema zapor, każda bowiem zaporą jest dla tych fal przeźroczysta, jak szkło. Powstała więc możliwość telegrafo-wania bez drutów, bez kabli, bez kosztow-nych przewodów. Przypuszczam również, że będą wynalezione takie aparaty, które przez pokrećenie śrubą lub przez zmianę długości jakiegoś drutu będzie można tak regulować, aby odbierać było można fale o dowolnej umówionej długości. Jeżeli a-parat nadawczy będzie ustawiony np. na 50 m., to aparat odbiorczy będzie chwycił tylko takie fale, które będą leżały pomię-dzy 45 i 55 metrami, i będzie nieczuły na wszystkie inne. Jeżeli będziemy posiadali do dyspozycji fale rozrzucone, od jednej sto-py aż do paru tysięcy mil długości, to na-wet tajemnica korespondencji będzie mo-gła być zachowana. Bo nawet, gdyby się znalazł taki ciekawski, któryby nieustrudze-nie szukać chciał rozwiązania zadania, to z pewnością przerazi go myśl, że musiałby zbadać miliony różnych kombinacji wśród zapasu istniejących możliwości w długo-ściach fal i tylko chyba przez przypadek mogłyby się natknąć na tę falę, na której podsłuchiwanie byłoby istotnie możliwe”.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego zło-żono w dalszym ciągu:

Na ubogich miasta Poznania: B. J. 3 zł; — razem z poprzednio pokwitowane-mi 679,20 zł.

Na Czerwony Krzyż: M. K. 15 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 25 zł.

Na L. O. P. P.: P. S. 4 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 32 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. 5 zł; — Pietraszakowa 10 zł; — Ludwika Graczykówna 20 zł; — Józefa Feld 5 zł; — L. S. 5 zł; — razem z poprzednio po-kwitowaniami 800,20 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Małgorzata Pieprzykowska z d. Przebie-rała, wdowa, 83 l. Tekla Szczepańska z d. Strzyżyńska, 67 l. Helena Działottowa z d. Górecka, 49 l. Zbigniew Walkowiak 3 l. 8 m. 21 d. Seweryna Szaroleta z d. Grallówna, 54 l. Jan Cofta, mistrz kolo-dzijski, 76 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”** urządzi w niedzielę dnia 12 bm. w sali Ogrodu Zoologicznego zabawę taneczną. Początek o godzinie 18.

— **Tow. Śpiewu „Halka”**. Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 12 bm. o godz. 17 w lokalu zebrania p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16.

— **Koło Śpiewackie „Gęś”** Poznań - Winiary. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 12 bm. na sali pana Jędraszewskiego w Urbanowie o godz. 15.

— **Rycerze Białego Orła - Śródmieście**. Zebranie organizacyjne odbędzie się dnia 12 bm. o godz. 15 na sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8.

— **Wszelchstanowy Związek Białych Rycerzy Poznań - Tum**. W niedzielę, dn. 12 bm. o godz. 8.45 zbiórka na Placu Tumskim celem wzięcia wspólnego udziału w mszy św. w Katedrze. W poniedziałek, dnia 13 bm. roczne walne zebranie o godz. 19.30 w Domu Katolickim na Śródcie. Ciekawy referat p. Marijana Jaśkowiaka. — Dnia 15 bm. o godz. 18.30 ćwiczenia w sali gimnastycznej na Śródcie.

— **Tow. Terminatorów Krawieckich**. — Walne zebranie odbędzie się dnia 12 bm. o godz. 15 w Domu Rzemieślniczym przy ul. Fr. Ratajczaka.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy przy II Harcerskiej Drużynie Morskiej** urządzi w niedzielę dnia 12 bm. o godz. 19 herbatkę, na którą uprzejmie wszystkich zwolenników harcerstwa polskiego zaprasza Harbata odbędzie się w lokalu p. Bayrowej przy pl. Bernardyńskim. Wstęp zniżony; dla pp. studentów i harcerzy 50 proc. niższy.

— **Klub sportowy „Legja”** urządzi w niedzielę dnia 12 bm. o godzinie 19 w salach Belwederu przy ul. Marsz. Focha zabawę karnawałową. Orkiestra doborowa. Różne niespodzianki dla pań i panów.

— **Tow. Cech Czeladzi Krawieckiej** urządzi w niedzielę 12 bm. w salach p. Jarockiego, przy ul. Masztalarskiej 8 zabawę karnawałową. Początek o godz. 18.

— **P.K. Sp. Głuchoniemych** postanowił zwołać walne zgromadzenie na dzień 12 bm. o godz. 15 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8.

— **Polsko - Katolickie Towarzystwo Głuchoniemych**. Nabożeństwo dla głuchoniemych odbędzie się w niedzielę dnia 12 bm. o godz. 9 w kościele św. Kazimierza. Zebranie zaś odbędzie się dopiero 26 stycznia.

— **Koło Absolwentów VI Szkoły Wydziałowej**. Zebranie odbędzie się w szkole dnia 12 bm. o godz. 11. Prosimy wszystkie koleżanki o przybycie.

— **Pocztowe Tow. Literacko - Artystyczne**. W kościele farnym dnia 12 bm.

o godz. 12 wykona Chór Męski Poczto-
go Towarzystwa Lit. Art. szereg kolend:
Wallek-Walewski, Deca, Flaszka.

— **Zw. Inwalidów Cywilnych**. Walne
zebranie dzielniczy języckiej odbędzie się
w niedzielę dnia 12 bm. w sali p. Bigosa
przy ul. Zwierzynieckiej 22 o godz. 15.

— **Stow. Kat. Abstynentów pod wezw.**
św. Kazimierza. Walne zebranie odbę-
dzie się w niedzielę, dnia 12 bm. o godz.
16 w sali Domu Król. Jadwigi. Wykład
wygłosi p. sędzia Zembruski p. t. „Wal-
ka z alkoholizmem” według ustawodaw-
stwa polskiego.

— **Związek Pracowników Kupieckich**
Oddz. w Poznaniu. Walne zebranie Sek-
cji Żelazniaków odbędzie się w ponie-
dzialek, dnia 13 bm. o godz. 20 w lokalach
Z. P. K. ul. Podgórna 12 b.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Sta-**
re Miasto. Miesięczne plenarne zebranie
odbędzie się w poniedziałek, dnia 13 b. m.
o godzinie 19.30 na salce Domu Katolic-
kiego na Śródcie.

— **Stowarzyszenie Młodzieży Obywa-**
tekiej Poznań - Śródmieście. Zebranie
plenarne odbędzie się w poniedziałek, dn.
13 bm. o godzinie 20 na sali posiedze-
nia przy Al. Marcinkowskiego 26.
II dom ogrodowy, II piętro. Na porządku
obrad ważne sprawy. O liczny udział
prosi Zarząd.

— **Stow. Młodzieży Polsko - Katolickiej**
pod wezw. św. Stanisława Kostki Poznań-
Włda. Roczne walne zebranie odbędzie
się dnia 14 bm. o godz. 19.30 na salce pa-
rafjalnej. Na porządku obrad wybór no-
wego zarządu.

— **Zrzeszenie Emerytów Kolej. przy Z.**
U. K. Roczne walne zebranie odbędzie
się dnia 14 bm. o godz. 17 na sali p. Boh-
nowej, ul. Marsz. Focha 85. Na porządku
obrad ważne sprawy i obór zarządu.

— **I Wkp. Orkiestra Banżyistów**.
Roczne walne zebranie odbędzie się dnia
20 bm. o godz. 18 w Kantynie Firmy H
Cegielski. G Włda 180.

— **Tow. Kobiet na Włdzie**. Plenarne
zebranie odbędzie się w czwartek 16 bm.
o godz. 19 na salce parafjalnej.

**Na uralny
zapach
kwitającego
bzu.
Pe-fumy,
woda
kwiatowa,
pudeł-
ko i
r ydło.**

**Na uralny
zapach
kwitającego
bzu.
Pe-fumy,
woda
kwiatowa,
pudeł-
ko i
r ydło.**

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. ka-**
Ignacego Skorupki Poznań - Włda. Rocz-
ne walne zebranie odbędzie się w środę,
dnia 15 bm. o godz. 19 w lokalu zebrania
„Dwór Strzelecki”, ul. Kilińskiego 15.

Borykając się z trudnościami codzien-
nego życia i narzekając na biedę zapomi-
namy, że często winę tego smutnego stanu
ponosimy sami. Mianowicie Ignacjak jak mu-
cha do lepu do towarów zagranicznych
a zwłaszcza specyfików leczniczych. wysy-
lamy miliony złotych z Polski podczas gdy
nabycie ich nie zawsze jest konieczne. gdy
można je z łatwością zastąpić wyrobami
krajowymi Pw 7453-47.50

TABLETKI PARAMINT „ERBE” o przy-
jemnym smaku i zapachu stanowią sym-
patyczny i PEWNY ŚRODEK DESINFE-
KUJĄCY GARDŁO I RZĄTAN, nie tylko dla
chorych lecz i zdrowych, przy pielęgnowa-
niu osób chorych zakaźnie, oraz podczas
epidemii tak w domu jak i w szpitalach,
szkolach, urzędach, w tramwaju i w kinie
PARAMINT „ERBE” zażywaj kilka razy
dziennie abyś się nie zakażył GRYPA, AN-
GINA lub innymi chorobami.
Do nabycia w aptekach i drogeriach

NAGRODZONE
ZŁOTYM MEDALEM
NA P W R

**BLASK
HELIO**

PROSZEK BLASK
„HELIO”
PIERZE SAN I BIELI

HYDŁO „BLASK” I PROSZEK

Pw 6834-BL. 87

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych — Konto P. K. O. 207 470.

Kurjer Poznański	1 745.30	St. Michałowski Słupca	10.00	Zakł. św. Pawła Knurow	5.00
St. Walewska, Rokatyń	5.00	X M. Bańsiach Kalusz	5.00	SS Boromeusz. Łanout	3.00
A. Brejawa Brzysko- rzysław	10.00	X W. Pospieszynski	5.00	SS Roda Marji Podhajce	3.00
X. M. Luczak, Sokal	2.00	Radom	5.00	M. Urbanaki Lwów	10.00
W. Krawczewski, Stani- sławów	1.00	X J. Ciesielski Ostrów Mazowiecki	5.00	X W. Prał. Lilczewski	10.00
J. Swolinski Lublin	10.00	Urząd Parafjalny Łokowo	4.00	Lwów	5.00
SS Urszulanki, Tarnowo	20.00	X T. Stronicki Winniki	6.00	Bank Ludowy Mroczka	25.00
Fr. Warkoszewski, Żerniki	2.00	X Pr. A. Siemieniński	4.00	Fr. Wilkowski Września	3.00
W. Taczanowska, zebr.	30.00	Szywnald	4.00	A. Jachmann Puławy	3.00
W. Łazicki	30.00	X J. Grabowski Bruśnik	2.00	J. Hasse Pomyje	5.00
J. Kaliszczuk, Łódź	5.00	X J. Czekajski Łomża	5.00	Niewiecka Poznań przez	10.00
Z. Jakubowski, Miłomno	5.00	X J. Żółtak Grójec	5.00	Bank Przemysłowców	10.00
J. Sikak Brodnica	5.00	J. Wojciechowski	5.00	St. S. Fr. Jankowski 14 dyw.	10.00
A. Wierzbicki Chłudowo	5.50	Kwiecień	3.00	piechoty Poznań	3.00
K. A. Grubosówna Rogoźno	5.00	W. Wielebski Bystrzyca	6.00	M. Rzepowa Warszawa	5.00
SS Elżbietanki Bydgoszcz	10.00	I. Barikowski Strzałkowo	5.00	W. Floryszak Czarstary	1.10
X J. Markiewicz, Drohozycz	1.00	W. Adamczewski Goryń	10.00	A. Borys Chelmce	6.00
Żywiec Różaniec w Ostrze- szowie	100.00	W. Danielewiczowa	10.00	A. Perlicki Poznań	200.00
X. Czyżak, Żnin	4.00	Wolsztyn	5.00	J. Murzyńska Pele	10.00
J. Stafańska Żnin	1.00	J. Paech Tuchola	5.00	J. Hojka Bydgoszcz	3.00
W. H. Lipiński, Pielpli	5.00	X Cegieli Gultowy	5.00	J. Lipiński Chojny	2.00
X P. Błażejewicz, Traby	5.00	K. Rudawski Buk	10.00	A. Ossowska Brawlewnica	6.00
J. Woźniak, Rawicz	5.00	Bank Spółdz. Urzędników	10.00	J. Sznura Debic	5.00
J. Czerski, Grudziądz	10.00	Polskich. Poznań	20.00	X. Pr. Bombicki, Golejewko od	10.00
W. Maliewicz, Poznań	20.00	B. Górny Wielichowo	10.00	parafian	10.00
A. Szebowka, Koźmin I. r	5.00	E. Słowińska, Poznań	100.00	J. Łukowska Olbina	10.00
Dr. St. Hryniewicz, Poz.	5.00	„Praga” Automobile	100.00	J. Duda Niedźwiadki	5.00
L. K. Poznań	10.00	Stow. Służby Żelaznej pod	218.85	M. Przybylska Golejewko	5.00
„Patria” Polsk. Tow. Asek.	100.00	wezw. M. B. Różanowej	218.85	M. Dutkowiak Górczki	2.00
X. Prob. Bauza Pobie- dziska II r. r. r.	10.00	w Poznaniu	218.85	Razem	22.00
E. Janiszewski Sokoł	10.00	Ins. Bud. J. Alwin, Żnin	5.00	S. Niestrawski Pozorze	5.00
X. L. Gościński, Górowo	2.00	A. Musiał, Karczów	5.00	St. Plewikiewicz Runowo	10.00
J. Jechorek Chobienie	5.00	H. Solecka, Lublin	3.00	Droga St. Piorkowa Byd- goszcz	10.00
		X. J. Pittus Siennowo	5.20	I. Dąbrowska Bydgoszcz	10.00
		Kl. Teofil Gniw	10.00		
		X. J. Wroniewski Świta nowo	6.00		

Dnia 8 stycznia, zmarł po długich i ciężkich
cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz
najdroższy ojciec, teść i dziadek, ś. p. zw 21 203

Jakób Kulczak

przeżywszy lat 81.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 12 stycz-
nia r. b., z kaplicy cmentarnej w Górczynie, o go-
dzinie 2.30. Msza św. za duszę Zmarłego odbędzie
się na jutro, o godz. 9, w kościele św. Marcina.
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 8 b. m., zmarł członek - jubilat Towarzy-
stwa naszego, ś. p. rw 8323/4

Józef Ambroziak

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 12. 1.
1930, o godz. 3 po poł., z Zakładu św. Józefa.
O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 162.

Dnia 9 b. m., zmarła żona członka Towarzy-
stwa naszego, ś. p. rw 8321/2

Tekla Szczepańska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 12. 1.
1930, o godz. 2 po poł., z Zakładu św. Józefa.
O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 163.

Związek Zawodowych Pracowników Przemysłu
Gastronomiczno - Hotelowego w Polsce, oddział Po-
znań, składa niniejszem Wszystkim Ofiarodawcom,
a szczególnie Browarom Okocimskim, Chelmińskim,
Huggera i Kobylepole, firmie Hartwig Kantorowicz,
pp. Restauratorom Parczyńskiemu i Petrimu, za hoj-
ne datki, dla wdów i sierot na gwiazdkę, serdeczne

Bóg zapłać!

Za Zarząd:
M. Maj prezes, A. Góbel skarbnik, A. Welch sekretarz.
zw 21 213

Dnia 9 stycznia 1930 r., zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach,
opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana siostra, bratowa i cio-
cia, ś. p. dw 3865

Prudencja Kotkowska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 12 b. m. po poł., o godz. 3.30, z ka-
plicy cmentarnej w Górczynie, o czym donosi

w ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Poznań (ul. Marsz. Focha 95), dnia 11. 1. 1930.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak”, pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

Dnia 9. 1. 1930 zmarł w nocy po ciężkich i długich
cierpieniach, nasz najdroższy ojciec, ś. p.

Walenty Bielawski

długoletni organista paraf. w Klecku.

Eksportacja zwłok do kościoła paraf. w Klecku, w nie-
dziele, dnia 12. 1. 1930 po niesporach. W poniedziałek po
mszy św. złożenie zwłok do grobu.

nw 7649

W smutku nieutulonym

córki, synowie, bracia i wnuczki.

Podziękowanie.

Doktorowi Cegińskiemu Stanisławowi składam
serdeczne podziękowanie za nadzwyczajną lekarską
opiekę, w bardzo ciężkich warunkach i kompletne
wyleczenie z zakażenia pęcherzowego u żony mojej Janiny

Marjan Mikołajski.

zw 21 167

Wrocilaam

Marja Machowska

lekarz - dentysta

zw 1122

przyjmuje 10 - 12, 4 - 6

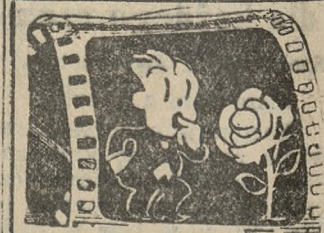
Wierzbicice 15. Telefon 18-98.

Dnia 9 stycznia 1930 r.,
o godz. 2.1. zasnęła w Bo-
gu, opatrzona Sakramen-
tami św., po krótkich lecz
ciężkich cierpieniach,
nasz kochany brat, sio-
strzeniec i kuzyn, ś. p.

Władysław Matuszczak

w 25 roku życia. Pogrzeb
odbędzie się dnia 12. b. m.
o godz. 2.30, z kościoła
w Górczynie.

W ciężkim smutku strapieni
siostry, brat, ciotka i kuzynostwo
zw 1115

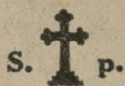

Nie dziw się, gdyż rzeczy-
wiście w Plucińskiego są
ceny najniższe!

PIOTR PLUCINSKI

Stary Rynek 37,
(Dom Czerwonej Antyki)
najtaniej poleca artykuły
męskie. K w 4491-1

z Wolszlegierów

Anatolja Stefanowa Łaszewska

wdowa po ś. p. I-ym Wojewodzie Pomorskim

po długich cierpieniach zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami świętymi, dnia 9 stycznia 1930 r. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w sobotę, dnia 11 b. m. o godz. 11,30 w Kościele Zbawiciela w Warszawie, poczem nastąpi z domu żałoby przy ul. Mokotowskiej 14 eksportacja zwłok na Dworzec Główny, ceremonie pogrzebowe oraz spuszczenie zwłok do grobowca rodzinnego w Pelplinie na Pomorzu w poniedziałek, dnia 13 b. m., o czym zawiadamiają

Pw 945

w ciężkim mutku pogrążeni
córkę, syn, synowa i wnuczka.

ROZKŁAD JAZDY AUTOBUSÓW

kursujących na linii Poznań, Srem, Gostyń i Książ

Odjazd Właśc. autobusów: Teofil Staniszewski, Poznań, Cieszkowskiego 5. Przyjazd

7,30	9,10	12,20	14,00	16,05	17,15	18,20	20,00	21,45	klm.	Poznań	7,41	8,00	8,56	10,24	13,18	15,20	18,10	18,56	19,48
8,14	9,50	13,04	14,43	16,48	17,58	19,04	20,44	22,38	21	Kórnik	6,58	8,15	8,14	9,40	12,36	14,38	17,28	18,14	19,06
8,20	10,00	14,10	14,48	16,54	18,00	19,10	20,50	22,34	23	Bnin	6,51	8,11	8,08	8,35	12,30	14,34	17,23	18,08	19,00
8,54	10,30	13,40	15,22	17,25	18,42	19,45	21,24	23,10	39	Śrem	6,18	6,38	7,35	9,00	11,58	14,00	16,45	17,35	18,28
—	11,00	—	15,52	—	—	—	21,54	—	57	Książ	—	—	7,05	—	—	11,15	16,13	—	—
9,30	—	14,13	—	17,58	19,40	20,15	—	—	54	Dolsk	5,50	6,10	—	—	11,28	—	—	17,05	17,58
9,50	—	14,40	—	—	19,42	20,43	—	—	68	Gostyń	—	5,35	—	—	11,00	—	—	—	17,30
Przyjazd										Odjazd									
A										B									

B. Kursuje tylko w niedziele i święta. — A. Kursuje tylko w soboty i dni przedświąteczne.

Przystanek w Poznaniu przy ul. Grobla, róg Mostowej — W Kórniku Rynek, — W Bninie, hotel p. Nowaka, W Śremie Rynek — Dolsk Rynek — Gostyń Rynek. zw 21201/2

W czwartą bolesną rocznicę śmierci naszych ukochanych synów i braci, ś. p. zw 21184

Walerjana i Romana

odprawi się 13. 1. 1930

msza św.

o godz. 9, w kościele w Swarzędzu.

A. Tabakowie z rodziną.

Wszystkim Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym za liczne nadesłane nam serdeczne współczucie z powodu śmierci naszej ukochanej, nieodżałowanej córki i siostry, ś. p. zw 21199

Anny Konkolewskiej

z domu Jankowskiej

zmarłej w Wrocławiu, składamy serdeczne

Bóg zapłać!

Rodzice i rodzeństwo.

Nowe Miasto n/W., w grudniu 1929 roku.

W 25-letnią bolesną rocznicę śmierci, mego niezapomnianego męża, najdroższego ojca i szwagra, ś. p. zw 21200

Jana Waltera

odprawi się za spokój Jego duszy

msza św. żałobna

dnia 14 b. m., o godz. 9, w kościele Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu, o czym zawiadamia

żona z dziećmi.

Wróciłem

Dr. Józef Śniegowski

Specjalista chorób skórnych i moczopłciowych.

Przyjmuję prywatnych od 10—12 i 5—6,30.

kasowych od 12—1 i 3—4,30.

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 7, I. p.

Pw 8477-2.55

Telefon 53-35.

Wróciłem

Dr. med. Walenty Marjan Machowski

specjalista w chor. wewnętrznych

przyjmuje 10—11, 4—6

zw 21220

Wierzbicice 15. Telefon 18-98.

Egzaminowana wyższa nauczycielka udziela

lekcyj

języka polskiego, w szczególności: stylistyki, gramatyki, historii i literatury. Lekcje odbywać się mogą osobno lub w kółkach. Zgłoszenia codziennie między godziną 10 a 12 lub 19 a 20 — plac Bernardyński 2, II piętro lewo. zw 21032/3

„CHODORÓW“

Akcyjne Towarzystwo dla Przemysłu Cukrowniczego w Chodorowie.

Walne Zgromadzenie w dniu 12 grudnia 1929 r. uchwaliło następujący rozdział czystego zysku z roku 1928/29, to jest kwoty

zł 2.455.479,12

- 1) W myśl par. 39 Statutu na rzecz Funduszu rezerwowego zł 122.773,95
- 2) Na 16%-ową dywidendę od akcji I. i II. emisji (kupon nr. 9) 1.500.000,—
- 3) W myśl par. 39 Statutu na tantiemę dla Rady Zawiadowczej 186.395,52
- 4) Na remunerację, dotację Kasy Przewodności, na kształcenie dzieci dla pracowników Towarzystwa oraz na różne inne cele 294.657,48
- 5) Pozostałą resztę przenieść na wydatki na rok następny 351.652,17

Wypłatę dywidendy od akcji 100-złotowych I. i II. emisji, wynoszącą 16 zł od każdej, uskutecznić będzie poczynszy od dnia 1 lutego 1930 r. POLSKI BANK PRZEMYSŁOWY we LWOWIE i wszystkie jego Filje, za złożeniem kuponu nr. 9 od I. i II. emisji.

Równocześnie Zarząd Towarzystwa wzywa wszystkich posiadających dotychczas niewymienione akcje markowe, do wymiany ich na akcje złotowe (na 16 akcji a 1.000 Mkp. 1 akcja a 100,— zł) i zauważa, że o ile ta wymiana nie zostanie uskutecznioną do dnia 1 lipca 1930 roku — pozostałe akcje złotowe złożone zostaną do depozytu sądowego.

Nie pobrane bezpłatnie do dnia 1 lipca 1930 r. akcje złotowe II. emisji (na 2 akcje a 100,— zł I. emisji — 1 akcja 100,— zł II. emisji) złożone zostaną również w tym dniu do depozytu sądowego.

Zarząd Towarzystwa doradza posiadaczom nieparzystej ilości akcji I. emisji, przy pobieraniu II. emisji, zakupywanie względnie odsprzedawanie jednej akcji I-szej emisji, aby uchronić się od wydawania połówek akcji złotowych II-giej emisji (t. j. a 50 zł) oraz połowicznych kuponów, gdyż obieg połówek akcji i kuponów mogłyby spowodować zamieszanie na rynku giełdowym i przy wypłatach dywidend. W transakcjach tych pośredniczy Polski Bank Przemysłowy we Lwowie i wszystkie jego Filje.

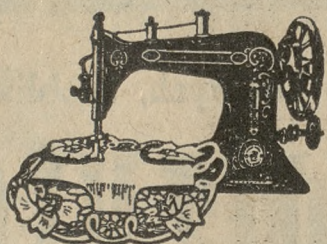
Styczeń 1930 r.

„Chodorów“ Akc. Tow. dla Przem. Cukrown. w Chodorowie

Generalna Dyrekcja we Lwowie.

nw 7636

Wielki wybór.

Haftowanie

ierowanie bez specjalnej płytki co wyklucza łamanie igieł i nauka darmo. Reparacje wszelkich systemów. Części na składzie, także do Singera. TANIO ponieważ w mieszkaniu i na raty. Jako doświadczony zawodowiec i z nakazu sumienia prowadzę maszyny tylko takie, które przewyższają maszynę amerykańską Singera. Pw 7235/6-47, 168/4

T. Konikiewicz, Poznań,

Plac Nowomiejski 1 a (wejście z bramy).

Fabryka wyrobów farmaceutycznych powierzy

jako dalsze zastępstwo

za prowizją, na woj. Poznańskie i Pomorze, osobie dzielnej, pracowitej i dobrze zaprowadzonej w aptekach i drogerjach. Zgłoszenia z podaniem obecnych zastępstw i referencji do Kurjera Pozn. pod zw 21196

NASIONA

warzyw i kwiatów

wysoko gatunkowe, o wielkiej sile kiełkowania. Przywóz wolny. Cenniki na żądanie bezpłatnie. Pw 8561-1,21

H. JUNGCLAUSSEN,

Frankfurt — Oder.

Hodowla nasion — Szkółki drzew.

Uczenica biurowa

biegła, ładnym charakterem pisma może się zgłosić. Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 21175

Tajemnica porostu włosów zbadana naukowo.

Około 100 000 włosów znajduje się na skórze głowy. Według prawa natury winny one rosnąć aż do końca naszego życia codziennie, co godzinę — roku na rok. Ołbrzymiej energii potrzeba, ażeby ten dziwny proces mógł się odbywać.

Włosy, ta najwspanialsza ozdoba głowy ludzkiej, są wystawione na wiele niebezpieczeństw, które polegają na tem, iż skóra głowy jest zbyt skomplikowanym organem, ażeby mogła być odpowiednio pielęgnowana przy pomocy środków kosmetycznych, będących ogólnie w użyciu. — Czasami mamy do czynienia ze zbyt sil-

nym łuszczeniem się skóry (łupież), czasami znów można zaobserwować zbyt silne wydzielanie się tłuszczu (powiększenie gruczołów łojowych). Należy też uwzględnić tę okoliczność, że na włosach osiada wiele kurzu. Wszystko to razem tworzy na skórze głowy warstwę, którą łatwo zdrapać można. Następuje pewien rodzaj podrażnienia, z czem zawsze jest związany stan zapalny, co bezwzględnie pociąga za sobą zanik porostu włosów. Stosowanie w tych wypadkach środków takich, jak perfumowany spirytus, gruntowne mycie głowy przy pomocy mydła i t. p. jest prosto przestępstwem w stosunku do naszych włosów. Ze w tym kierunku bardzo wiele się grzeszy, nie trzeba specjalnie dowodzić, za dowód mogą służyć całe rzesze ludzi zmartwionych wypadaniem włosów, względnie ludzi, którym włosy już powypadały.

nw 6480

Po sprawdzeniu przez profesorów uniwersytetu interesujących doświadczeń, wykonywanych w dziedzinie porostu i kosmetyki włosów, zostało stwierdzone z całą pewnością, że stosowanie „Silvikrin-kuracji włosów w komplecie” w bardzo krótkim czasie powstrzyma wypadanie włosów, a nawet już wytysiałe miejsca, pod wpływem tej kuracji, z powrotem pokrywają się włosami.

Taksamo lekarze stwierdzili, a praktyka wielokrotnie potwierdziła fakt, że mycie głowy przy pomocy „Silvikrin-Shampoo” i codzienne pielęgnowanie włosów „Silvikrin-Fluidem” zapewnia zachowanie takowych aż do późnej starości.

Panów lekarzy, którzy „Silvikrinu” dotąd jeszcze nie wypróbowali, prosimy, ażeby zażądali od nas bezpłatnie naszych preparatów.

Głównym dążeniem szanownego czytelnika jest oczywiście usunięcie łupieżu, wypadania włosów i nadmiernego wydzielania się tłuszczu, a także odzyskanie utraconego już uwłosienia. Jest bezwarunkowo koniecznym, abyście przedewszystkiem, szczegółowo zostali poinformowani o problemacie porostu włosów. Przesyłamy zatem na żądanie zupełnie bezpłatnie i franco: 1) książeczkę „Wypadanie i regeneracja włosów”, 2) Najnowsze wiadomości z Polski — tak samo z kół lekarskich o osiągniętych dodatnich wynikach stosowania „Silvikrinu”. 3) Plan kuracji „Silvikrinowej”, zredagowany przez profesora Dr. med. Lipińskiego, 4) Próbkę „Silvikrin-Shampoo”.

W tym celu prosimy o nadesłanie dokładnego adresu do Silvikrin Vertrieb, Gdańsk, 308, Böttchergasse 23/27.

WINIAKI
LIKIERY

WINKELHAUSEN
ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMORZE ZAŁ. 1846

RUMY
ARAKI

Nagrodzone na P. W. K. Państwowym Złotym Medalem.

Pw 6026-4214

Homeopata - ziołalista

udziela porad w wszelkich chorobach bezpłatnie. Specjalność leczenia: ziołami i przyrodą. Posiadam specjalny środek dla otyłych na schudnięcie, dostarczam wszelkie zioła lecznicze, wiele licznych podziękowań od uzdrowionych. Przyjmuje od godziny 10—12 i od 4—7, w niedziele od godz. 10—12 w południe. Poznań, Śniadeckich 4, III, lewo, Łazarz. zw 21 189

Samochody używane

w pierwszorzędnym stanie, z karoserjami różnych typów między innymi Pw 6594-2,171

Fiat Mod. 509	4/20 KM z kar.	2-3 osob.	Spider
Fiat „ 503	6/30 „	4 „	Torpedo
Fiat „ 503	6/30 „	6 „	Coupe
Fiat „ 507	9/31 „	6 „	Coupe
Steyr	6/30 „	4 „	Torpedo
Minerva	13/55 „	6 „	Cabriolet
Peugeot	6/30 „	4 „	kryte

polecamy na warunkach wyjątkowo korzystnych

BRZESKIAUTO Sp. Akc., Poznań
ul. Dąbrowskiego 29 — Tel. 63-23, 63-65.

10 000 zł

wstąpię jako czynny wspólnik lub udziałowiec do poważnego przedsiębiorstwa. Bławatnik kawaler, lat 37. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 21 194

100 000 zł

lub równowartość w dolarach amerykańskich, tytułem pożyczki za gwarancją hipoteczną, na nowoczesną i uprzedmiotowaną nieruchomość w śródmieściu Poznania, na czas zależnie od umowy i wysokim oprocentowaniem, płatnem miesięcznie zgóry, poszukuje właściciel nieruchomości. Łaskawe zgłoszenia pp. kapitalistów upraszam do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 21 210

DROGERJE

dobrze zaprowadzoną z przygiętem mieszkaniem lub kantorem, poszukuję zaraz w Poznańskim lub na Pomorzu. Spieszne oferty z podaniem warunków i ceny do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 21 193

Sprzedam

skład cukrów

w większym mieście na prowincji przy głównej ulicy, 11 lat dobrze prosperujący, z powodu choroby właściciela. Do objęcia potrzeba 10—12 tys. gotówki. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod rw 8313

Poważna Spółdzielnia Zbożowa
poszukuje

3 POKOI

na biura w centrum miasta nie wyżej I. piętra. Zgłoszenia do skrytki pocztowej 187. zw 21231

Lokal

przy Starym Rynku ca. 150 m. kw. na piętrze, nadający się na każdą branżę hurt., zaraz do oddania. Oferta „P.A.R.”, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 2,162 Pw 8582-2,162

Adwokat

Dr. Erwin Urbanczyk

przeniósł biuro adwokackie z Siemianowic Śl.

do Katowic, ul. Poprzeczna 10, tel 28-18.

Telefon prywatnego mieszkania: Siemianowice Śl. 5-50.

Pw 6472-71,2

Na przyjęcia i zabawy domowe

zamów tanie a trwałe

pasteuryzowane piwa Huggera w butelkach

Do nabycia u hurtowników piw, w restauracjach i sklepach spożywczych. —

BROWARY HUGGERA TOW. AKC.

Poznań, Półwiejska 25. Tel. 30-37, 30-47.

Dostawa odwrotnie!

Pw 8476-2,59

Przy inwentarzach i bilansach nieocenione są maszyny do mnożenia i dodawania ale tylko najlepsze, tylko „ORIGINAL ODHNER” i zapisujące „SUNDSTRAND”!

Gen. Repr.: **G. GERLACH — Poznań** Gwarna 14

Telefon 52-32

Pw 8357-2,97

Zdolnych, ruchliwych

akwizytorów

do sprzedaży najbardziej popularnych w Polsce samochodów, poszukuje poważna firma. Uprasza się o zgłoszenia pisemne wraz z krótkim życiorysem i odpisami świadectw pod zw 21192 „Pensja i prowizja” do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Łyżwy
termosy
piecze żelazne
uchnie westfalskie
hacele i ocele
drut do prasowania stomy
łożka żelazne
karnieze do okien
polecane korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Tel 35-18i35-43
w 8000-174

To jest
nowe

opakowanie
papierowe

znanej
musztardy
„Palmo”

1 kg 0,35, 1 kg 0,65
1/2 kg 1,25 zł

Hortiflor-Crème

Silvikrin szampon, fluid i woda na włosy stale do nabycia w firmie dw. 820

J. GADEBUSCH

Drogerja i Perfumerja

Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar).

Dzielny kupiec

wszelkierne wykwalifikowany, samodzielny dysponent i kierownik nawskroś uczelni, przyjmie zaufane stanowisko lub wstąpi jako wspólnik. Zastąpi szefa w zupełności. Pierwszorzędne referencje. Zgłoszenia Kurjer zw 21144

RESTAURACJA PALAIS ROYAL

W sobotę, dnia 11 stycznia

Wieczór Karnawałowy

W niedziele i święta

FIVE O CLOCK-TEA

Początek o godzinie 5 po południu. Pw 5388 2,168

Ossendowski, Leśna
Walicki, Katarzyna
Undset, Krystyna
Mann, Czarodziejska góra
Remarque, Na zachodzie
Ludwik, Lipiec 914
Hasek, Przegląd Szwajcarii
Lewig, Spór o sierżanta
Gibbs, Na rozdrożu
Glaeser, Rocznik 1902
Wiktor, Na ziemi pokój
Kadłubski, Smak świata

za 3 złote
przełożyć można
w Wypożyczalni Książek

J. Dippel,

Poznań, pl. Wolności 11.
zw 21215

Płyty gramofonowe

Najnowsze nagrania

Poleca Kw 1491 92

„KASTOR“

Gramofony - Rowery

Warsztaty naprawy

Poznań, św. Marcina 55.

Pneumatyki samochodowe

najlepszych fabrykatów jak Goodyear, Goodrich Michelin we wszelkich rozmiarach, masywy, przystępne i oryginalne części zamienne polecamy po cenach konkurencyjnych. Pw 5388-2,168

Brzeskiauto Sp. Akc. Poznań

ulica Dąbrowskiego 29 — tel. 63-23, 63-65.

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą

MARCELI ZOCH,

inżynier dyplomowany

rzecznik patentowy

Poznań, Przecznicza 9.

Pw 44-1,100

Plaszcze załobne Damskie

stałe na składzie, miarowe, starannie wykonane w okresie 24 godzin, najtaniej

Józef Szuster

Stary Rynek 26, I. ptr.

(naprzeciw Odwachu).

zw 21 058

Zakład fryzjerski

średni przy Placu Wolności
tani i sprzedam lub przyjmę
wspólnika. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. pod zw 21177

KARNAWAŁowe

dancingowe i inne artykuły rozrywkowe

Cennik bezpłatnie. Tw 9,1

Wytwórnia MILNER

Warszawa, Mławska 5/17

Selekcyjnie warzyw i
hodowane **Nasiona** kwiatów

Róże, drzewka i krzewy

owocowe i ozdobne. (Cenniki na żądanie).

Teodor Pieniężny, Zakład ogrodniczy

dw 3828 Półbiedziska (Wlkp.) Telefon nr. 4.

ZAKUPILIŚMY ZA 1/2 CENY GOTÓWKOWO WIELKĄ PARTJĘ FUTER

Znajduje się w tej partji około 100 sztuk szlachetnych okazów, oryginalne skunksy, piżmowce i opósy, kołnierze naturalne wydry i karakuly osiągnięta korzyść z zakupu przypada kupującemu, ponieważ także za pół ceny wyprzedajemy.

Proszę korzystać z niebywałej okazji.

Futra spacerowe — Futra sportowe — Futra do wyjazdu — Kozuchy szoferskie — Kurtki futrzane — Koce jedno i dwuosobowe — Kamizelki futrzane — Kamizelki jelonkowe — Kapy i rękawice futrzane.

PALTA - ULSTRY - RAGLANY - UBRANIA - BURKI - JUPY

NA

KARNAWAŁ

FRAKOWE

garnitury z krepy w najwyższym gatunku

250 złotych

SMOKINGOWE

garnitury z krepy w najwyższym gatunku

200 złotych

gotowe i na miarę, w nagłych wypadkach wykonanie w 24 godzinach.

ul. Fr. Ratajczaka **2 EDMUND RYCHTER** ul. Wrocławska **14**

ul. Wrocławska 15, przy ul. Wrocławskiej 15 po schódkach, wielkie masy skór baranich, kozuchy długie i krótkie, kalessony futrzane tak zwane skopiaki oraz różne rodzaje kozuchów surowych i poszytych, na które ustalono 20% zniżki.

Filmowanie

Towarzystwo Wioślarzy „Polonia“

Reflektory

urządza w sobotę, dnia 18 stycznia r. b.

Wielki BAL MASKOWY

w salach Domu Rzemieślniczego (ul. Fr. Ratajczaka)

Zabawa bez końca.

Wstępne zł 5 włącznie podatku.

Humor.

Pw 8556-2,182

W programie: Różne atrakcje — Najnowsze tańce — Premjowanie masek wzgl. kostjumów itd.

Zaproszenia wydała jeszcze firmy: K. Kujac'ński, ul. Nowa 8 (Bazar) Dro. erja Warszawska, ul. 27 Grudnia, Dro. erja Jeżycka, ul. Kraszewskiego, Cukiernia Warszawska, ul. Podgórna 4.

Poznański świat sportowy spotyka się na balu maskowym „POLONJI“.**W „Rolniku“ w Szubinie wakuje posada
kierownika i członka Zarządu**

Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw, podaniem źródeł, referencji oraz warunków, należy przysłać pod adresem: K. Hadrych, prezes Rady Nadzorczej — Wąsosz, pow. Szubin, dw 3851

Dla większej fabryki maszyn i narzędzi rolniczych
poszukuje się dzielnego fachowca mającego objąć**GENERALNĄ REPREZENTACJĘ**

na województwa Poznańskie i Pomorskie. Poważni refleksanci rozporządzający odpowiednim funduszem potrzebnym do przejęcia upatrzonej już biur i składnicy, zechcą nadsyłać oferty do biura ogłoszeń „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 2,154 Pw 8575-2,154

**Bielsko — fabryczny dom sukna — poszukuje
zdolnych podróżujących**

dla odwiedzania urzędników państwowych i komunalnych na woj. Poznańskie i Pomorskie. Oferty składać do biura ogłoszeń „PAR“, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 53,59 Pw 8557-53,59

Wspólnika czynnego

poszukuje właścicielka cegielni parowej, 45 morgi roli uprawnej z pokładami gliny, handlu zbożem, składem bławatów i tow. kolonij. i wielkiego ogrodu. Jest wdowa, bardzo przyzwoita, w średnim wieku. Małżeństwo nie wykluczone. Zgłosz. z pod. kapitału do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 21 221

Podróżujący

odwiedzający składy żelaza, otrzyma poboczne zastępstwo na bardzo pokupny artykuł sezonowy za wysoką prowizją. Łaskawe zgłosz. upr. się do Kurjera Pozn. pod zw 21 222

Zbożowca - podróżującego

starszego, dzielnego, władającego polskim i niemieckim językiem, ewentl. z prawem jazdy motocyklem, poszukuje się do większego młyna. Oferty z podaniem referencji do Kurjera Poznańskiego zw 21 228

Biegłej

stenotypistki

stenografującej i piszącej szybko po polsku i niemiecku, poszukuje zaraz poważne przedsiębiorstwo w Wojew. Poznańskim. Wykwalifikowane siły zechcą złożyć oferty po polsku i niemiecku z dołączeniem odpisów świadectw i podaniem referencji do „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 2,9 Pw 8488-2,9

Światowa firma poszukuje kilka inteligentnych

pań oraz panów

celem łatwej akwizycji. Przy zdolnościach awans i stała posada. Fachowość niepotrzebna. Poważne zgłoszenia osobiste z oryginalnymi dokumentami w poniedziałek 13. 1. od 9—1 i od 3—5, we wtorek od 9—12. W. Garbary 55, parter. zw 21 214

BŁAWATNIK

kawaler, lat 37, wzrostu wysokiego, brunet, inteligentny, z dobrej rodziny, posiadający 25 000.— złotych gotówki, poszukuje znajomości pań w celu matrymonialnym. Pierwszeństwo oddaje paniom posiadającym poważne przedsiębiorstwo lub zamilowanie do kupiectwa z odpowiednim majątkiem. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Traktuje sprawę poważnie. Rzecz honorowa. Zgłoszenia z fotografią z szczegółami do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 21 195

Nie żrące środki!

Lecz wyssanie i ciśnienie powietrza, z którego aparat pobiera tlen. Czyń, że jest on sławą techniki i pierze w przeciągu kilku minut 20 koszul, 10 prześcieradeł, 10 ręczn. i inną bieliznę. Budowa aparatu jest najmniej skomplikowana wprost o niedowierzającej konstrukcji. Aparat ten oszczędza 90% środków do prania, 90% nateżenia sił i czasu. Z chwila zastosowania w gospodarstwie domowym — wszelkie pranie znika. Można prać wszelką bieliznę nawet i koce oraz ubrania szoferskie. Największe pranie, które trwało przez 3 dni. Po zastosowaniu polskiego wynalazku „TRYUMF“. Zmniejsza się dosłownie i prawdziwie do 2 godzin (oprócz schnięcia bielizny) „TRYUMF“ bielizny nie dże, firanki które wisiały przez cały rok na słońcu i przez słońce zżarte. Których nikt nie podejmie się prać bez zniszczenia ich. Aparat „TRYUMF“ nie poszerzy nawet 1 ntka o 1/10 milimetra. „TRYUMF“ wprost nieprzewidziane usługi oddaje domu. 10-letnie dziecko śmiało może wykonać małą pranie. Cena aparatu jest 45.— złotych, na który otrzymuje się trzyletnią gwarancję. Bliższych informacji można osiągnąć w mojej stałej siedzibie przy ulicy Półwiejskiej 5. Telefoa 56-95. Dla przekonania zamów 10 minutowy pokaz w dom bezpłatny. Pw 8589-2,161

Korespondentka polsko-francuska

z dłuższą praktyką, pisząca biegle na maszynie i umiejacą samodzielnie sporządzać tłumaczenia potrzebna. Posada wolna od marca lub według umowy. Zgłoszenia sił tylko rutynowanych z odpisami świadectw i załączeniem życiorysu przyjmuje ekspedycja Kurjera Poznańskiego pod zw 21 204

M. MINDYKOWSKI

Poznań, ulica Żydowska 33.

Pw 2281-0,1102

Do mego składu towarów kolonialno-deliatesowych poszukuję od 1. 2. 1930

POMOCNIKA

Wymagana jest znajomość języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie. Zgłoszenia z podaniem pensji przy wolnym stole i stancji przyjmuje Ed. Moczko, Leszno (Wlkp.), ul. Dworcowa 48. nw 7631

Maszynista tartaczny

z rozległą praktyką do dużej fabryki przeróbki drzewa i tartaku, poszukiwany. Wymagana jest dokładna znajomość maszyn parowych, kotłów, lokomobil, obrabiarek do drzewa, instalacji i motorów elektrycznych na prąd stały i zmienny. Zgłoszenia wraz z dokładnym życiorysem, odpisami świadectw oraz wymaganymi warunkami, nadsyłać należy do eksp. Kurj. Pozn. pod zw 3863. Zgłoszenia nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

TYLKO

Laktery Emailje - Farby marki

„SMOK“

są najlepsze i najtrwalsze. Kto „Smokiem“ maluje. Nigdy nie żałuje. K. 1879

Ustosunkowane osoby znajdujące łatwy zarobek bez żadnych trudów przy wprowadzeniu na tutejszy rynek doskonałego węgla dąbrowieckiego! Stosunki bezpośrednie z biurem kopalni. Zysk gwarantowany! Tylko nie zaniedbujcie okazji! Po bliższe szczegóły prosimy zwracać się pisemnie do Tow. Recl. Miedz. z. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124, pod „M U 63“. Tw 911

INŻYNIER i NAUCZYCIEL

bracia, pierwszy lat 34, ciemno-blondyn, drugi lat 23, brunet, przystojni, obaj średniego wzrostu, charaktery spokojne, zgodne ambitne — na posadach, szukają znajomości pań w celu matrymonialnym. Panie z dobrych rodzin, niebrydki, dobrego charakteru, niezupełnie biedne, zechcą swe oferty przelać z dokładnymi danymi ewtl. z fotografią do Agencji Kurjera Poznańskiego Gniezno 15. nw 7650

Spółdzielczy Bank Kredytowy w Pniewach poszukuje zaraz lub od 1 lutego

członka Zarządu

Reflektuje się tylko na młodszego fachowca z dziedziny spółdzielczej. Łaskawe zgłoszenia z odpisem świadectw, z życiorysem oraz z podaniem wymaganego wynagrodzenia przyjmuje dw 3857

A. FLIEGER — Prezes Rady Nadzorczej — PNIEWY Sądowa 1.

Poważne przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu poszukuje młodszych, zdolnych

stenotypistek

władających bezbłędnie tak w słowie jak i w piśmie językiem polskim i niemieckim. Wyczerpujące oferty z podaniem żądanego wynagrodzenia należy spiesznie skierować pod zw 21 168 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Rutynowana stenotypistka

z dobrego domu, z dobrem wykształceniem (co najmniej szkoła średnia), poszukiwana zaraz przez większy Zarząd w Katowicach. Przyjęta będzie tylko siła pierwszorzędna władająca biegle stenografią i mogąca samodzielnie prowadzić korespondencję według krótkich instrukcji. Kandydatki, zamieszkałe lub mogące znaleźć pomieszczenie w Katowicach, zechcą zgłosić podanie wraz z życiorysem, odpisami wszystkich świadectw i podaniem referencji pod dw 3859 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego. Podania początkujących oraz osób nie odpowiadających powyższym warunkom, nie będą uwzględnione.

Przeprowadzki, zwózki kolejowe i wszelki zwóz towarów, krótkie i dalsze tury, uskuteczniam

samochodem ciężarowym

Zgłoszenia: ul. Dąbrowskiego 83 85, w podwórzu składnica 10, telefon 7452 zw 21064

WIELKA SPRZEDAŻ POINWENTUROWA

Ceny niebywale niskie!

firmy **Wiza i Maluszek**, ul. Nowa 6.

Tylko za gotówkę!

ODBĘDZIE SIĘ OD 5. - 15. STYCZNIA.

Zat. 1876

RENOMOWANY SKŁAD WIN

KAROL RIBBECK

WŁ. ALEKSY LISSOWSKI

POZNAŃ - POCZTOWA 23

Restauracja Dworcowa w Poznaniu

wydaje we wszystkich poczekalniach, w porze nocnej,

gorące zakąski sposobem barów warszawskich.

Ceny przystępne, włącznie z obsługą.

Przeciw zamgleniu i zamarzaniu

wszelkich **SZYB** i **SZKIEŁ SAMOCHODOWYCH**, **WYSTAWOWYCH** itd. wszyscy powinni używać **"SZYBOL"** cena zł 6,—. Do **Binokli "BINOKOL"**, cena zł 2,—, za zaliczką zł 1,25 drożej.

Zastępca Stanisław Białas, Poznań, ul. Poznańska 42, II. ptr. Akwizytorzy wszędzie poszukiwani.

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, braku energii, melanchole, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledzi nnicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka otrzymają bezpłatnie broszurę Dr. Weisera **Słabość nerwów**

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 85.

Pw 6938-46.28

Lokomobile

stacyjną, 18 konną, bardzo dobrze utrzymaną oraz około 20 metrów transm. sji wiszącej sprzedamy

DRUKARNIA CENTRALNA w ŚREMIE.

nw 7455

Mieszkanie

wielkopańskie, 7 pokojowe

wszelk. pob. ubikacjami i wygodami, w centrum miasta Poznania (Pl. Wolności), najlepszy punkt komunikacyjny, natychmiast do objęcia.

Czynsz mies. około zł 700,—. Zgłosz. z wyklucz. pośredników wprost do właścic. kamienicy pod adresem biura ogłoszeń **"PAR"**, Al. Marcinkowskiego 11, pod 2,165 Pw 8581-2,165

Lokale handlowe

(około 340 m²)

w nowoczesnym domu handlowym na IV. piętrze w pobliżu Starego Rynku, zaraz lub od 1. 4. 1930, do wydzierżawienia. Centralne ogrzewanie i winda elektr. Oferty uprasza się do Biura Ogłoszeń **"PAR"**, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 2,139 Pw 8556-2,139

AGENCI

trudniący się sprzedażą książek i innych artykułów na raty, mogą otrzymać kilka dodatkowych, dobrze opłacających się artykułów łatwego zbytu. Oferty do eksped. Kurjera Pozn. pod nw 6469

DOM

(narożnikowy), w ożywionym mieście powiatowem Wlkp., gdzie gimnazjum, sąd, okolica bogata, na najgłówniejszej ulicy, blisko dworca, obszerne podwórze, nowe masywne budynki, stajnia na 7 koni, śpiżnia, szopy, biuro i t. d., gdzie się znajduje od lat 30 fabryka wód mineralnych, wytwórnia wyrobów kokosowych, skład węgla, z powodu choroby męża, **sprzedam zaraz**. Realność nadaje się na każde inne przedsiębiorstwo. Zgłoszenia zw 21 215

J. STAŚKIEWICZ, GOSTYŃ, UL. KOLEJOWA 15

Ubikacje handlowe

z biurem, jasne, nadające się na składnicę fabryczną lub przemysł, z elektrycznością, wodą, na parterze w Poznaniu, w pobliżu Starego Rynku, **zaraz do wynajęcia wprost od gospodarza**. Oferty do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 21 206

Kamienica

dochodowa w mieście blisko Poznania, z wielkim śpiżniem, w którym znajduje się nowoczesnie urządzona

kaszarnia

na przemiał 100 ctr. oraz śrutownik w pełnym biegu, spiesznie na sprzedaż. Zapęd motor ropy. Okolice gospodarczo bogata. Dla nabywcy mieszkanie obszerne wolne. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 21 212

Wille

lub domek z ogrodem, albo też mniejsze gospodarstwo z dobrym domem mieszkalnym (reszówką) w **Poznaniu lub okolicy** w pobliżu stacji kolejowej jak Swarzędz, Siaroleka, Luboń, Puszczykowo, Junikowo, Główna, Czerwonak i t. p. **kupię za gotówkę**. Spieszne zgłoszenia z podaniem ceny i opisu szczegółowego do Kurjera Pozn. pod zw 21 112/13

Na przemiał

przyjmuje żyto młyn parowy nowoczesnie urządzony. Przerabia ca 20 tonn na dobę. Okolice b. bogata w zboża, blisko Poznania. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 21 185

Młyn parowy

bardzo dobrze prosperujący, najnowocześniejsze urządzenie o przemiał ca 400 ctr. na dobę, poszukuje współnika, eksport zapewniony. Zgłoszenia. Młyn Parowy, Stęszew, telefon 19. zw 21 226

Pieniądz dla każdego

uczciwego i porządnego człowieka, który zajmie się sprzedażą centrifuż do mleka, maszyn do szycia i prania. **Fabrykaty** chlubnie znane, pierwszej jakości, dogodne spłaty miesięczne. Wysokie prowizje płatne natychmiast. Zainteresowane składy i odpowiedni odsprzedańcy zechcą skierować swe oferty celem objęcia zastępstwa do Kurjera Poznańskiego pod nw 6 251

Korzystnie na sprzedaż

Lokomobila "Flöther", rok budowy 1912, 16 K. M., w bardzo dobrym stanie;
Młocarnia parowa "Ruston-Proktor", 54 cali, bęben na łożyskach kulk.; nw 7034
Młocarnia parowa "Marschall", 60 cali, bęben na łożyskach kulkowych, w bardzo dobrym stanie;
Elewator do słomy "Marschall", wysokość 9 mtr.;
2 traktory "Fordson", do tychże dwa plugi **"Sacka"** i dwa plugi **"Oliver"**.

wszystko w dobrym stanie. Zgłoszenia przyjmuje i powyższe oglądać można w firmie **St. Kaźmierski & S-ka, Leszno, ul. Kościeliska 64** Telefon Leszno 241.

SKŁAD

ZEGARMISTRZOWSKO-JUBILERSKI z dobrze prosperującą pracownią korzystnie do sprzedania. Potrzeba got. 15 tysięcy. Oferty do Kurjera pod zw 21 208

Pożyczkę

na I. hipotekę oddam na dom w centrum, w którym dostanę 3-4 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer pod zw 21 232

25000 zł

pożyczki, poszukuje na I. hipotekę za bardzo dobrym procentem na krótki czas. ewent. dłuższy. Mam dwie kamienice wartości 60.000 zł i większą posiad. 66 ziemią, wszystko bez długów. Spieszne oferty do Kurjera Pozn. zw 21 209

PANA

inteligentnego solidnego z dobrą opinią, znającego s'osunki w Poznaniu, zgłotką od 3100 — 1100 zł **poszukuje do współpracy w przedsiębiorstwie handlowym w centrum Poznania**. Oferty Kurjer zw 21 188

"Silvikrin"

Fluid, woda na włosy, szampon. Hortiflor-krem. Hortiflor-smietana po cenach oryginalnych fabrycznych poleca **J. Gadebusch, drogeria i perfumeria Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar) telef. 16-38. zal. 1869.** dw 8 115

Mieszkania

3-4 pokojowego

z kuchnią, za wynagrodzeniem **szukam z wiedzą gospodarza**. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 21 191

Z powodu likwidacji Spedytorstwa Kolejowego do sprzedania następujące przedmioty:

3 wozy meblowe 5, 7 i 8 mtr. długości, 5 platform od 60—100 ctr. pojemn., 8 wozów węglarki od 70—100 ctr. pojemn., 2 pary koni cięższej rasy, półszorki, szory, maszynę do pisania jak nową Remington, biurko z blachy falistej i wiele innych sprzętów

wszystko w bardzo dobrym stanie, do sprzedania w całość lub częściowo, gdzie powyższe przedsiębiorstwo może być dalej prowadzone, miasto powiatowe 10 000 mieszkańców, garnizon i wyższe szkoły na miejscu. Podwórze, stajnia i mieszkanie zapewnione. Przy poprzednim porozumieniu i na kredyt wekslowy krótkoterminowy. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod dw 3840

Poszukuję dwóch współników z kapitałem od 20 — 40 000 zł do uprzemysłowienia poważnego przedsiębiorstwa rolniczego-handlowego, istniejącego od r. 19, samotni panowie trzeźwi, postępowi, kupey zawodowi, kierownicy rolnikami, elektrykami lub rolnicy, w wieku od 5—30 lat, którzy pragną się ożenić zaraz z dwoma siostrami, bardzo miłymi ciemno blondynkami, posiadającymi powyższe przedsiębiorstwo, bardzo korzystnie położone przy kolei w Poznaniu, zechcą ofert nadesłać do Kurjera Pozn. pod zw 21 207

Lokomobila

130 KM (PS) LANZA

oudowana w 1914 r. na parę przegrzaną z koniesadzią wentylową na 12 Atm., zdadna do natychmiastowego użytku. Szybko decydującemu się tanio sprzedam.

M. BRONSKI, Poznań, Nowa 6. Telefon 3764 zw 21-27

Poszukuję

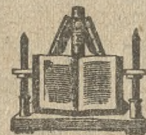
freblanki

I-szej lub II-giej kl. do dwuigi dzieci (5 i 3 lata) umiejącej szyc i haftować, Zgłoszenia proszę skierować do **"Białwat Polski", Inowrocław, Królowej Jadwigi 32, wraz z fotografją, która się zwraca.** zw 11-239

Ostrzeżenie!

Pp. podróżniacy **Jan Zaworski i Feliks Bocian** u mnie od 1 stycznia 1930 roku **nie pracują** i nie posiadają upoważnienia do inkasowania. **"VIOLA"**

J. Pokrywka Poznań, Wielkie Garb. ry 18

Oprawy kalążek wszelkiego rodzaju. Introligatornia. Drukarni Toruńskiej. T. A. w Toruniu. ul. św. Katarzyny 4.

Od dnia 3 do 16 stycznia trwa moja

Sprzedaż Inwenturowa

Nadzwyczajna okazja korzystnego zakupu

OBUWIA wszelkiego rodzaju.

TELESFOR SZUBARGA, Poznań, Stary Rynek 35, wejście z ulicy Ratuszowej.

Pw 8210-32,189

Zwapienie żył.

Zdenerwowania osłabienia. Zadać bezpłatnie broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.**Submisja na drewno użytkowe**

Miasto Sulmierzyce, poczta Sulmierzyce, powiat Odolanów, stacja kolejowa Krotoszyń, 8 km. lub Odolanów 13 km. szosa, sprzedaż w drodze publicznego przetargu następujące drewno użytkowe z cięcia roku gospod. 1929/30. Oddział 7a (Złożony przy szosie):

Los I = 810 sztuk I—IV kl. p. 686.20 m³ (w tem 1 świerk p. 0.62 m³).

Los II = 795 sztuk I—IV kl. p. 670.44 m³.

Pismienne oferty w zalakowanych kopertach z napisem „Submisja” i oznaczeniem danego losu należy nadesłać do Magistratu do dnia 20 stycznia 1930, godziny 10 rano, poczem w obecności ewentualnie przybyłych pp. oferentów nastąpi otwarcie ofert. Warunki płatności pp. zawarte osobną umową.

Magistrat zastrzega sobie swobodny wybór z pośród najwięcej dających, bez względu na wysokość podanej ceny, względnie nieprzyjęcia żadnej oferty.

Magistrat: (—) Wojciechowski, burmistrz.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 2 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Wydział Powiatowy w Szubinie (Wojew. Poznańskie) ogłasza konkurs na stanowisko

Dyrektora szpitala powiatowego w Szubinie.

Do stanowiska tego przywiązane są pobory według VI. st. służbowego plac urzędników państwowych. Praktyka pozaszpitalna dozwolona: Do podania dotyczących należy:

1. dowód obywatelstwa polskiego.
2. dyplom lekarski nadany w Rzeczypospolitej Polskiej.
3. dowód kilkoletniej praktyki szpitalnej na oddziale chirurgicznym i ginekologicznym.

Podania wraz z własnoręcznie napisanym życiorysem składać należy do Wydziału Powiatowego w Szubinie do dnia 1 marca 1930 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
(—) Kutzner, starosta powiatowy.

UCHWAŁA. Na wniosek Jana Ebertowskiego, właściciela firmy Poznańska Fabryka Bielizny w Poznaniu, ulica Wroniecka 6/8, udziela się odroczenia wypłat na przeciąg 3 miesięcy i to od dnia 4 stycznia 1930 do dnia 4 kwietnia 1930. Nadzorcą sądowym mianuje się adwokata Scheitza z Poznania, ul. Kramarska. Poznań, dnia 4 stycznia 1930 r. Sąd Grodzki IIa.

OSTRZEŻENIE

podaje do wiadomości, że p. Olgierd Kudrewicz, dotychczasowy wspólnik niżej podpisanej firmy ze spółki naszej ustąpił. Ostrzegamy przed wypłacaniem i kichkolwiek kwot do rąk wyżej wymienionego, za które odpowiadać nie będziemy.

Jednocześnie oświadczamy, że firma jako taka, dotąd żadnych akceptów nie wystawiała, o ileby więc takowe okazały się w obiegu, honorowane nie będą.

„Apana” Wielkopolska Wytwórnia Aparatów Naukowych
Nowy Rynek 2

Zygmunt Sławadzki, właściciel.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 16 stycznia 1930 r., o godz. 12, sprzedam za gotówkę największej dającemu w Sierosławiu, pow. poznański, stacja kol. Pałędzie:

lokomobilę stojącą w komplecie marki Rustan-Proctor, powierzchnia ogrzewalna 6/7, żniwiarę, dołownik, gruber, młynek do salety, siewnik do salety, owiewacz do zboża i trzyskobowiec.

Obejrzeć można 15 min. przed przetargiem. Zbiórka przed sołectwem w Sierosławiu, pow. Pozn. Palaczk, komornik obwodowy.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE**Tanie parcele**

Poznań przedmieście pod budowę każdej wielkości 2 zł kw. metr sprzedam. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek nr 837-8

Smalec

amer. najlepszy Hansa Special 1/2 kg 1.65 zł. Centrala Spożywcza Trawiński Wroniecka 12 nar. Stawnej, tel. 2743. rw 8337-8

Dom

przy Poznaniu, 2 morwi ogrodu. Wpłaty 8000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18, telefon 3728. zw 89252-3

Dom

pietrowy, dochód 152 złote miesięcznie, skład, 2 pokoje wolne, cena 10000, wpłaty 8000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18, zw 89550-1

Wózki

dziesięć używane i stare kupuje i sprzedaje. Szewska 11, siódma, zw 89476-7

Wózki dziecięce

oraz budki obciąża cerata, repary, lakieruje, kółka i gumy stawia na składzie. Siódma, Szewska 11, zw 89474-5

Powózki

używane, wolant, bryczki na sprzedaż. Dąbrowskiego 58, zw 8225-6

Pierze

świeże darte, nie darte, puch poleca Stanisław Wierzbicki, ul. Wierzbickiego 13, zw 89317-18

Nowa

rolniska zaraz na sprzedaż. Świątek mistrz kowalski, Marsz. Focha 25, przy dworcu, zw 89250-1

Kanarki

dobre i pilne świnki, nagrodzone złotymi i srebrnymi medalami, po cenie bardzo przystępnej oraz samice dobrze do legu polera Felsz (Witka), Wybiek-go 16, I, zw 89308-9

Parcela

budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18, zw 8319-20

Kanapy

letnisk. Lłuby, materace, własny wyrób, najtańszej za gotówkę. Rynek 31, zw 89613-4

Sprzedam

tanio używane pościel, poduszki. Rynek 7, Heichel, zw 89590-1

Sprzedam

szafa mahoniowa, zegar regulator, skrzypce wygran. Poznańska 38 III, lewo, zw 89672-3

Dom

z 2 morgowym ogrodem zaraz na sprzedaż, oświetlenie elektryczne i komunikacja na miejscu. Zabikowo, ul. Długa 115, zw 89736-7

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Sprzączka Wielka 13. Klienteli zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem. Pw 8313-14

Tanio

ście ubierzysz, umebujesz w Domu Komisowym, św. Marcina 73a. Pw 7418

Meble

na raty za gotówkę, na raty poleca Kalkus, Wrocławska 19, zw 87245

Plac budowl. Gdynia

przy głównej ulicy 1600 m² — sprzedam bardzo korzystnie byle zaraz. Oferty pod „Gdynia” do „Par” Toruń, Szeroka 46, Pw 8473-64

Dom

pietrowy w Rydzynie, obszerne podwórko chlewy, stajnie, niwnice, 1 morga ziemi, na dogodnych warunkach na sprzedaż. Zgłoszenia Rydzyna, Rynek 107, zw 7652

Brylanty okazynie

najtańsze źródło zakupu. Zygmunt Kutzner, św. Marcina 50 (narożnikowy dom ul. Kantaka), zw 89412

Łóżeczko

efektywne dla niemowlęcia na sprzedaż. Czesława 12, II Piłtrowska, zw 89415

Smoking

na średnią figurę sprzedam. Berg, Śniadeckich 24, III, pietro, zw 89378

Śrótownik

z magnetycznym Stieblera walce 350 m. m. Śrótownik z kamienia szlucznego 1100 m. m. na silnym postumencie. Maszyna parowa jednocylinrowa fab. Raupacha 150 PS bardzo tanio do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański, zw 8823

Dom

mieszkalny 10 ubikacji i parcela pod budowę w centrum miasta powiatowego, cena 18000 wpłaty 3—10 tys. Piast, św. Marcina 47, zw 89256

Rzeźnictwo

w pełnym biegu, dobrze prosperujące z całkowitem urządzeniem w dobrym położeniu z przyległym mieszkaniem korzystnie zaraz sprzedam, z powodu objęcia większego przedsiębiorstwa. Franciszek Wachalski, Sieraków ul. Poznańska 61, pow. Międzybóże, zw 89158

Skład

kolonialny przyległym pokojem, korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zw 89191

Wóz

mieszkalny tanio na sprzedaż. — Oferty Kurjer zw 89243

Urządzenie

piekarskie zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański, zw 89376

Kinom objazdowym

sprzedam tanio kilka dobrych filmów Hepkowskiego, Kino Colosseum, św. Marcina 65, Pw 8168-82,84

Filmy

kinom objazdowym sprzedam tanio, kilka programów z cenzurami, Hepkowskiego, Kino Colosseum, św. Marcina 65, Pw 8167-82,85

Okazja

skład towarów spożywczych, śródmieście, z ubikacją, z wyrobioną najlepszą klientelą z powodu objęcia stałej posady, na sprzedaż z towarami. Oferty Kurjer zw 89481

Pianino

Wolkenhauera czarne sprzedam korzystnie. Składnica Express, Małe Garbary 5, telefon 41-89, zw 89490

Sprzedam

z powodu choroby stary zaprowadzony skład kolonialny wraz z mieszkaniem w centrum miasta Srem. Oferty Kurjer zw 88872

Rzeźnictwo

dobrze prosperujące zaraz bardzo korzystnie do oddania. — Spieszne oferty Kurjer zw 88877

Wielki magazyn

obuwa centrum Bydgoszcz, istniejący 12 lat, luksusowe urządzenie i 7 pokojowym mieszkaniem z powodu wyjazdu okazynie sprzedam Zgłoszenia „Biuro Pracy”, plac Wolności 9, zw 88941

Dzierżawa

2500 morg buraczanej roli wprost od właściciela korzystnie 12 lat obiekty pierwszorzędny, pospiech konieczny. Wojcieszki, Bydgoszcz, Gdańska 85, zw 86020

Pianino

krzyżowe tanio. Chwaliszewo 60-62, p. Otto, zw 89543

Terenów

kilka z zabudowaniami i bez, centrum Poznania okazynie sprzedam. Zgłoszenia „Biuro Pracy”, plac Wolności 9, zw 89450

Okazja

Nowa, kompletna syplnia w stanie surowym tanio do nabycia. Oferty do Kurjera zw 89544

Pianino

na metalowej pycie tanio sprzedam. Romana Szymańskiego 2, II, prawo, zw 89548

Meble

używane na sprzedaż. Św. Józefa 5, III, pietro, na lewo, zw 87182

Pianino

krzyżowe, dobrze utrzymane (orzechowe) do sprzedania. Cena 1.800 zł. Adres Kurjer zw 87790

Nowa

debową syplnią do sprzedania. Rybaki 28, Jarmuzek, zw 88404

Do sprzedania

dobre zaprowadzona wytwórnia wód mineralnych i hartownia piw w mieście powiatowym. — Oferty do Kurjera zw 88446

Parcele

we wszystkich dzielnicach miasta i centrum na dogodnych warunkach sprzedajemy. Zgłoszenia „Biuro Pracy”, plac Wolności 9, zw 89461

Łóżka

składane z materacem dla służby 20 zł. Adamski, Piaskowa 6, zw 89462

Dorożkę

samochodową z stałą koncesją i zegarem tanio sprzedam. Oferty do Kurjera zw 89609

Pianino

Skrzyta 8, III, zw 89465

Sprzedam

parcele pod budowę w Główniej, Rury wodociągowe załozone. — Zgłoszenia Kurjer zw 88420

Posiadłość

w mieście fabrycznym blisko Poznania, z dobrze zaprowadzonym śrótownikiem motorowym, dom mieszkalny, ogród owocowy i szopy zaraz wprost od właściciela na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zw 88679

Forteniany

Pierwszorzędne krajowe i zagraniczne fabrykaty. Na raty do 24 miesięcy Witalek Maik, Poznań, św. Marcina 43, zw 6008

7 lampkowy

radio z anteną ramową, z głośnikami i z całym urządzeniem — wdzianym glosem sprzedam tanio. Książkiewicz, Fr. Ratajczaka 4, parter, (wchód Kino Słońce), zw 89504

Parawanów

kilka białych malowanych sprzedam stolarnia. Niegołęwskich 1, zw 89508

Po inwenturze

nadal 8 1/2 złotego serwisu do kawy porcel. 30 złotych serwis obłado wy porcel. 28 złotych 1/2 tuz. noży i widelcy „Alpaka”, lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu, zw 89509

Motorcykl

angielski „Tryumph” 5. P. S. — Składowa 12, II, prawo, zw 89521

Radio

4 lampowe „Neutrovox” sprzedam. Składowa 12, II, prawo, zw 89525

Pianino

zagraniczne Irmier sprzedam. — Matejki 7, I, pietro, prawo, zw 89536

Olejarnia

(tłocznia) styl nowoczesny, maszyn, prasa hydrauliczna, maszyn ropane, przy tem wymiana zboża, pasza, śrótownia, śpięż, winda elektryczna, z obszernym mieszkaniem, miasto powiatowe z przyszłością, zaraz na sprzedaż z domem mieszkalnym z rak niemickich. Przedsiębiorstwo konkurencyjne. Cena 48.000. — Wpłata 30.000, reszta na długie lata. Zgłoszenia Radziwiłowski, Międzybóże, Małe 11, zw 89530

Ogród

owocowo-warzywny 5 morg w Solcu przy Aleji Okrężnej do sprzedania. Oferty Kurjer zw 89560

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli tel. 6425. Pw 61864175

Trykotaże miarowe

eleganckie garsonki suknie, szlafrocki, pullovery, swetry ubranka, kostiumy sportowe, szale, kombinacje pantalonów wykonuje „Tricot” Rom. Szymańskiego 10, III nar. placu Świątokrzyskiego. Pw 8208-57,248

Gwarancyjne grzebień
w wielkim wyborze. Drogeria Universum Poznań ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 711346181

Skład

kapeluszy damskich tanio sprzedam, nadaje się na skład bławatów. Oferty Kurjer zw 89266

Radioaparāt

5 lamp, tanio, Baum, Kantaka 6, III, zw 89269

Koksu

100 ctr z gazowni Poznań oddam zaraz. Gusovius, Poznań ul. Główna 4, tel. 6073, zw 89261

Dom

maszyn 3 pokoje, kuchnia, morza ogrodu, światła elektryczne w mieście, cena 7.500, gotówka sprzedam. Władysław Kleiber, Mosina, Budzyska, nw 7627

Dobra

okolica, zabudowanie pod mleczarnię sprzedam, oraz motor 35 P. S. generator, dwie parawy, młot francuskich młynskich inne części. Zgłoszenia Kurjer zw 89049

Składnice

z bocznica kolejowa w Poznaniu (dworzec towarowy) z biurami sprzedam zaraz tanio. Zgłoszenia proszę do Kurjera, zw 89612

Kolonjalka

z towaram 4.500, zbiór 100 dziennic. Dzierżawa 100 miesięcznie. „Informator”, Ratajczaka 15, zw 89633

Skład

cnikierów z powodu zmiany interesu korzystnie sprzedam. — Adres wskaże Kurjer zw 89570

Kino

objazdowe sprzedam. Adres Kurjer zw 89571

Futra

damskie, różne poleca po cenach znacznie niższych E. Pałkowska, Maształarska 7, zw 89582

Lepszy

nożki wynosi 15, I. Górna Wł. da 45, Pyka, zw 89657

Jamnika

pesa sprzedam Zgłoszenia do Kurjera zw 88935

Szewcą

maszyn Singer (razkrowa) oraz dwa regaly, formy, narzędzia i przybory szewskie sprzedam. — Zgłoszenia do Kurjera zw 88934

Biuro

meble, garnitur skrzyni, maszyn do pisania, tanio oddam. Fortuna, Aleje Marcinkowskiego 19, zw 89233

Sprzedam

natychniaści bilard francuski bardzo tanio. Adres Kurjer zw 89231

Mikroskop

Yatima, 3 okularowy korzystnie do oddania. Górna Wł. da 122, I, pietro, na prawo, zw 89301

Sypialnie

debowe, szafy i obrazy, mało używane, sprzedam okazynie. Adres Kurjer zw 89302

Frakowe

ubranie sprzedam. Górna Wł. da 67, III, lewo, zw 89630

Gospodarstwo

97 morg ziemi pszennej, buraczanej w jednym planie sprzedam za 36.000 zł. wpłaty 18.000 zł. Neyman i Ska Poznań, Piekary 5, zw 89689

Sprzedaj

2 stoły kuchenne, rame, manekin nowa okowiana maszynka na 2 garnki. Gdzie? wskaże Kurjer zw 89691

2 wozy

rzeźnicze sprzedam. Restauracja na Głównym Dworcu, telefon 6068, zw 89699

Futro

meskie z kołnierzem karakulowym tanio na sprzedaż. Bukowski 9, I, pietro, zw 89705

Motor

elektr. 2 K

czystego z osobnem wej-
najchętniej Jeźyce, pos-
solidny pan od 1. 2. Ofert
rjer zdw 89 597

Dwóch
panów poszukuje pokoju zaraz
lub 15. 1. 30. Oferty Kurjer
zdw 89 360

Panienska
poszukuje pokoju od 1. II. Oferty
Kurjer zdw 89 310

Pani
inteligentna poszukuje niekrepu-
jącego pokoju, ewentl. z pian-
nem od 15. 1. 30 r. Oferty Kur-
jer zdw 89 423

Młode
małżeństwo poszukuje skromne-
go pokoju na Wildzie. Oferty
Kurjer zdw 89 405

2 pokoje
na biura, centrum, telefon, po-
szukuje. Zgłoszenia Kurjer
zdw 89 492

Blawatnik
poszukuje pokoju z utrzymaniem
od 1. 2. 30. przy Starym Rynku.
Oferty z podaniem ceny Kurjer
zdw 89 516

Pokoju
jasnego dla dwóch inteligentnych
panów na stałym stanowisku, po-
szukuje się od zaraz. Światło e-
lektryczne oraz duży stół (rozcią-
gany) pożądane. Oferty Kurjer
zdw 89 463

Inteligentni
poszukują pokoju z użytkowaniem
kuchni, chętnie łazienki. Łaskawe
oferty z ceną do Kurjera
zdw 89 537

Młode
małżeństwo poszukuje próżnego
pokoju z użytkowaniem kuchni e-
wentualnie bez od 1. 2. Czynsz
miesięczny. Oferty Kurjer
zdw 89 617

Małżeństwo
córka poszukuje umiarkowane-
go pokoju z użytkowaniem kuchni.
Zgłoszenia Kurjer zdw 89 666

Małżeństwo
poszukuje próżnego pokoju. Oferty
Kurjer zdw 89 667

Kto
zaopiekuję się, weźmie na pokój
chorego-emeryta, urzędnika. Miejs-
cowość obojętna. Chętniej bli-
sko kolei, lasu. Opis, warunki do
Kurjera zdw 89 493-4

2 pokoi
umeblowanych z prawem uży-
walności kuchni, czystych, jas-
nych poszukuje inżynier. Oferty
Kurjer zdw 89 704

2 panów
solidnych poszukuje skromnego
możliwie taniego pokoju. Oferty
z ceną uprasza się do Kurjera
zdw 89 729

Małżeństwo
solidne poszukuje próżnego po-
koju u skromnego państwa. Oferty
Kurjer zdw 89 587

13 LOKALE

Ubikacyj
suterrenowych, widnych poszuku-
je. Oferty Kurjer zdw 89 045

Gospodarstwa
kamienne, składy poleca Piast,
św. Marcina 47. zdw 89 257

Ubikacyj
w mieście suterrenowych, jas-
nych, na przemyśle wprost od go-
spodarza poszukuje zaraz. Oferty
Kurjer zdw 89 285

Ubikacyj
lub sklepu na warsztat ślusarski
poszukuje. Zgłoszenia Polna 14.
w składzie. zdw 89 295

Pokój
na biuro od 1. 2. do wynajęcia.
Koehler, Kantaka 5, II. piętro.
zdw 89 451

Poszukuję
małej suchej ubikacji z osobnym
wejściem, ewentualnie w suterre-
nie na składnice. Oferty do Ku-
rjera zdw 89 402

Lokale
handlowe, Stary Rynek, na pię-
trze, winda, elektryka, gaz, tele-
fon, za zgodą gospodarza do wy-
najęcia. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 89 484

Pokoju
umeblowanego na biuro poszuku-
je w śródmieściu od 1. 2. Oferty
Kurjer zdw 89 681

Biuro
2 pokoje plac Wolności 1., dzier-
żawa 130 zł. „Informator”. Ra-
tajczaka 15. zdw 89 638

14 DZIERŻAWY

Poszukuję
dzierżawy gościnną w dużej wsi
w Poznańskim. J. Rządkiewicz.
Książ, Cegielnia, pow. Srem.
zdw 89 163

Warsztatu
na samochody poszukuje. Oferty
Kurjer jw 3 224

Majątek
1300 mórg wydzierżawi właścici-
ciel. Oferty Kurjer zdw 88 090

Duży
skład z mieszkaniem, nadający
się na każde przedsiębiorstwo,
zaraz do wynajęcia w Buku.
Oferty Kurjer zdw 89 315

Poznańskie
Kursy Budowlane
(męskie i żeńskie) uruchomila
w lutym kursy przygotowaw-
czy, pierwszy, drugi. Zgłoszenia
Kierownik: Kraszewskiego 17,
III. prawa. Pw 8516-55.16

Natychmiast
wydzierżawie hurtownie piwa o-
raz wyrobów wód mineralnych.
cena przystępna. Adres wskaże
Kurjer zdw 89 288

Stajnia
dla 2-3 koni zaraz do wynaje-
cia. Wielkie Garbary 52.
zdw 89 275

Skład
kolonialny, dobrze zaprowadzo-
ny, mieszkanie 2-3 pokojowe,
kuchnia, mieście powiatowem,
poszukuje dzierżawy zaraz. Oferty
Kurjer zdw 3855

Restauracja
pierzwszorządna, dobrze prosperu-
jąca, w śródmieściu, z dużą
sala kafeletowa w mieście wo-
jewódzkim na Pomorzu na ko-
zystnych warunkach zaraz do
wydzierżawienia. Reflektanci,
którzy posiadają własną konce-
sję, zechcą złożyć łaskawe ofe-
rty do „Par”, Toruń, Szoka 46,
pod „Restauracja”. Pw 8578-64.11

Ogrodnictwo
pod Poznaniem, 12 mórg, wy-
dierżawia. Zgłoszenia Kurjer
zdw 89 491

Piekarnia
dobrze prosperująca z całem u-
rządzeniem przy głównej ulicy,
przy dworcu, w większym mie-
ście powiatowem zaraz do obje-
cia. Gotówki potrzeba 4-5 tys.
zł. Egzystencja zapewniona. Oferty
Kurjer zdw 89 578

Poszukuję
pokoju z kuchnią w Poznaniu od
1. 2. wprost od gospodarza pro-
szę podać warunki. Zgłoszenia
do Kurjera zdw 89 607

Poszukuję
dla kupców większej dzierżawy
majątków, młynów, gościnieców.
Oferty Kurjer zdw 89 707

Składu
Poznań, przyległym mieszka-
niem, na kolonialkę, dzierżawa
zgóry, od gospodarza poszukuje.
Oferty Kurjer zdw 89 594

15 UZDROWISKA

Zakopane - „Januszek”
ulica Chałubińskiego pensjonat
Wandy Rychlickiej z Poznania.
Utrzymanie wykwinne. Pokoje
ładne, ciepłe. Cena 9.50 do 12.
zdw 86 282

16 OSOBISTE

Panne
która widziałam w Kościanie 25.
12. 1929 w modnym placu gra-
natowym, spacerująca z panem
St. N. z Kościana wyjeżdżając
14.30 kierunek Leszno, prosi in-
teligentny pan z Kościana bar-
dzo zainteresowany do Kurjera
Poznańskiego zdw 88 063

Zęgiestów - Zdrój
poczta loco, obok Krynicy, ka-
piele mineralne kwasu węglowe-
go. Pensjonat „Warszawianka”
w centrum Zakładu z nowoczes-
nym komfortem poleca pokoje z
opalem i całodziennym utrzyma-
niem po 12 zł dziennie. nw 7 617

Ksawut
jedyny, zlituj się, jeżeli żyjesz,
wróć do nas. zdw 89 403

Kaziu
bądź sobota. Do... Zośka.
zdw 89 268

21 ZGUBY

Zgubiłem
książeczkę wojskową na nazwi-
sko Walenty Cegielski, Poznań,
ul. Kopanina 6. zdw 89 193

Zaginął
w czwartek pies, jaimnik brzo-
nowy na 27 Grudnia. Oddać za wy-
nagrodzeniem Koehler, Kanta-
ka 5. zdw 89 416

Zgubiono
pieniadze, książeczkę wojskową,
dyplom szoferski, Stanisław Ku-
jawa, Przecznicza 3, Korcz. Pa-
piery uniważniam, zdw 89 374

Osobę
która w noc sylwestrową zabrała
z kasyna ofic. 57 pp. szal czarny
crép, de chine haftowany w czer-
wone maki uprasza się o zwrot.
A. Kudlińska, Piotra Wawrzy-
nia 6. zdw 89 645

22 ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu,
centrum miasta, ulica Romana
Szymańskiego 2, pierwsze piętro,
lewo, drugi dom od Placu Świe-
tokrzyskiego. zdw 83 593

Wszelkie
reparacje zegarków oraz napra-
wy wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie tania firma P. Tar-
kowska, plac Wolności 11 (pod
filarami) Pw 4 941

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowa-
nych Jankowska. Stary Rynek
nr. 48, II. zdw 86 294

Maskowe
kostiumy oryginalne, jedwabne,
nowe, wypożyczają „Janina”. Gó-
ra Wilda 13. zdw 88 128

Reparacje
materiałów i łózek metalowych
oraz wszelkie prace i reparacje
w zakresie ślusarstwa wchodzące
wykonuje sumiennie i tania Jan
Książek, fabryka mebli metalo-
wych i patent. materiałów. Po-
znań, ul. Mickiewicza 13, telefon
Pw 8516-55.16

Oddam
ładne, zdrowe, trzymiesięczne
dzieci (dziewczynki) za własne
li tylko zamóżniejszej szlachet-
nej, bezdzietnej rodzinie. Łaskawe
oferty Kurjer zdw 88 918

Dyplomowana
masażystka wykonuje masaż na
izbisk, żyłki otłuszczenia oraz
twarz. Ul. Reja 2, wysoki par-
ter, prawo. zdw 88 332

Przepisujemy
powielamy, tłumaczymy na pro-
wincję wysiłka odwrotnie. Ozy-
stopsis. Poznań, Wiaźdowa 10.
zdw 83 974

Wszelkie sprawy
sądowe, mieszkaniowe, podatko-
we, rentowe i t. d. oraz wnioski
i próby do wszelkich władz i
urzędów załatwia tania, skutecz-
nie nowo otworzone Biuro proce-
sowe. Poznań, św. Marcina 66/67,
II. ptr., telefon 13-62.
zdw 87 591

Filet
firany, serwety, wstawienia do
obrusów etc. wykonuje najlepiej
i najakuratniej „Pracownia Fi-
letów”. Aleje Marcinkowskiego
20. II. lewo. zdw 88 636

Dekatywowanie
plisowanie
merekowanie, wykonuje szybko,
najtaniej. Sw. Marcina 14.
Pw 8 467-53.42

Zwózki
węgla i inne załatwia. Telefon
3887. zdw 89 331

Portrety
fotografie artystyczne wykonują
Bracia Pecherscy, Al. Marcini-
kowskiego 8, telefon 3955.
zdw 3 834

Przepisuje
maszyną najtaniej. Spokojna 27,
II. front. zdw 89 015

Chiromantka
przepowiada przeszłość, przy-
szłość i teraźniejszość z rak, fi-
zjognomii, grafologii, fotografii i
kart. Przyjmuje codziennie prócz
niedzieli i świąt od 10-1 i 4-8
wiecz. Marcello Mottego 2. II.
piętro, front, drzwi środkowe,
przez Rynek Łazarski, pomiędzy
ulicą Łukaszczyca a Kolejową.
zdw 89 006

Chiromantka
przepowiada przeszłość i przy-
szłość. Matejki 38, Stanniewicz,
w podwórzu, III. zdw 89 291

Kurs
haftu miesięcznie 12 zł. Gdzie?
wskaże Kurjer zdw 89 433

Rysunki
hafty najgustowniej. Jagodziń-
ska, Aleje Marcinkowskiego 3 a
zdw 89 454

Lekarz dentysta
Dr. J. Brzeski, Poczta 28. po-
wrócił ordynuje od 9-6.
zdw 89 458

Skrzypce
okazyjnie sprzedam. Kolmanowa,
Poznańska 43, II. zdw 89 398

Radjotechnika
konstruktora, mogącego nlepszyć
(zwiększyć zasięg, selekcję i czy-
stość) 4 lamp, neutrodynamicznych
wzbudzenie lampy ekranowanej,
proszę złożyć oferty z podaniem
ceny Kurjer zdw 89 367

Obiady
kresowe, smaczne, obfite. Kanta-
ka 89, III. piętro. zdw 89 377

Która
z szlachetnych osób dopomoże
panience do wyprawy zakonnej.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdw 89 514

Przedstawiciel
poszukuje sprzedawcy rowerów
oraz innych artykułów. W. Jass,
Hawlowice Dolne, poczta Pruch-
nik. zdw 89 576

Obiady
smaczne, tania. Abonentom jesz-
cze taniej. Sw. Marcina 52/53.
zdw 89 505

Robótki
bardzo tania rysowane, kwadraty
poduszki i t. d. Firma Siostry
Streich, Kantaka 4. zdw 89 618

Najkroźniejszej
kupujesz i sprzedajesz książki
tylko w Antykwariacie, Ślusar-
ska 7. zdw 89 623

Maskowe
kostiumy wypożyczam — wielki
wybór. Pawlikowska. Poznań,
ulica Woźna 15. rw 8133/9

Krawcowa
wykonuje elegancko suknie balo-
we i wizytowe do 15 zł. Glo-
wacka, Rom. Szymańskiego 5.
zdw 89 632

Pierzwszorządne
krawcowe wykonują garderobe
damską, dziecięcą, przeróbki, re-
paracje, bielnie po takich ce-
nach. Rynek Łazarski 10 a, I.
Wojciechowski. zdw 89 594

Bilanse
rewizje, zakładanie ksiąg handlo-
wych przeprowadza Fr. Siew-
czyński, Strumyńska 33.
zdw 89 659

Wspólniczka
do kina na prowincję potrzebna.
Zgłoszenia Kurjer zdw 89 679

Kosmetyka lecznicza
Racionalne pielęgnowanie cery,
Masaż, Maquillage (upiększanie
twarzy). Pierwszorządne farbo-
wanie włosów, brwi, rozjaśnianie
nawet najciemniejszych. Porady
bezpłatne. Wielka 7, II. Kilber-
towa. zdw 83 335

Najpiękniejsze
kostiumy maskowe i suknie balo-
we wypożyczają Salon Mód —
„Zofia”. Bukowska 3, II.
zdw 89 624

Krawcowa
poleca się w domu i poza dom.
Ul. Różana 7, parter, lewo.
zdw 89 592

Kosmetyka Lecznicza
Podgórna 9, II. p.
czernowosie nosa, rak, oraz wszel-
kie wady skórne usuwa nowo-
czesnymi zabiegami kosmetyki
pariskiej. Zdejmowanie tłuszczu
brucha, nóg. Leczenie wadliwej
tłustej, suchej cery. Usuwanie
zmarszczek dżatemie elektroliza.
Bezbolesne usuwanie brodawek.
Pielęgnacja włosów. Wszelkie
masaże, elektryzacja, nacieranie.
Zdobycze karnawałowe. Wkleja-
nie podwójnych rzęs, marmuro-
wanie biustu. Wykonują siły fa-
chowce pod kierunkiem lekarki
kosmetyczki. zdw 89 599

Wykonuję
suknie balowe, kostiumy, plaszc-
zy po cenach niskich. Z. Stan-
kiewicz, Mostowa 26.
zdw 89 677-8

Wykwintne
suknie karnawałowe oraz stare
modernizuje przedko. tania. Sło-
wackiego 39, III. prawo.
rw 8 340

Mięso końskie
tanie I. klasy 50 dkg zrawówki
0.80 gr. 50 dkg siekane 0.60 gr.
dziennie świeże, pieczone zrazy
snyce i pieczenie po cenie bar-
dzo niskiej. Tania Śniadania.
Lewicki, Łazienna 1b, 3 minuty
od Starożytności. Zakup mie-
snych i tłustych koni. Telefon
32-60. zdw 89 176-7

23 OŻENKI

Mrówka
Piotr, Ostrów (Wlkp.), Kościu-
szki 2, poważne partie w Wiel-
kopolsce, Pomorzu. zdw 86 784

Panna
lat 29, poszukuje znajomości pa-
na, fachowca garnarskiego, ce-
lem objęcia przedsiębiorstwa. Cel
matrimonialny. Oferty Kurjer
Poznański nw 7 633

Szatynka
lat 24, muzykalna, 4 pokojowe
mieszkanie, wyprawa, pozna p-
na 26-32 lat. Cel matrimonialny.
Panowie urzędnicy kolejowi,
nauczyciele, pierwszeństwo. Po-
ważne zgłoszenia Kurjer
zdw 89 038

Elegancki
młody, bardzo przystojny, inteli-
gent, brunet, szuka stosownej
znajomości przystojnej, subtelnej
pani. Cel matrimonialny. Po-
ważne oferty, które zwracam, u-
prasam do Kurjera zdw 88 684

Dla
mej szwagierki, wdowy po kole-
jarzu, z czworgiem dziećmi, po-
siadającej 3 pokojowe mieszka-
nie w Poznaniu, poszukuje od-
powiedniej partii, najchętniej u-
rzednika państwowego. Oferty
składać do Kurjera zdw 89 325

Panna
lat 29, 3 000 zł i wyprawę poszu-
kuje znajomości panów. Cel ma-
rimonialny. Oferty Kurjer
zdw 89 441

Urzędnik
lat 29, szatyn, przystojny, solid-
ny, posłubi panią młodą, in-
teligentną i przystojną. Mie-
szkanie lub majątek dla wspól-
nego dobra pożądany. Dyskre-
cja zapewniona. Oferty z foto-
grafią do Kurjera zdw 89 445

Pragnę
poznać inteligentnego, szczerze-
go przyjaciela o dobrym charak-
terze od lat 30-40. Cel matry-
monialny. Oferty do Kurjera
zdw 89 456

Przyjaźń
nawieże wykształcona panienska,
muzykalna, z inteligentnym pa-
nem od 25-30 lat, mającym za-
miłowanie do sportu i wycieczek.
Cel matrimonialny. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 89 457

Lekarz
lat 32, kawaler, samodzielna
praktyka, prowincja. Poznańskie.
pragnie poznać odpowiednią pa-
nie. Cel matrimonialny. Posag
50 tysięcy, wyprawa. Łaskawe
oferty Kurjer zdw 89 381

Zbożowiec
kawaler, lat 35, właściciel nieru-
chomości, szuka ta drogą żony.
Panny do lat 30, posiadające po-
sag lub realność wartości 50 ty-
sięcy złotych, zechcą łaskawie
się zgłosić pod dw 3853

Panienska
inteligentna, brunetka, lat 21,
posiadająca piękną wille, mają-
ca współudział w dobrze zapro-
wadzonem przedsiębiorstwie. —
centrum Poznania, pragnie po-
znac pana rzutkiego, kupca bia-
watnika lub na odpowiednim
stanowisku, niezależnym, do lat 30,
w celu matrimonialnym. —
Szczegółowe oferty z fotografią,
która się zwraca, do „Par”, Po-
znań, Aleje Marcinkowskiego 11
pod 53.64. Rzecz traktuje się ho-
norowo. Pw 8577-53.64

Dla
siostry, panny lat 27, dobrego
usposobienia, z kupieckiej rodzi-
ny, posiadającej na prowincji
mniejszą realność, poszukuje na
tej niezwykłej drodze odpowied-
niej znajomości Wielkopolańska,
kupca lub urzędnika na pewnym
stanowisku w celu matrimonial-
nym. Łaskawe wyczerpujące
zgłoszenia z fotografią, której
zwrot zapewniony, proszę kiero-
wać do Kurjera zdw 89 506

Panienska
młoda, przystojna, inteligentna,
posiadająca 30.000 gotówki, pięk-
na wyprawę wyjdzie najchętniej
za ziemianina, przemysłowca. —
Zgłoszenia biuro matrimonialne
„Rekord”. Poznań, Skarbowa 15.
telefon 40-18. zdw 89 503

Panna młoda
przystojna, wytworna, Wielkopola-
ńska, z dobrej rodziny, religijna,
pragnie poznać idealnego o szla-
chetnej duszy kulturalnego pana,
subtelnego nie dzisiejszych poglą-
dów życia, w celu matrimonial-
nym. Panowie, na stanowiskach
poważnych, lub wyżsi urzędnicy
państw, najchętniej z prowincji
nie niż lat 38 (wdowcy nie wy-
kluczani) zechcą składać zgłosze-
nia do Kurjera zdw 89 464. Wy-
kluczani przemysłowcy, pośredni-
cy.

Mężczyzna
przystojny, inteligentny posiada
trochę gotówki i bardzo intratne
przedsiębiorstwo, ożeni się z sta-
rszą panną lub wdową, posiada-
jącą skład lub gospodarstwo. —
Oferty do Kurjera zdw 89 520

Poznań
pana dobrem stanowisku, cel
matrimonialny. Blondynka, lat
34, wykształcona, przystojna, go-
spodarna, majątek 10.000 zł go-
tówki, później resztę. Zgłoszenia
Kurjer zdw 89 524

Dla
młodej, przystojnej, bezdzietnej
wdówki z towarzysztwa, zamoż-
nej, poszukuje odpowiedniej par-
tii. Pierwszeństwo mają panowie
lekarze, aptekarze, urzędnicy
na odpowiednich stanowis-
kach, cel matrimonialny. Zgło-
szenia „Wanda”, Fabryczna
35 a, IV. zdw 89 555

Dla
kuzyna mego, kawalera, lat 35,
właściciela 600 morgowego, naj-
lepiej kulturze majątku, znacz-
nej rodziny wielkopolskiej, poszu-
kuje partii, panny inteligentnej,
wykształconej, z odpowiednim
posagiem, który dla spłaty po-
trzebny. Rzecz traktuje się po-
ważnie. Dyskrekcja zapewniona.
Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 559

Kupiec
lat 34, wysoki, posiadający kilka
tysięcy złotych, szuka żony reli-
gijnej i zamiłowanej do interesu,
również z gotówką dla wspóln-
ego dobra. Zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 89 696

Sympatyczna
inteligentna, przystojna, nie smu-
kliwa panna, usposobienia szlachet-
nego i z dobrego domu, do lat
28 pragnie poznać kawalera przys-
tojnego, z dobrej rodziny, właści-
ciela kamienia. Łaskawe zgłosze-
nia uprasza do Kurjera
zdw 89 714

2 kawalerów
lat 24, 26, przystojni, szatyni,
rzemieślnicy na dobrych stałych
stanowiskach poszukują znajo-
mości panien inteligentnych lat
20-23, późnego ożenku. Panie
które należą do dobrych i sta-
łych meżach zechcą złożyć swe
oferty

Violonczello
mistrzowski 500 zł sprzedam —
Złotowski. Rynek Łazarski 10a.
złw 89 101

Lekcyj
mandoliny udzielam. Pat-
schowska. Podgórze 13.
złw 89 650

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej rzeciej cenę
drobnych

Stenotypistka
biuralistka
z praktyką adwokacką, pisząca
biegle na maszynie, szuka po-
sady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer
Kw 1480

Szofer - służy
strzelec, obecnie w posadzie.
zmieni posadę swą od 1. II lub
później jako kawaler lub żonaty.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
złw 88 608

Dentysta asystent
samodzielny w operatywie szuka
pracy zaraz. Oferty Kurjer
złw 88 597

Panna
kochająca dzieci (od 1-5 lat) zna-
jąca życie poszukuje posady na
wieś. Zgłoszenia Kurjer
złw 88 244

Technik
dentysta samodzielny poszukuje
posady. Oferty A. Słomski.
Teczew. Sambora 15 (Pomorz).
złw 88 134

Rutynowana
krawcowa z długoletnią prakty-
ką wykonuje pierwszorz. i su-
knice balowe według najnowszych
modeli w domach tanio. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 87 690

Pielęgniark
inteligentny, uczciwy, poszukuje
zajęcia. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 89 283

Szukam
posady ucznia do biura lub kasy
dominialnej. Miejscowość obojet-
na. Zgłoszenia do Kurjera
d 8 652

Inteligentna
uczniwa panienska poszukuje po-
sady lub jakiegoś zajęcia. Oferty
Kurjer zdw 89 290

Książkowy - biuralista
(po wojskowości) poszukuje po-
sady zaraz. Oferty Kurjer
zdw 89 300

Dziewczyna
uczniwa i czysta poszukuje po-
sady zaraz do wszystkiego na wy-
jazd. Okolica obojetna. Oferty
Kurjer zdw 89 306

Posługaczka
uczniwa sumienna i czysta po-
szukuje posady po południu. —
Oferty Kurjer zdw 89 307

Techniczna
dentystyczna
samodzielna w operatywie i tech-
nicznej poszukuje posady. Oferty
Kurjer zdw 89 313

Bankowiec - książkowy
poszukuje zaraz jakiegoś obojet-
nego posady w Poznaniu. — Łaskawe
oferty do Kurjera pod dw 8850

Cukiernik
młodszy poszukuje posady zaraz
lub od 1. 2. Listak, Krotoszyń,
Kaliska. zdw 88 849

Panna
poszukuje posady z syciem i do-
pomocy pani domu od 1. 2. oko-
lica obojetna. Zgłoszenia Kurjer
filia Jędrzejów zdw 89 323

Książkowa - kasjerka
poszukuje posady i na prowincji
z utrzymaniem lub bez. Łaskawe
zgłoszenia uprasza Kurjer Po-
znański zdw 89 473

Pierwszorzędna
krawcowa szuka zajęcia i luty
na wsi. Szyje tanio. Poważne re-
ferencje. Oferty Kurjer
zdw 89 478

Zdolna biuralistka
szuka posady popołudniowej. —
Oferty Kurjer zdw 89 482

Zona
po lekarzu, cudzoziemka, włada-
jąca kilkoma językami z 14-let-
nią obojętnością, szuka posady. Jako
reprezentantka domu, lub admi-
nistratorka majątku. Łaskawe
oferty pod zdw 89 664 do Kurjera
Poznańskiego.

Uczniwa
do biura szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 89 218

Ogrodnik - bartnik
zaw 30 laty lat 27 obeznany z
pracami ogrodniczo pszczelnicze-
mi, egzaminowany z dobrymi
świadectwami, 9 letnia praktyka
szuka posady żonatego od 1. 2. 30
lub 1. 4. 1920 r. możliwie z ucz-
niem Łaskawe oferty
zdw 88 697

Ekspedjentka
branży bławatów towarów krót-
kich konfekcji, poszukuje po-
sady. Oferty Kurjer zdw 88 968

Dzielną
młynarz w średnim wieku, z dłu-
goletnią praktyką, który pra-
cował tylko we większych młynach
początkowo - żytnich aniżeli
dokładnie na czystym i wysokim
przemśle młocząc kłosek odpo-
wiednie kłosek poszukuje po-
sady i kłosek. 1920 tylko
wielkim młynie. Oferty do Ku-
rjera zdw 88 697

Kasjerka
z 8 letnią praktyką, pisząca na
maszynie, poszukuje posady ka-
sjerki lub podobnej. Oferty Ku-
rjer zdw 88 586

Pomocnik
młody branży kolonialnej delika-
tesów, win i wódek z doświadcze-
niami, poszukuje posady
od 1. 2. rb. miejscowość obojet-
na. Oferty Kurjer Poznański
zdw 89 547

Sierota
Ekspedjentka poszukuje posady
najchętniej na prowincji. Oferty
Kurjer Poznański zdw 89 361

Drogerzysta
lat 25 rutynowany ekspedjent i
dekorator na samodzielnym sta-
nowisku zmieni posadę od 15. I.
lub 1. 2. ewentl. przyjmie przed-
stawicielstwo. Zgłoszenia do ek-
spozytury Kurjera Pozn. w Gd-
ni. pod nr 33. nw 6 455

Przyjmę
posadę magazyniera, ekspedjen-
ta lubetowego inkasenta. Kau-
cja 1000 zł. Oferty Kurjer
zdw 89 438

Mistrz ślusarski
z długoletnią praktyką w zakła-
dach przemysłowych poszukuje
posady jako mistrz maszynowy
w cukrowni lub większym ma-
larni od 1. 4. 30. Oferty Kurjer
zdw 89 538

Drogerzysta
dypl. kawaler lat 25, dzielną ku-
piec, poszukuje posady ewentl.
jako przedstawiciel inkasenta na
żądanie kaucji. Łaskawe zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 89 154

Biuralistka
z 6 letnią praktyką poszukuje po-
sady zaraz. Oferty Kurjer
rw 8 223

Absolwentka
szkoły wdziałowej z ładnym
charakterem pisma, pisząca na
maszynie, przyjmie posadę bu-
rowej Łaskawe oferty rw 8250

Pani
inteligentna w średnim wieku po-
szukuje posady jako zastępczyni
pani domu. Oferty Kurjer
rw 8305

Biuralista
z praktyką biurową pisaniami na
maszynach poszukuje jakiegokol-
wiek posady. Oferty Kurjer
zdw 89 262

Panienska
pisząca biegle na maszynie po-
trzebna na 2 godziny dziennie,
wieczorem później stale zajęcia.
Oferty z żądaniem zapłaty do
Kurjera Poznańskiego zdw 89 263

Malarz
samodzielny prosi o jakiegokolwiek
prace, wykona tanio i skrupulatnie
Oferty Kurjer zdw 89 273

Panienska
inteligentna, z dobrego domu,
poszukuje posady za ekspedien-
kę dwuletnią praktyką, celem
dalszego ukończenia nauki. Oferty
do Agencji Kurjera Poznań-
skiego w Buku. nw 1 632

Młodsza
biurowa poszukuje posady. Oferty
Kurjer zdw 89 182

Inteligentna
nanna przyjmie posadę w skła-
dzie cukierków, ewentl. może
złożyć kaucję względnie przysta-
jąco jako współwłaścicielka z gotówką
4 000 zł później więcej. Oferty
Kurjer zdw 89 011

Cukiernik
(karmelkarz) na wyroby czekola-
dowe poszukuje posady. Oferty
do Kurjera zdw 88 936

Uczniwa
posługaczka szuka posady. Ła-
skawe oferty Kurjer zdw 89 004

Dzielną maszynistką
obeznana z wszystkimi pracami
biurowymi z kilkoletnią prakty-
ką, szuka odpowiedniej posady
od zaraz. Łaskawe oferty proszę
do Kurjera pod zdw 89 199

Krawcowa
z dobrem krojem poszukuje pra-
cy w domu lub na wjazd. Oferty
Kurjer zdw 89 209

Panienska
szuka posady za kasjerką, po-
mocnicą do biura lub ekspedien-
ką zaraz lub później posiada do-
bre świadectwa. Oferty Kurjer
zdw 89 165

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego
z gotowaniem. Oferty Kurjer
zdw 89 167

Posługaczka
znajdująca się w krytycznym po-
łożeniu poszukuje jakiegokolwiek
zajęcia ewentualnie do
sprzątania biur. Oferty Kurjer
zdw 89 175

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje posady od
1. 2. 1920. Ja jako szofer-służy, żona
jako kucharka. Ostatnia
posada Haaż Holandia, przy po-
selskiej francuskiej. — Świadc-
stwa na życzenie. Znajomość je-
zyków: niemieckiego, francu-
skiego, rosyjskiego, węgierskiego.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 88 440

Szofer - ogrodnik
żonaty, w średnim wieku z kil-
koletnią praktyką, obeznany
wszechstronnie w swym zawo-
dzie szuka posady od 1. 4. 1920
lub wcześniej. Oferty uprasza
się do Kurjera zdw 88 540

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Ku-
rjer zdw 89 033

Poszukuję
posady kasiera inkasenta lub t.
p. z kaucją 2 500 zł. Oferty Ku-
rjer zdw 89 035

2 siostry
z nielicznej rodziny poszukują po-
sady jako służące z gotowaniem,
najchętniej w Poznaniu. Oferty
do Kurjera zdw 89 036

Służący
dobre polecenia poszukuje po-
sady od 15. I do wszystkiego. —
Oferty Kurjer zdw 89 040

Poszukuję
pracy misemnej także maszyno-
wej, nie wynagrodzenie. Oferty
Kurjer zdw 89 041

Panienska
miejąca szw. i haftować poszu-
kuje posady do dzieci, najchę-
tniej na wieś. Oferty Kurjer
zdw 88 995

Czeladnik młynarski
z dobrymi świadectwami obez-
nany z maszyną młynarską, z
motorami ssaco gazowymi, dzielną
w swym zawodzie poszukuje
posady zaraz lub później. Zgło-
szenia do Kurjera pod
zdw 89 242

Dzielną
krawcowa poszukuje pracy. Oferty
Kurjer zdw 89 005

200 zł
dam za wyszukanie posady. —
Oferty Kurjer zdw 89 053

Dziewczyna
do wszystkiego bez prania, ko-
chająca dzieci, szuka posady od
1. I. Oferty Kurjer zdw 89 001

18 stycznia 1920 r.

wkroczenie wojska polskiego i początek oswobodzenia
ziemi pomorskiej

Nr. 16

Wielkopolskiej Ilustracji

przedstawi te historyczne wydarzenia na 32 stronnicach w obszer-
nym, bogato ilustrowanym opisie.

Numer ten stanowić będzie dla każdego Polaka-Pomorzana
i wszystkich, którym ziemia pomorska drogą jest, cenną

pamiętkę historyczną

Cena egzemplarza 45 groszy — Koszty przesyłki 25 groszy.

Hurtownicy otrzymają rabat. Administracja: Poznań, św. Marcin 70

Poszukuję
jakiegokolwiek posady dla brata
mego który ukończył szkołę wy-
działową z doświadczeniem i
miejscowość obojetna. Oferty
Kurjer zdw 89 814

Rzeźbiarz
or. drzew. kawaler, poszukuje
pracy. Oferty Poznań. Waly Le-
szczyńskiego 6, pokój 180.
zdw 89 320

Aptekarz
aprobowany poszukuje zaraz po-
sady lub zastępstwa. Zgłoszenia
do Kurjera zdw 89 321

Stenotypistka
polsko-niemiecka przyjmie po-
sady zaraz, ewentl. na godzinę. Zgło-
szenia Kurjer zdw 89 486

Rutynowana
księżkowa kilkoletnia praktyka,
znająca język polski, niemiecki,
poszukuje posady. — Zgłoszenia
Kurjer zdw 89 487

Poszukuję
posady. Oferty Kurjer
zdw 89 323

Panna
inteligentna, lat 21, z lepszego
domu poszukuje posady do dzie-
cia na małątek. Zna życie i pra-
cę biurową, język polski i nie-
miecki. Oferty Kurjer zdw 89 329

Jazzbandzista
(śpiew refrenowy) na posadę lub
zabawę wolny. Maleckiego 21 u
Krupa. zdw 88 984

Ogrodnik
samotny, bely kilkuletni kiero-
wnik ogrodu dominialnego handlo-
wego poszukuje z powodu zmia-
ny administracji posady w więk-
szym majątku, najchętniej blisko
większego miasta. Łaskawe of-
erty do Kurjera zdw 88 989

Nauczycielka
wychowawczyni
Wielkopolska, muzykalna, z
dłuższą praktyką, kochająca dzie-
ci, przyjmie posadę do lutego.
najchętniej do młodszych dzieci.
Zna robotki umie wykreślić dzie-
ci zająć i może wykreślić pania
domu. Łaskawe oferty Kurjer
zdw 88 976

Pokojuowa
sumienna, uczniwa poszukuje po-
sady w hotelu lub prywatnie.
Oferty Kurjer zdw 89 343

Zawodowa
pielęgniarka z masażem przy-
mie zaraz posadę. Oferty Ku-
rjer zdw 89 354

Krawczyni
umiejąca króć nowocześnie z
dłuższą praktyką oraz batik
szuka pracy jako krawcowniczka.
Łaskawe oferty do Kurjera
zdw 89 356

Sekretarz
adwokacki, młody, z dobrem
świadectwami, obeznany z kie-
rowaniem, poszukuje posady u
adwokata lub w urzędzie
przedsiębiorstwa handlowego.
Oferty Kurjer zdw 89 481

Krawczyni
umiejąca króć nowocześnie z
dłuższą praktyką oraz batik
szuka pracy jako krawcowniczka.
Łaskawe oferty do Kurjera
zdw 89 356

Sekretarz
adwokacki, młody, z dobrem
świadectwami, obeznany z kie-
rowaniem, poszukuje posady u
adwokata lub w urzędzie
przedsiębiorstwa handlowego.
Oferty Kurjer zdw 89 481

Kino - Teatr
Pierwszorzędny fachowiec i or-
ganizator przyjmie kierownictwo
kina w Poznaniu, lub w więk-
szym mieście prowincjonalnem.
Długoletnia rutyna. B. poważne
referencje. Wiadomość War-
szawa, Targowa 25, m. 8, Kalużki.
telefon grzywn 122 24
Po 123 021

Dziewczyna
długoletnia świadectwa poszu-
kuje posady od 15. I. Oferty
Kurjer zdw 89 436

Szofer - mechanik
z praktyką pewny w jeździe, po-
szukuje posady. Miejscowość o-
bojetna. Oferty Oredownik
zdw 88 632

Panna
z zamilowaniem do dzieci z do-
brą rodziną, znająca życie i ce-
rowanie poszukuje posady. —
Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdw 89 740

Dziewczyna
poszukuje posady od 15. I. do
wszelkiej pracy domowej. Oferty
Kurjer zdw 89 739

Samodzielna
kucharka poszukuje posady od
15. gdzie pokójowa do starszych
pań. Oferty Kurjer zdw 89 727

Freblanka
z prawem nauczania, kochająca
idealnie dzieci, przyjmie posadę.
Oferty Kurjer zdw 89 726

Inwalida
wolenny, pomocnik weterynaryj-
ny z ukończonym kursem wete-
rynaryjnym i 9 letnią praktyką
poszukuje posady w Kółkach
Rolniczych, większych majątkach
lub w powiatowego weterynarza.
Zna się na wszelkich chorobach
i pracach które wchodzi w za-
kres weterynaryj. Zgłoszenia u-
prasza Towarzystwo Pomocy In-
walidom Wojskowym Poznań
Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97
zdw 89 460 70

Pielęgniarka
dla niemowląt i dzieci
z kilkoletnią praktyką i doświadcze-
niami, poszukuje posady
zaraz względnie 1. 2. 30. Zgło-
szenia pod adr. Polowiński, Ra-
wicz. Podgórze 9. zdw 89 577

Fryzjerka
i manikurzystka poszukuje po-
sady. Zgłoszenia Kurjer
zdw 89 471

Posługaczka
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady. Zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 89 511

Chłopiec
do posyłek umiejący pisać na
maszynie poszukuje posady. Zgło-
szenia Kurjer zdw 89 512

Panienska
z porządnej rodziny przyjmie po-
sady do jednego lub dwójga dzie-
ci zaraz lub od 1. 2. 30. Zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 89 539

Kino - Teatr
Pierwszorzędny fachowiec i or-
ganizator przyjmie kierownictwo
kina w Poznaniu, lub w więk-
szym mieście prowincjonalnem.
Długoletnia rutyna. B. poważne
referencje. Wiadomość War-
szawa, Targowa 25, m. 8, Kalużki.
telefon grzywn 122 24
Po 123 021

Manikurzystka
poszukuje posady. — Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera
zdw 89 447

Dziewczyna
starsza skromna, ze średnim
gotowaniem szuka od 15. I. po-
sady. Oferty Kurjer zdw 89 449

Człowiek
nawskroś uczciwy i sumienny,
świadectwa i referencje pierwszej
klasy, poszukuje posady woźnego
lub inkasenta zaraz lub później.
Może złożyć kaucję. Zgłoszenia
do Kurjera zdw 89 156

Bieliznę
damską skromną, elegancką, me-
ską, pościelową przyjmie do
szycia i znaczenia monogramów
oraz ręczne hafty i story. Nie
potrzebnych 5 III ntr. ława
zdw 89 001

Intel. panienska
poszukuje posady jako kierow-
niczką filii lub jako ekspedientką
kasjerką. Miejscowość i branża
obojetna. Referencje najlepsze.
Oferty do Kurjera pod
zdw 89 579

Biuralistka
obeznana z kasa, księzkowością,
pisząca biegle na maszynie, po-
szukuje posady. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 89 615

Krawcowa
kuśnierka, poszukuje zajęcia u
krawca lub krawcowej. Oferty
Kurjer zdw 89 621

Prasowaczka
dzielną w swym zawodzie, po-
szukuje pracy poza dom. Oferty
Kurjer zdw 89 622

Osoba
bardzo uczniwa przyjmie posłu-
gę w godzinach popołudniowych.
Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 568

Służyca
uczniwa, sumienna, pracowita
poszukuje posady z praniem, go-
towaniem od 15. lub zaraz. Zgło-
szenia Kurjer zdw 89 578

Dziewczyna
młodsza porządna z samodzieln-
nym gotowaniem, obeznana z
wszelkimi pracami domowymi
poszukuje posady od 15. Oferty
Kurjer zdw 89 655

Nakładaczka
poszukuje pracy dobre świadec-
twa. Oferty do Kurjera
zdw 89 687

Krawcowa
rutynowana, tania poszukuje
szycia po domach. Oferty Ku-
rjer zdw 89 522

Młodszy
czeladnik piekarski, który także
pracuje przy piecu, poszukuje
posady 1. 1. 30 lub później. Oferty
Kurjer zdw 89 531

Młoda
osoba, znająca życie, wszelką
pracę domową szuka posady u
małej rodziny. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 89 439

Manikurzystka
poszukuje posady. — Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera
zdw 89 447

Dziewczyna
starsza skromna, ze średnim
gotowaniem szuka od 15. I. po-
sady. Oferty Kurjer zdw 89 449

Człowiek
nawskroś uczciwy i sumienny,
świadectwa i referencje pierwszej
klasy, poszukuje posady woźnego
lub inkasenta zaraz lub później.
Może złożyć kaucję. Zgłoszenia
do Kurjera zdw 89 156

Bieliznę
damską skromną, elegancką, me-
ską, pościelową przyjmie do
szycia i znaczenia monogramów
oraz ręczne hafty i story. Nie
potrzebnych 5 III ntr. ława
zdw 89 001

Poszukuję
posady szofera, stangreta, słu-
żący z świadectwami, najchę-
tniej zaraz. Oferty Kurjer
zdw 89 000

Szofer - ślusarz
młodszy obeznany z wszelkimi
reparacjami samochodów i ma-
szyn poszukuje posady. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdw 89 243

Poszukuję
posady szofera, stangreta, słu-
żący z świadectwami, najchę-
tniej zaraz. Oferty Kurjer
zdw 89 000

Szofer - ślusarz
młodszy obeznany z wszelkimi
reparacjami samochodów i ma-
szyn poszukuje posady. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdw 89 243

Poszukuję
posady szofera, stangreta, słu-
żący z świadectwami, najchę-
tniej zaraz. Oferty Kurjer
zdw 89 000

Kino KAPITOL, przy pl. św. Krzyżakim, ul. Półwiejska 2.
Brewurowe dzieje dziewczęta, z którego w okrutny sposób zaślubiłano

Dziś tancerz Marietta z LYA MARA.

Impenujący rosmach wystawy, popularność tematu, czynią z tego filmu

Seanse o 5, 7, 9. W niedzielę początek o godz. 3.

Pw 8595-58, 69

Posługaczka
na cały dzień z gotowaniem. —
Oferty Kurjer zdw 89 608

Syn
wdowy wojennej liczący lat 15
pragnie osiągnąć posadę jako
uczeń w drukarni. Zgłoszenia u-
prasza Towarzystwo Pomocy In-
walidom Wojennym Poznań.
Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97
zdw 89 467/8

Panienska
poszukuje posady jako bufetowa
zaraz lub 1. 2. Zgłoszenia Kurjer
zdw 89 593

Dyrektorka
elegancko prezentująca się z
pierwszorzędami świadectwami,
długoletnią praktyką, wykonuje
suknie, płaszcze według najnow-
szych modeli, szuka pracy w
Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer
zdw 89 720

Ekspedjentka
działa poszukuje posady zaraz
do kolonijki, delikatesów, cu-
kierni lub bufetowej. Oferty Ku-
rjer zdw 89 637

Dobra
i uczciwa dziewczyna, poszukuje
posady bez gotowania. Oferty
Kurjer zdw 89 644

Kasjerka - ksiązkowa
z kilkoletnią praktyką, szuka od-
powiedniej posady. Oferty Ku-
rjer zdw 89 654

Dziewczyna
uczciwa, z dobrym gotowaniem
szuka posady zaraz lub 1. 2. r. b. fask.
Oferty Kurjer zdw 89 619

Ekspedjentka
samodzielną poszukuje posady
do oddziału towarów krótkich
lub podobnego od 1. 2. r. b. fask.
oferty do Kurjera Pozn. pod
zdw 89 665

Zecer
biegły w swym zawodzie, z do-
brymi świadectwami, poszukuje
zaraz lub później miejsca, także
do pomocy Biegły również w
pracy biurowej. Łaskawe ofe-
rty uprasza Władysław Pflög-
el, Koźmin (Wielkop.), Glinki 2,
II. zdw 88 963

Dekorator
ekspedjent, z kurssem w Berli-
nie, prima referencje, zmieni po-
sadę. Zgłoszenia Kurjer dw 3854

Szofer
kawaler, lat 25 z 3 letnią prak-
tyką i dobrym poleceniem poszu-
kuje posady od 15. lub zaraz.
Oferty Kurjer zdw 89 276

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady od
15. Oferty Kurjer zdw 89 589

23 WOLNE MIEJSCA

Zastępcy losowil
Płaczący wam przeszło 3 raty pro-
wizji, kosztu podróży patent Ze-
wzledu na nowość dotychczas
nieznana zapewnione kolosalne
zyski! Początkujących pocynamy
Oferty składaj: Lwów Skrytka
Pocztowa 165 n w 6969

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Adres Ku-
rjer zdw 88 927

Ekspedjentka
s brzoży biawatów i konfekcji
potrzebna. B. Górski i Ska,
Czarnków, ul. Wileńska 8,
zdw 88 999

Apteka
poszukuje zaraz biegłego taksują-
cego siły pomocniczej żeńskiej z
dłuższą praktyką. Zgłoszenia z
podaniem pensji i świadectw do
Kurjera Poznańskiego pod
dw 3821

Ksiązkowa
biegła i dobrze polecona, możli-
wie z kaucją 500.— zł, potrzebna
do miasteczka na prowincji.
Zgłoszenia z podaniem pretensji
do Kurjera Poznańskiego
zdw 89 286

Poszukiwani
działni pracownicy, inteligentni
akwizytorzy do sprzedaży artyku-
łów codziennej potrzeby przy-
wiałej klienteli za dobrą pro-
wizją na miasto Poznań. Zgłosze-
nia osobiste od 3-5. św. Marcin
41 III. Pw 8441 24

20 zł dziennie

piśmnie iną pracą domową gwarantujemy osobom pra-
cowitym. Stała praca poboczna. Żadne chodzenie
po domach. Informacje i cenny materiał do pracy
udziela i wysyła się tylko po nadesłaniu 2.50 zł
(Znaczkę pocztową lub przekaz). zw 21 109

Firma „Carbon“, wł. J. Płużkiewicz, Gdynia.

Przedpłata

na styczeń 1930 r. za oba wydania razem wlicznie tygodniowego do-
datku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i Nowiny Sportowe w Po-
znaniu w eksped. 4 00 w agencjach w mieście 4 50 z odnośnikiem
do domu w Poznaniu z 4 70 z odnośnikiem przez porty Poznańskie miesięcznie 4 94
kwartalnie 14.50, pod opaską w Polsce 12.00, pod opaską w innych krajach 11.00.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przezeńd w zakładzie strajków i t. p.
wydawni nie odpowiadają za dostarczenie pisma z abonenci nie mają prawa domagania się
niedostarczonych numerów lub odškodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149

Kucharka
która umie samodzielnie gotować,
zaprawiać, prasować, sztywnia
bieliznę i zna się na chowie dro-
biu potrzebna od 1 lutego na
wieś do dworu. Oferty Kurjer
zdw 89 279

Pokojuwa
hotelowa, uczciwa, czysta i zre-
czna w pracy potrzebna od 1 lu-
tego na stałą posadę. Hotel Bri-
stol. Leszno n w 7630

Kucharka
restauracyjna potrzebna od 1.
marca. Zgłoszenia piśmienne Ho-
tel Bristol. Leszno n w 7629

Kucharka
(zimna kuchnia) potrzebna zaraz.
Zgłoszenia do śniadalni Cech-
mannowa Gwarna 18.
zdpw 89 270

Krawcowa
czysta akurata, która szyje, re-
paruje bieliznę i do przeróbek mo-
że się zgłosić do Kurjera
zdw 89 620

Przyjmę
kawała w naukę na szofera. De-
gler. Słowackiego 4-6. w podwó-
rze. zdw 89 625

Dziewczyna
uczciwa, czysta z gotowaniem
potrzebna do lepszego domu 15. I.
Ratajczaka 28. III. I.
zdw 89 627

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna od 15.
Górna Wilsa 29. rzeźnictwo.
zdw 89 501

Uczniice
do szycia bielizny potrzebne. —
Skryta 7. III. I. lewo zdw 89 563

Posadę
stałą samotnej osobie dam z
wypożyczeniem 2.000 zł pod zastaw.
Oferty Kurjer zdw 89 569

Dentysta
technik samodzielny w operaty-
wie i technice może się zgłosić.
Posada stała. Oferty Kurjer
n w 7647

Fryzjerski
pomocnik potrzebny zaraz. Kor-
basiewicz, Krotoszyń. Rynek.
n w 7646

Szofer
niezonty, wolny od wojska, który
obeznany jest ze światłem
elektrycznym i wykonać może
małe naprawy sam, któremu za-
leży na posadzie stałej, poszuki-
wany na majątek do samochodu
Austro-Daimler. Oferty kiero-
wać do firmy Hugo Chodan. Po-
znań. Przemysłowa 23. n w 7644

Uczeń
krawalski może się zgłosić. Fran-
kowski. Górna Wilsa III.
zdw 89 674

Podróżujący
potrzebny zaraz. Zgłoszenia „Bu-
tonia“, fabryka guzików. Sław-
na 6. zdw 89 675

NAJTANIEJ!
*Kapelusze
Krawaty
Koszule*
ST. CECYŁOWSKI
POZNAŃ-POCZTOWA

Pw 8544-2, 111

Uczeń
fryzjerski potrzebny. Wjazdowa
8. zdw 89 290

Dziewczyna
do dziecka jako przychodnia na
cały dzień do lat 16. potrzebna.
Wierzbicice 11, podwórze, lewo.
I. pietro. zdw 89 303

Uczniice
lub dziewczę do posyłek zaraz
przyjme. Skład towarów kró-
tkich. Półwiejska 30. zdw 89 400

Potrzebna
zdolna bufetowa. Gastronomia.
Wrocławska 33. zdw 89 370

Samodzielną
ksiązkowa bilans. możl. niem.,
zaraz lub później na stałą po-
sadę. Oferty Kurjer zdw 89 382

Kino-Teatr „BAJKA“, ulica Marszałka Focha 23

Dziś i dni następne

Śmieszna komedia najnowszej produkcji, obliczona w niezrównane po-
mysły, śmiech, dowcip, huragan śmiechu.

„Pat i Patachon jako Bohaterowie“

HUMOR EMOCJA WERWA Pw 8591-53 68

Seanse: o godz. 5, 7, 9. W niedzielę początek o godz. 3.

Pomocnika

młodsze, rzetelne-
go przyjme do mej śniadalni od
15. lub 1. II. z brzoży kolonialno-
delikatesowej jako ekspedienta.
Solyga. Poznań. Fr. Ratajcz-
ka 2. zdw 89 316

Akwizytorzy
do lekkiej akwizycji potrzebni.
Początkujących pocynamy. Śnia-
deckich 30. II. 4-7. Kw 1479

Inteligentnej
panienki na początkującą siłę
biurową poszukuje. Zgłoszenia
Kurjer zdw 89 954

Operator
do małego kina w Poznaniu za-
raz potrzebny. „Gumy“, ulica
27 Grudnia 15. zdw 89 443

Służąca
potrzebna. Kwiatowa 4. I. lewo.
zdw 89 453

Do dziecka
7 miesięcznego dziewczyna do-
świadczona do Małopolski. Zgło-
szenia Potrykowska, Jasna 9,
parter. zdw 89 454

Apteka
blisko Poznania poszukuje od 1.
II. pomocnicy aptekarskiej. Ofe-
rty z warunkami Kurjer
zdw 89 419

Ekspedjentka
działa potrzebna do składu por-
celany. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 89 383

Uczeń
tylko z gospodarstwa, chcący się
wyczyć rzeźnictwa. może się za-
raz zgłosić. E. Furmaniak,
mistrz rzeźnicki, Poznań. Chwa-
liszewo 18. zdw 89 397

Podróżującego
inkasenta samochodem na pro-
wincję, który może udzielić po-
życzki 2.000 zł do naszej fabryki
poszukujemy. Adres Kurjer
zdw 89 688

Posługaczka
uczciwa potrzebna. Tyranowa,
Poznańska 28-30. od 8-10. 4-5
godz. zdw 89 497-8

Podróżujący
wszelkich branż, którzy odwie-
dzają powiaty: pleszewski, ko-
ziński, ostrowski, krotoszyński,
odolanowski, ostrzeszowski i ke-
piński proszeni są o podanie ad-
resu pod poboczny zarobek do
Kurjera zdw 89 585

Posadę
stałą dam z pożyczką 3.600 zło-
tych, gwarancją i dobrą placą
zapewnioną. Zgłoszenia Kurjer
zdw 89 595

Kwiaciarka
działa w swym zawodzie, może
się zgłosić. Kwaciarnia, Wielkie
Garbary 21. zdw 89 605

Panienska
inteligentna z ładnym charakte-
rem pisma do hurtownej eksped.
zaraz potrzebna. Kultura, Pół-
wiejska 31. zdw 89 718

Uczciwa
służąca do wszystkiego z gotowa-
niem może się zgłosić. B. An-
ders, ul. Dąbrowskiego 57.
zdw 89 635

Dziewczyna
do jadalni może się zgłosić. —
Rybaki 19, wysoki parter, lewo.
zdw 89 643

Posługaczka
na przed południe ze spaniem po-
trzebna. Kucnerowa, ul. Łako-
wa 13. I. zdw 89 648

Poszukuję
2 ucni uczących rodziców do
składu porcelany. Zgłoszenia Ku-
rjer St. Rynek rw 8341

Kawaler
obeznany z pracą przy koniach
i rozwożeniem chleba z całym u-
trzymaniem potrzebny zaraz. —
Adres Kurjer St. Rynek
rw 8342

Dziewczę
do posługi. Trzcińska. Mickiewi-
cza 15. zdw 89 394

CASINO, Al. Marcinkowskiego 28.

Wybitny Szlagier!

Tancerz za Pieniądze

(Gigolo)

Pw 8592-2, 197

W roli tytułowej: Rod La Rocque.

Począt. o 5, 7, 9. W niedzielę i święta o godz. 3.

Fryzjer
damski zaraz potrzebny. Zjedno-
czeni Fryzjerzy, Fredry 12.
zdw 89 527

Chłopak
do posyłek dość silny potrzebny.
Kosicki. Gwarna 10. zdw 89 611

Wspólnika
samotnego pana do kiosku zaraz
polączone dobrze prosperujące
przedsiębiorstwo, z gotówką 3 000
zł. poszukuje. Oferty Kurjer
zdw 89 542

Bufoetowego
bufet na własny rachunek, kau-
cji 3 000 zł w gotówce, poszuki-
je od 15. I. 30. Hotel W. Paj-
zdowski. Mroza. telefon 3.
zdw 89 466

Solidne
przedsiębiorstwo przemysłowe w
Poznaniu poszukuje pożyczki od
3 do 4 tysięcy złotych zagwaran-
towanej, oprocentowanej w za-
mian stała, dobrze płatna po-
sada. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 87 453

Wojażerowi
dobrze zaprowadzonemu w skła-
dach żelaza oddam doskonały ar-
tykuł, w Polsce wyrobiony je-
dynie u mnie, za prowizję. Me-
faza, Leszno. Rynek 27. rw 8311

Młodsza
służąca potrzebna. Mikołajew-
ska, Bukowska 21. zdw 89 489

Wyuczę
na szofera mechanika osobę z
kaucją lub pożyczką 3-6 tysie-
cy, ewtl. współnictwo. (albo szo-
fera) na stałą i samodzielną po-
sadę do warsztatu i wypożyczalni
samochodów na prowincji. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 89 496

Uczniice
krawieckie potrzebne. — Wiel-
ka 18. Wróblewska. rw 8312

Ucznia
lub uczniice do oddziału kamas-
nictwa przyjmie zaraz J. Ryhel-
ski. Za Bramką 7. zdw 89 534

Uczniica
na 1½ roku do krawieczyny
damskiej potrzebna zaraz. Ko-
złowicz, św. Marcin 56.
zdw 89 538

Elewka
mająca chęć wyuczyć się dobrego
gotowania może się zaraz zgłosić.
Jadłodajnia. Konopnickiej 8.
zdw 89 604

Agentów
dobrze zaprowadzonych w skła-
dach cukrów, kioskach, kolonial-
kach etc., poszukuje wszędzie na
bardzo korzystnych warunkach.
Kaucja 27 zł. Zgłoszenia 11-1
Bucholski, Dąbrowskiego 79. II.
zdw 89 606

WIELKOPOLANKA
NAJLEPSZA
WODA KOŁOŃSKA
DO NABYCIA W APTEK. DROGERJACH I PERFUMERJ.

Humor zagraniczny

— Prosiłem o podwyżkę mojego dyrektora, a on mi od-
mówił...

— Masz szczęście... ja mego gospodarza nie prosiłem
o nic, a on jednak mi podwyższył o 50 złotych...

(Humorist London) S. F.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 75 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
150 gr. przed wiadomościami potocznymi: 240 gr. od 1-lam. wogo milim.
nia porannego przyjmujemy do godz. 19.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 w
dania wieczornego do godz. 10 w dn. przedświąt do godz. 8 przed połudn. Drobne ogłosze-
nia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem
a wysokością ogłoszenia. powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.